

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

1582

328
1440

COMMENTATIO JURIDICA INAUGURALIS

DE

TESTAMENTIS
CORRESPECTIVIS;

1702, 4.

Quam,

DEO favente,

Indultu

Amplissimi JCTORUM Ordinis,

In Illustrissima EBERHARDINA,

PRÆSIDE

Magnifico ejusdem Rectore,

DN. FERDINANDO CHRISTOPHORO HARP-
PRECHTO, Jcto & Antecessore,

PRO LICENTIA

Supremos in Jure honores legitimè
capessendi,

Die 18. Octobris

IN AVLA NOVA,

Solenni Eruditorum examini

submittet

ADAMVS CHRISTIANVS WACHS.

T V B I N G Æ,

Literis GREGORII KERNERI,

Anno 78 λόγος ἐνσαρχης M DCC II.

H. H. H.

5

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1871

1871

1871

1871

1871

Psal. XLIV. vers. ult.

**Exurge DOMINE, adjuva nos, & redime nos
propter nomen tuum!**

P R Æ L O Q U I U M.

Uam verum sit illud, quod eruditissimus Romanensium Cardinalis Franciscus Mantica. de supremis morientium voluntatibus scribit: Quod tanta moles altercationum ex omnibus Testamentis exoriantur & invalescant, quantas & enumerari difficile & explorari impossibile fuerit, ex L. 1. princip. Cod. de annali except. in suo tract. de conje&. ultim. volunt. lib. 3. tit. 2. num. 1. haud immeritò adiens, quòd, cum animum Testatoris non videamus, effato Baldi, in L. Precibus. num. 23. Cod. de impub. & alior. substitit. Consules & Judices, quando agitur de ambiguae defunctorum voluntatis interpretatione, Prophetas propemodum agere oporteat, quòd dicit Cravetta, consil. 155. num. 10. in fin. & cum illo Franciscus Niger Cyriacus, controv. for. 142. num. 15. vel sola, quae mutua, & Conjugibus frequentius, quam ab aliis, ordinantur Testamenta nos edocent, sic, ut inde speciali hunc articulum commentario illustrare meritò opera pretium reputaverit Petrus Peckius, Zircicus, celeberrimus quoad viveret Belgii Jureconsultus. Verum, licet gravissima super talibus elogiis controversae haud rarò in foro personent; tamen omnium gravissima, & tanta profectò, ut magis divinanti-
A 2
tibus;

tibus, quàm interpretantibus, (ut in simili ipse Princeps, in Nov. 107. in præfat.) videatur egere, difficultas in eo cum primis offenditur : Utrum correspectiva, tùm ab illis, tùm aliis, ordinata Elogia eodem jure cenferi debeant, quod vulgaria DDrum, de reciprocis elogiis, axiomata definiunt ? *Benedictus Pinellus, nobilissimus Lusitaniæ Jurisconsultus, illam etiam triuivalem inter nostros Questionem : Utrum Conjuges, vel alii, in una charta, sese invicem heredes instituire valeant ? altiori indagine, quàm à DDibus existimetur, indagere, verissimè, nisi omni judicio destituimur, pronunciat ; in suis select. Juris interppr. lib. 1. cap. 10. n. 1. Quid putamus, de istis correspectivis Dispositionibus acutissimum virum fuisse sensurum, in quarum indagine ferè satius videtur, imitari Ecclesiam, quæ non judicat de occultis ? ut alicubi Alciatus, & cum illo Cyriacus, cit. loc. num. 16. Sed, cum etiam qui vincitur in Musarum palestra, quantum docet, qui vincit, absque ullo, cum aliis, rubore addiscat, quare ergò in nomine, & gloriam Nulli NIS, periculum in hoc, licet arduo, argumento facere reformidemus ?*

§. I.

DE Testamentis multi hætenùs multa, quæ in hujus specialis materiæ examine ut vel digito attingamus, operæ pretium non ducimus. Illud unicum præmonemus, non vocabulum Testamenti, in sensu nonnihil latiore, hic sumere, sic, ut illa non saltem suprema elogia, quibus heres instituitur, vel exheres quis scribitur ; verùm etiam illa, quæ Hereditas neque dari, neque adimi potest ; sed solummodò Legata, vel Fideicommissa, imò etiam m. c. Donationes, in quibus non minùs, quàm in

in testamentis propriè sic dictis, & quidem præcipue quoad Fideic. talis correspectivitas incidere potest, non excludamus; prout largiùs id accipi, ex DDbus latè firmat J. P. Surdus, *conf. 58. n. 6. & 28.* Magonius, *Decis. Luc. 32. n. 30.* Sanchez, in *præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 7. cap. 5. n. 14.* ex Menoch. Gentili, & aliis; Sande, *Dec. Frisic. lib. 4. tit. 1. D. 12.* Brunnemann. *conf. 40. n. 4.* Boer, *class. 3. D. 1. th. 11. Dn. Præses, in tract. Acad. de succession. part. 2. tract. 12. th. 1. pag. 1267.* Barbofa, de *appellat. verbor. jur. significat. Appell. 262.*

Quia tamen & iste, licet largior & laxior, significatus in dubium vocatus à Jacobo Caimo, in *varr. lucubration. ad rubr. ff. de leg. 1. Q. 2. per tot.* quocirca, si cuiquam hoc minùs arrideat, ille plena nostra pace frontem Differt. hujus inscribere poterit de Dispositionibus correspectivis; cùm vocabulum, Dispositio, plerumque ultimarum Voluntatum in nostris libris proprium sit, jx. ea, quæ legimus in *§. fin. ibi: Totorum bonorum in testamento dispositio. Inst. quib. ex caus. manum. non. lic. L. ult. ibi: Defuncti dispositio. Cod. fam. ercisc. Nov. 22. cap. 2. §. 1. ibi: Disponat unusquisque & cap. 26. verbis: Sive disponant substantias suas, sive intestati moriantur. Nov. 159. in. præfat. vers. Persuasum. ibi: Dispositionem voluntatemque hanc meam. L. 28. princip. illic: Ultima quedam dispositio. Cod. de testam. L. 2. ibi: Extremis dispositionibus. Cod. comm. de manumiss. L. 30. in verbis: Testatorum dispositionis. Cod. de inoffic. testam. Nov. 107. cap. 1. ibi: Super defunctorum dispositionibus. & in verbis seqq. ejusdem cap. cum seq. ubi tribus adhuc vicibus hoc vocabulum occurrit. L. 26. ibi: Ante hujusmodi dispositionem. L. 3. ibi: Ultimarum dispositionum series. Cod. qui testam. fac. poss. L. 1. §. 1. ibi: Sive in ultima quis dispositione libertatem imponere. Cod. de comm. servo manum. Augult. Barbofa, de *dictionib. usu. frequentiorib. Dict. 89. num. 1. ibi: Propriè tamen ultime voluntati adaptatur.* Nicol. Reufner. de *testam. cap. 2. n. 2. ibi: Propriè tamen ea demum dispositio dicitur,**

Que fit in ultima voluntate, addens ex Gozadino, Ruino & Vivio hanc communem DDrum esse definitionem, Cardinal. Tufchus, *lit. D. concl. 482. num. 13.* in verbis: *In dubio verbum disponendi applicatur ad ultimam voluntatem.* Vide tn. *L. ult. verbis: Fel inter vivos, vel per ultimas dispositiones. Cod. commun. de success. de L. 2. ibi: Sive extremis dispositionibus, sive per iudices, sive alio legitimo modo. Cod. comm. de manum. Nov. 117. cap. 1. illic: Quo volunt modo disponere.*

II. Vocem Correspectivus ex con- & respicio, compositam esse, vel ipse natus ejus significatus haud obscurrè insinuat, dum ex duobus correspectivis alterum ad alterum respectum habere, alterum alteri inesse, alterum cum altero & stare & correre, Nostris passim ingeminant. Jul. Caponus, *Disc. for. 271. n. 82.* Undè dicunt, quòd Actus correspectivi appellentur ex eo, quòd alter alterius respectu seu causa celebratus seu factus sit; ex Baldo, Cravetta, Alexandro & aliis, Josephus de Sesse, in *Dec. Aragon. Decif. 19. n. 8.* cum Alba, Corneo, Jafone, Rota Romana, aliisque DDbus, Jac. Menochius, de *presumpt. l. b. 6. pr. & sumpt. 12. num. 2.* seu quòd unus celebratus sit alterius gratia, respectu, causa & contemplatione; ac propterea unus idemque actus substantificè dici debeant: Cyriac. *contr. for. 68. n. 8. & contr. 535. n. 1.* Decian. *lib. 5. consil. 28. n. 15.* Hecht, Capyc. *Latro, consult. 123. num. 19.* Clem. Merlinus, *Decif. Rotæ Rom. 555. n. 1.* post innumeros Giurba, *Decif. 85. n. 18.* Hieron. Rocca, *select. Fur. Disp. cap. 180. n. 5.* Gratian. *Disc. for. 692. num. 37.* cum talia negotiva se invicem respiciant, & ad idem reflectant, unumque ad alterum habeat relationem, hincque nulla illorum separatio detur: ex Beccio, Tufchus, in *concl. lit. C. concl. 1043. n. 8.* post Cravett. & Menoch, Cyriacus, *contr. for. 146. num. 36.*

III. Licet autem aliàs in negotiorum correspectivorum genuinâ naturâ investigandâ, & statuminandâ correspectivitate, DDres, si ullibi, mirificè varient; dum correspectiva alii ita definiunt,

niunt, quæ in continenti, unum nempe post alterum, statim & immediatè fiunt: post Baldum, Tiraquell. Socin. Decium, Corn. Ruin. Aleiat. Burfat. Cravett. Nattam, Menoch. Verallium, Herm. Vultejus, in *conf. Marp. vol. 3. conf. 18. n. 40.* Heeser. *d. acq. conjug. part. 2. Loco 4. num. 97.* Andreol. *controv. 288. n. 25.* Alii rigorosiore & tam præcisè contemporaneam ac simultaneam actuum celebrationem, ad inducendam correspectivitatẽ, necessariam reputent, ut duo, vel plures, contractus aut actus, **uno ferè momento, eodem Loco, præsentibus iisdem Notario & Testibus**, peragi debeant: quod ex Baldo, Salyceto, Hondedeo, Grammat. Magonio, Cephalo, Roderico, Gabriel. Surdo, Deciano, Lanario, Mantica, aliisque compluribus, tradit Marius Giurba, *Decis. 85. n. 18.* ibi: *Coram eisdem testibus, & per eundem Notarium, eodem momento & hora, unus post alium: quò casu dicuntur correspectivi.* Merlin. *d. loc.* Joh. Bapt. Saminat. *controv. 33. n. 55.* Alii contrà hoc paulò laxiùs interpretentur, actus correspectivos etiam illos vocantes, qui **eòdem saltem die, vel intra biduum** sunt celebrati; Cravetta, *conf. 356. in princip.* Tuschus, *d. lit. C. concl. 1044. n. 4.* Mantica, de *T. & A. C. lib. 3. tit. 15. n. 48.* imò etiam **post tredecim**, ex Cravetta, & Tuscho, Giurba, *d. loc. num. 19.* vel, ut alii loqui amant, **intra paucos**, arbitrio prudentis judicis relictos dies: Gabriel. in *comm. concl. tit. de præsumpt. concl. 13. n. 5.* Menoch. *d. præsumpt. 12. num. 28.* ex Ancharano, Pedrocha, Cravetta, Giurba, *d. l. n. 19.* sive quando unus actus, brevi tempore, post alterum celebratus probatur. Jul. Capon. *d. Dis. 271. num. 82.* Porrò alii, ex eo, talem correspectivorum naturam dijudicent, quando **unum ab altero ità dependet, ut unum alterius contemplatione sit factum**, ità nempe, ut Partes unum actum, absque altero, haudquaquam fecissent; Actolinus, *Resol. 10. n. 71. & 72.* Gratian. *Disc. forens. cap. 924. n. 1.* Menoch. *d. præsumpt. 12. n. 2.* sive unum actum non fecissent, nisi alter præcessisset. Horat.

Gio-

Giovagnon, *lib. 2. Resp. 27. num. 65.* Rursus alii omnia negotia ob causam facta dicant correspectiva esse, hincque donationem ob causam factam, & correspectivam, idem esse pronunciet Josephus de Sesse, in *Dec. regni Arag. Decis. 19. n. 7.* Sed & Alii etiam illa, quæ qualemcunque ad se invicem respectum habent, correspectiva appellanda existunt: quò respectu Collectas fructuum correspectivas appellat Costa; de *rat. rate, Q. 157. n. 4.* Tamen isti, & alii significatus, plerique cum nostra tractatione nihil commune habent, neque correspectivum testamentum constituunt.

IV. Sicut enim DDres, in hoc ipso articulo, verissimè tradunt, quòd argumentum à correspectivitate æquivocum sit; ut in terminantissimis pronunciat terminis Guilielmus Dunozetus, in *Dec. Rot. & Rom. Dec. 208. n. 11.* ità, ad submovendam omnem dubitationem, Primò, illud prænotamus, quòd & illa Testamenta, quæ à duobus, seu Conjugibus, seu Fratribus, seu Sociis, seu aliis, eodem in loco, præsentibus iisdem Notario & Testibus, uno quasi momento sive actu continuo, confecta sunt, haudquaquam vocemus correspectiva: cum haud dubiè, hòc respectu, omnia mutua testamenta, simul confecta, sint correspectiva, &, in hoc populari sensu, à DDibus quandoque isto nomine efferantur; notante Franzkio, *lib. 2. Resol. 11. n. 25.* ibi: *Potest autem alia esse ratio, cur hæc testamenta correspectiva dicantur, vel quia simul sunt, unis iisdemque tabulis & solemnitatibus conficiuntur.* Addat Dauth, de *testam. in explicat. L. 21. n. 23. ff. qui T. fac. poss.* ubi etiam Pacta dotalia, sò in vim contractùs nicht fönnen erhalten werden/ eodem respectu respectiva appellat.

E diverso, ut maximè (Quod 2dò prænotamus) hujus generis Testamenta, de quibus hùc quærimus, non saltem **tredecim diebus, vel mensibus, sed & pluribus annis, à se invicem discreta** essent; si tamen apertè ostendi valeret, quòd unum alterius contemplatione, respectu, & gratia, conditum fuerit,

fuerit, ita nempe, ut ille, qui ultimo loco testatus fuit, imò etiam ille, qui primò disposuit, in casu, si scivisset, suum Conjugem, se mortuò, vel adhuc dum vivente, aliter, quàm ipse per pactum speciale persuasus fuit, de sua substantia dispositurum esse, etiam ipsomet planè **aliter** de suo patrimonio testaturus fuisset, tunc nec ista tanti temporis distantia impediet, quo minùs hæc duo suprema elogia jure correspektivorum propriissimè ita dictorum censeamus; per inferiùs subnectenda.

V. Neque, Tertio, illa omnia, quibus duo, simul testantes, Conjuges, **vel se invicem ipsos**, sive universali, sive particulari titulò honorant, vel suis Cognatis, ihrer beyder Freundschaften in casum, si etiam primò morienti supervivens moriatur, **benignè provident**, nempe ultimò moriturum universali Fideicommissò, utriusque Cognatis sive Cognationi exolvendò, onerantes, hujus tractationis objectum constituunt. Tametsi namque, etiam isto respectu, mutua Conjugum testamenta correspektiva haud ineptè salutari, advertat Franzkius, *d. Resol. II. num. 25. in fin.* & hòc modò adornata evidentem respectum ad se invicem habeant; tamen nulli dubitamus, quin & tali in casu, quilibet Conjugum, etiam alterò nesciò, imò planè invitò, quin & illò jam mortuò (utique nisi specialia Locorum Statuta hæc aliter temperent; ut in nostro Ducatu, per Jus Provinc. *part. 3. tit. 7. §. 6.* *Ms uns auch*, ubi Dn. Lauterbach.) suum proprium testamentum, pro liberrimo arbitrio mutare valeat; arg. *L. 1. Cod. de SS. Eccles. L. 32. §. 3. de donat. int. V. & U. L. 4. de adim & transf. leg.* & per ea, quæ tradunt Carpzov. *p. 3. C. 2. D. II. & C. 7. D. 21. Peckius, tract. de testam. conjug. lib. 1. cap. 43. §. 1.* post plures, quos laudat, Mevius, ad *Jus Lub. part 2. tit. 1. artic. 10. n. 26.* Alphons. de Azevedo, *conf. 3. n. 5. 6. 7.* Alvar. Valasc. *consult. 7. n. 7.* Merckelbach, apud Klock. *tom. 3. conf. 110. n. 21.* ubi etiam de Usu Camerae Imperialis. Henr. Kinschot, *Resp. 1. n. 46.* Menoch. *conf. 1163. n. 8.* Decker. *lib. 1. Diff. 1. n. 6. & seqq.* Marta Neapolit. in *Dig. noviss.*

noviss. tit. Testamentum. cap. 106. ita quidem, ut, licet alteruter
 Conjugum, quocunque tempore, testamentum suum revocet,
 nihilominus tamen alterius Dispositio, illa corresponsivitate, quam
 modò notavimus, nullatenus attentà, (contrà quam juris est in
 corresponsivis, de quibus hìc querimus) inde non infirmetur; sed
 valida permaneat; per tradita Peckii, *cit. loc. n. 4. Mevii, d. l. n.*
28. cum sqq. Zocsi, ad tit. π. de injusto, rupto, irr. facto testam.
n. 23. & per consequens etiam ultimò mortui Conjugis Cognati,
 unà cum consanguineis primùm defuncti, ad fideicommissariam
 ejus hereditatem admitti debeant: ex doctrina Carpovii, *d. C. 7.*
D. 21. hòc insuper habitò, quòd in corresponsivis id juris obtine-
 at, ut, unò sublatò, etiam alterum corruat; per inferiùs dedu-
 cenda. In ejusmodi quippe casu licet primò defunctus suam di-
 spositionem, quã, post obitum Conjugis superviventis, utriusque
 Cognatos, etiam ad suam successionem, jure universalis fidei-
 commissi vocavit, non amplius mutare queat, hãcque ipsã ra-
 tione ejus proximis Cognatis grave damnam inferatur; tamen
 rectè tùm illi primò mortuo Conjugi, tùm & ejus heredibus, illud
 tritum opponitur, quare talem testandi viam ipse elegerit, atque
 suis Consanguineis, in ejusmodi Casum, nullã Conditione, Cau-
 telã, vel Lege, sive nullã reciproca & vicissitudinaria, hãcque
 (saltem hypotheticè) obligatoriã, quæ corresponsivum elogium
 constituat, conventionè prospexerit; de quo ita in puncto Ben-
 Carpovius: *Quid ergò, inquit, si (ut plerumque fieri solet)*
post mortem ultimi, Heredes utriusque Conjugis, fideicommissi
titulo, ad hereditatem vocati fuerint, an Consanguinei conjugis
superstitis, revocatã ab hoc ultimã voluntate, ad bona defuncti,
unã cum heredibus, admittendi erunt? Verisimiliter equidem di-
xeris, Conjugem defunctum non nisi contemplatione alterius
testamenti, quò Heredibus suis, Conjugis bona, jure fideicom-
missi, assignata fuere, cognatos superstitis Conjugis ad heredita-
tem suam vocasse, adeoque Testamentum suum esse corre-
specti-

Marito ipsiusque propinquis, sua bona vicissim certò relictaura esset, testamenti naturam, quod in se revocabile, mutare valeat. Struv. *exerc. ad π. 32. tit. 43.* Addat Carpzov. *part. 3. C. 2. D. 14. n. 5.* ibi: *Sed indifferenter, sub spe licet lucri & recompensationis facta, subsistunt in vim ultime voluntatis, quæ semper est revocabilis.*

VII. Sed neque, Quintò, testamentum ex eo, si duo Fratres, vel alii Agnati, presentibus eodem Notario & Testibus, eadem in charta, vel simultaneæ nuncupationis actu, palam & præsentèr, alter alterum ex assè heredem instituat, promiscuè redditur correspectivum. Ut enim Conjectura à correspectivitate desumpta concludat, manifestum esse debet, quòd quilibet Fratrum, vel Agnatorum, eà solà Ratione, quia ipse vicissim ab altero heres instuebatur, ad reciprocam ejusmodi dispositionem commotus fuerit, ita, ut Possibilitas, per fraternam vel agnaticam affectionem ipsum motum fuisse, omnimodò cesseret. Ubi verò simul & consideratio mutui præmii sive institutionis alteri remunerandæ, & mutua affectio, propter nexum fraternum, & Bona ulterius in Familiâ conservandi desiderium, præsumpta, æqualiter militant, ibi dici non potest, quòd hæc ipsa fraterna vel agnatica affectio ab illo commodo seu vicissitudinarie institutionis interesse dependeat, sic, ut unâ revocatâ, etiam alteram revocatam intelligi oporteat. Defectus namque causæ supremam defuncti dispositionem tum demùm cessare facit, si probetur, Testatorem sine illâ non fuisse ita dispositurum; prout optimè Alexander, ad *L. Cum donationis. num. 7. vers. Tamen potest responderi. Cod. de trans- action.* Atque ita in terminis Rotam Romanam decidisse recenset Guilielmus Dunozetus, in *Dec. Rotæ Rom. Decis. 298.* ubi *n. 2.* rectissimè dicit, quòd, cum ultimæ voluntates sint ambulatoriæ ad extremum usque spiritum, sic, ut libera disponendi, rursusque mutandi suam dispositionem, facultas cuilibet, ad mortem usque,

usque competat, proinde illi, qui heredes se invicem instituerunt, suam intentionem ad actus omnino & semper revocabilis, nec ullatenus ab alterius voluntate pendens nativam indolem accommodasse, & proinde se invicem ita instituisse censerit debeant, ut cuilibet ipsorum maneret libera revocandi facultas, & hæc ipsa revocatio à propria cujuslibet voluntate penderet. Quibus convenienter nullam deceptionem in alterutrum redundare posse, notabiliter addit, cum ita ferat natura actus.

VIII. Quid itaque, Sexto, de eo sentiendum, si Conjuges, Fratres, aliive conditores simultanei testamenti, **expresso Pacto, de non revocanda mutua institutione, & fideicommissaria, in casum, si etiam novissimus decesserit, utriusque Cognatorum Substitutione,** sese invicem obstrinxerint, an nec tale Testamentum erit correspectivum, ac proinde, licet unus suam dispositionem, præprimis post mortem alterius, revocet, tamen ultima prædefuncti, de ipsius Substantiâ ordinata Voluntas suo robori relicta intelligi debet, ita, ut v. grat. non solum ipse Conjux. Agnatus, vel Frater, prædefuncto superstes, ab eodem relicta totâ hereditate, per omnem suam vitam, plenissime uti frui; sed & post ejus obitum ipsius Cognati, unâ cum prædefuncti Cognatione, (non obstante, quod hæc à superventis successione, contra literam istius simultanei Testamenti, omnino exclusâ sit) ad Fideicommissum à prædefuncto, sub certâ spe suæ Cognationis ad alterius Bona consimiliter admittendæ, tã spe suæ Cognationis de jure admitti debeant? Sanè hoc testamentum pro correspectivo disertè agnoscit Stephanus Gratianus, *Discept. forens. cap. 908. n. 2. ibi: Sumus in testamento correspectivo. & n. 4. in verbis: Cum correspectivo ite unius ad aliud.* ac proinde revocatio alterius testamenti etiam alterum ipso jure irritari contentat Franc. Linglois, ad *50. Dec. Decis. 24. Q. 10. per L. penult. Cod. de legat.* & ex eo, quod talis reciproca institutio, quam deinceps alter revocat, sit captatoria, ac proinde reprobata, ceu cui Dolus

revocantis, de quo ex eventu iudicandum existimat, causam do-
disse existimandum sit. Sed tamen, posthabitâ istâ corresponsivi-
tate, cum Oldrado, Corneo, Roderico, Bertrando, Simone de
Prætis, Gailio, Tiraquello & Dunozerro, etiam hæc illa in-
ter Nostrates de reciprocis testamentis receptissima sententia à
laudato Gratiano & aliis admittitur, quòd, cum hic tot habeamus
Testamenta, quot Personas testantes, ideò, licet tale recipro-
cum testamentum in eadem membrana, eodem loco, præsentibus
eisdem Notario & testibus, cum corresponsivitate unius
ad aliud, & propter mutuam affectionem, additâ prohibitione
illud non revocandi, confectum fuerit; tamen etiam hæc illa
superstitis voluntas sit ambulatoria ad extremum usque halitum:
Eo quòd nemo quisquam, seu expressè, seu tacitè, ad non revo-
candam suam dispositionem, sub ullo colore, se obstringere va-
leat jx. txx. vulgatissimos in *L. 22. princip. de leg. 3. L. 15. Cod. de
pact. cum par. all.* ut post plures late firmat Alvar. Valascus, *con-
sult. 7. n. 7. Castillo, quorid. controuv. part. 2. cap. 18. n. 17. & sqq.*
Faber, de *error. pragmat. decad. 52. err. 4. pag. nob. 29.* Gamma,
Decis. Lusitan. 231. Barbosa, ad *L. 19. n. 10. Cod. de pact.* Larrea,
Decis. Granat. 60. n. 10. & sq. Amat. Dunozett. *Dec. Rotæ Rom. 756.
n. 5.* in tantum, ut etiam in tali casu, quò duo Fratres, se ipsos in-
vicem, & suos Filios, mutua affectione, & pro conservatione suo-
rum bonorum in familiâ, heredes instituerunt, respectivè substi-
tuerunt, sub hac præfatione, quòd diu cogitaverint, quoniam
modo provideri posset ipsorum testamentariis dispositionibus, &
à pluribus mensibus, quænam per ipsos, & ipsorum unumquem-
que agenda essent, decreverint, ut possit haberi firma spes, quòd
tam serâ ipsorum voluntatis sententia sortitura sit exitum, tamen
idem obtinere, Gratianus definiat. *d. cap. 908. n. 2. & per integr.*
Et omninò ita est, quòd nulla promissio, ne quidem jurata, ad
hoc sufficiat, ut superviventi suam dispositionem mutare non
liceat; eruditè id firmante Nicol. Everhardo, *consil. 79. n. 7. cum
sqq.*

sq. & *consil.* 107. n. 1. & *sq.* & intrepidè id approbante Ampliff.
 Facultate, apud Dn. Præsidem, *d. consil.* 54. num. 309. Quibus ge-
 mina ex Franzkio, Brunnem. & Mynsing. adducit Müller. ad
Struv. exerc. ad w. 32. th. 43. lit. γ. Joh. Harpprecht. ad *g.* 1. n. 6.
inst. quib. mod. T. infirm. Camill. Borell. in *compend. Dec. part. 1.*
tit. 60. n. 354. Et proindè nec Majoratus, à Conjugibus, de bonis
 utriusque, in Tertii alicujus favorem constitutus, quoad super-
 viventis partem, si ipsum pœniteat, sit irrevocabilis. Lud. Molina,
 de *primogeniis Hispaniar. lib. 4. cap. 2. n. 84. ibique in addit.*
 Lud. Didac. de *Linac.* ubi duas notabiles addit limitationes. Mier-
 res, de *majoratu. part. 1. q. 23. n. 2.* Gutierrez, ad *Cap. Quam-*
vis. in princip. d. pact. in 6. Joh. Del. Castillo, *quotid. controv.*
tom. 2. cap. 18. & tom. 5. cap. 67. n. 28. Franc. Molinus, de *ritu nupt.*
lib. 3. q. 6. num. 8. post Burgens. Tiraquell. & Covarruv. Alv. Val-
 lascus, *cit. loc.* Imò, licet revocatio unius saltem Conjugis cum
 præjudicio piæ Causæ conjuncta foret, tamen idem dicendum
 fore, in terminis judicatum recenset Everhardus, *cons. 213. n. 24.*
 Cardin. de Luca, de *legat. Disc. 32. n. 4.* Vultejus, in *Cons. Marp.*
vol. 4. cons. 21. n. 6. Azevedo, *cons. 3. n. 4.* ubi aliam præterea ad-
 dit ampliationem apud ipsum videndam. Et quòd frustra in tali-
 bus illud objiciatur, quòd, admisâ hâc sententiâ, prædefunctus à
 superstitè deceptus fuerit, præprimis ex *L. 34. Cod. de transact.*
 benè firmat Castillo, *d. cap. 18.* Valasc. *d. loc. n. 7.* Gratian. *d. l.*
n. 7. & sq. Planè, si demonstrari queat, ex parte revocantis Do-
 lum intercessisse & Contestatorem ab illo deceptum esse, tunc,
 cum utique LL. decipientibus nullatenus saveant, *L. 2. ff. L. 5.*
Cod. ad sct. Vellej. nec quisquam, qui alterum suâ hereditate de-
 fraudare intendit, suæ calliditatis fructum consequi debeat, *d. L.*
penult. Cod. de legat. nemo facile dubitaverit, quin etiam alterius
 supremâ voluntas si non pro nulla, saltem pro revocata haberi
 debeat; ut ex Glossa, Purpurato, Fulgoso, Baldo, Corneo, Ja-
 sone, Alex. Cyno, Angelo, Dilecto & Decio, dicta temperat
 Valasc.

Valascus, *d. consult. 7. in fin.* Ampliff. Facultas, ap. Dn. Præsidentem, *d. cons. 54. n. 346.* Vide tamen, quæ valdè speciosè hic disputat Bened. Pinellus, *select. interppr. lb. 1. cap. 13. §. 26. & mult. sqq.* ubi dicit, quoddùm in tali casu, quando alter ab altero dolo iuductus fuit, ut eadem in chartâ, in quâ ipsi se invicem instituerunt, aliquem Tertium substituerent, tùm & illo in casu, si citra dolosam talem inductionem, unanimi consensu atque conventionem, Tertium substituunt, non obstante alterius revocatione, substitutio alterius nihilominus subsistat; sed utroque in casu hereditas illi Tertio, ceu indigno, auferatur & in Fiscum cogatur; quod à nemine alio offendimus. De Cautelis, quas aliqui contra liberam testamenti revocationem suppeditant, consulat omninò Anton. Faber, in *tract. de error. pragmat. decad. 52. err. 4.*

IX. Hisce igitur semotis, nobis nomine Testamenti correctivi (Ut qualem ejus descriptionem, licet periculofam admodum, præmittamus) nihil aliud venit, quàm tale Testamentum, quod à duabus, vel pluribus personis, sive uno eodemque actu, sive actibus separatis, eo modo conficitur, ut vel ex verbis ipsarum expressis, vel valdè urgentibus Circumstantiis appareat, quod altera Persona non aliter de suis bonis ità disposuisset, quàm si etiam altera de suis facultatibus ordinatam voluntatem, vel adhuc ordinandam, immutatam reliquerit, ac proindè, si altera ex postfacto eam revocet, illa etiam ab altera pro revocata haberi debeat. Conferat omninò Joh. Del Castillo, *quotid. controvers. part. 2. cap. 18. n. 20. & 67.* Mevius, ad *Jus Lub. part. 3. tit. 1. artic. 10. n. 36. & sqq.* Müller. ad *Struv. d. exerc. 32. th. 43.* alique complures mox etiam laudandi.

X. Hujus generis Testamenta possunt, æquè ac alia, vel nuncupativa esse, vel in scriptis confecta; per ea, quæ legimus in Provinciali Wurtembergico Jure, *part. 2. tit. 7. princip. & §.*

1456

& §. *Uts uns auch.* cum §. *seq.* Was nun also hieoben. & apud Schilter. *exerc. ad π. 39. §. 58. pag. 836.* Peckium, de *T. C. lib. 1. cap. 19. per tot.* Franskium, *lib. 2. Resol. 11. num. 1.* Dn. Præsidem, *consil. 54. num. 292.* & vel publicâ fide atque autoritate ipsius Principis, vel Actorum judicii; vel privatâ septem Testium: Franzk. *d. num. 1.* in verbis: *Titius, unâ cum uxore suâ, in loco Judicii, coram Quæstore Vimaricensi, testamentum nuncupativum fessit.* Dn. Præsès, in *tract. Academic. de succession. pag. 1340.* junctis *ibi præc. & subsqq.* nec non vel adhibitis omnibus Solennitatibus; de quo Valæscus, *d. consult. 7. n. 3.* Gail. 2. *Obs. 117. n. 2.* Mevius, ad *Jus Lub. cit. loc. num. 20.* Carpzovius, *p. 3. C. 7. D. 22.* Marta Neapolit. in *Dig. nov. tom. 5. tit. Testamentum. cap. 53. & cap. 106.* Dn. Præsès, *d. consil. 54. num. 301.* Ant. Faber, de *error. pragmat. decad. 52. Err. 4.* *ibi: Quæ suas omnes intrinsecas & extrinsecas habeant solennitates, vel quibusdam aut omnibus relaxatis,* ordinari. Neque enim dubitandum, quin, si vel duo Milites, in expeditione, (quò egregiè facit *L. 19. Cod. de pact.*) vel duo Pagani, in hosticulo constituti, vel Conjuges rustici, ruri testantes, vel Parentes inter Liberos; (Non obstante, quod dicitur, in tali testam. personam extraneam admisceri non posse; ut ex infra subjectis Exemplis patebit) vel duo Conjuges, Fratres, vel alii, ad pias causas, aut tempore Pestis, talem respectivam dispositionem, jure privilegiario, quoad istas Personas & Casus indultò, conficiant, etiam circa hujusmodi privilegiarias Dispositiones jura Testamentorum respectivorum attendi debeant. Videatur de tali testamento paterno, à Patre & Matre inter liberos condito, egregia disputatio Antonii Fabri, in *d. decad. 52. errore 4.* & in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. D. 18.* & de alio Conjugum, quò pia Causâ fuit instituta, Nicol. Everhardus, *d. consil. 213. num. 24.*

XI. Causas investigantibus, & primò quidem efficientem remotam, multa dubia occurrunt, præcipuum illud:

C

Ut. um

Utrum tale testamentum in nostris libris agnoscatur? imò etiam hoc ipsum: Utrum Corresponsivitas in supremam Voluntatem vel incidere valeat? Ità namque DDres aliquando loquuntur, quòd ratio corresponsivitatis non aliter locum habeat, quàm si subjecta materia id patiat; ultima verò Voluntas, ceu juxta primordiale suam naturam ambulatoria, Græcis *περιπατητική*, cui Testatores suam intentionem accommodasse censerì debeant, id non patiat: prout hanc in rem loquitur Rota Romana, & Amatus Dunozetus, *Decis. 756. num. 7.* Guilielm. Dunozett. *Decis. Rotæ Rom. 298. num. 1. & sqq.* Joh. Bapt. Cardin. de Luca, in *theatro Verit. & Jusit. tom. 5. disc. de feud. 114. num. 13.* Et omninò, cùm (1.) in actibus liberis & variabilibus, ex mero disponentis arbitrio pendentibus, qualis np. est omnis suprema voluntas; *L. 4. de adm. legat. L. 1. Cod. de SS. Eccl.* nemo eam sibi legem imponere valeat, ut à semel declaratà voluntate non recedat; *d. L. 22. ubi vulgò Scribentes, ff. de leg. 3.* Hieronymus Pantschmann. *pract. 2q. lib. 2. 2. 11. num. 15.* hincque passim à Nostris pro indubitato axiomate tradatur, quòd nulla pactio, nulla conventionem hoc effici valeat, ne mutare nobis liceat nostras testamentarias dispositiones, Bachov. *ad §. 2. Inst. quib. mod. T. infirm.* neque ulla Cautela decur, quàm impediatur testamenti factio, i. e. ne quis scribat testamentum, aut jam scriptum immutet: post Bart. Heig. *ad princ. Inst. de adm. leg.* Brunemann. *consil. 168. num. 8.* tamen favor Dotis concurrat: Alvar. Valaf. *consult. cap. 20. num. 5.* ac proindè, nec Conjuges unquam per Testamentum securos reddi, pro certo tradat clarissimus Strykius, in *annot. ad compend. Lauterbach. tit. de his, quæ in testam. del. ad pag. 492.* ibi: *Absque alterius voluntate.* Imò ut planè, actum invariabilem, sive non revocabilem dispositionem, ne quidem testamentum appellari posse, dicitent. Johannes Torre, *de pactis futuræ succession. lib. 1. cap. 12. num. 61.* Cùm (2.) nec nomen Testamenti corresponsivi in ullo tx. depre-

hen-

hendatur, fatente vel ipso Antonio Fabro, *d. tit. 5. Def. 18. num. 22. ibi: Ex quo fortasse, ut in libris nostris nullum extet aut exemplum, aut vestigium hujusmodi testamentorum.* Cum (3.) DDres generaliter tradant, quòd, si Conjuges, vel alii, reciprocum seu mutuum (quò nomine rectius nos uti contendit Fac. Jurid. Marpurg. *vol. 4. cons. 1. n. 1. & sqq.*) testamentum condiderint, sub expressâ & specifica, imò planè juratâ hæc promissione, quòd ab illo nullatenus discedere velint; tamen, insuper habitâ istâ promissione, licet illa potentissimam corresponsivitatē videatur involvere, unusquisque illorum aliam dispositionem conficere valeat: Jungat. ultra suprâ laudatòs Richterus, *Dec. 26. num. 3. cum sqq.* & *vol. 4. consil. 119. num. 113.* Dn. Præses, in *tract. Acad. de successione. part. 1. pag. 791.* Finckelthaus, *Obs. 90.* Franc. de Barry, de *successione. test. & intest. lib. 1. tit. 1. num. 41.* Dn. Jcti Altorfini, *Resp. 49. pag. nob. 227.* Hier. Schurffius, *inter Consf. Jctior. German. tom. 2. pag. 169.* Renat. Choppin. de *LLb. Andium. lib. 3. tit. 4. num. 13.* Joh. Torre, de *pactis futuræ success. lib. 1. cap. 5. num. 13. & sq.* Sanè vix ac ne vix quidem fieri posse videtur, ut, sub colore corresponsivæ sive correlativæ dispositionis, sive quomodocunque factæ conventionis, in contrarium quicquam disponi valeat; per *tx. notabilem in L. 34. ubi vulgò DDres. Cod. de transaction.*

XII. Verùm, licet hæc maximi videantur momenti, tanti tamen non sunt, ut testamenta corresponsiva, ultra illum vulgarem, quem suprâ retulimus, significatum, in eminentiori respectu sic dicta agnoscant DDres haud postremi subfelli, & in foro verfatissimi; è quibus modò laudamus Franzkium, *lib. 2. Resol. 11. n. 20.* Mevium, ad *Fus. Lub. part. 2. tit. 1. artic. 10. n. 36. & sqq. maxime num. 38.* ibi: *Atque adeò testamentum corresponsivum esse. & in Dec. part. 5. Decis. 15. num. 3. in not. ibi: Corresponsiva contemplanio,* Guilielm. Dunozettum, *Decis. Rotæ Rom. 298. per tot.* Amat. Dupozettum, *Decis. 756. num. 2. verbis: Revocatum*

simul, uti correspectivum, testamentum Horatii. & per integr. Jacob. Cooren, in *Observ. rer. judicat. Obs. u. n. 42.* ibi: *Et latius cum hæc conjugum testamenta fuerint correspectiva.* Anton. Fabrum, in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. Def. 18.* præcipue ibi: *Negari non posse, quin alterum alterius contemplatione factum fuisset, & ut nostri loquuntur, quin essent correspectiva.* & in *tract. de err. pragmatic. d. decad. 52. err. 4.* potissimum in verbis: *Dubitari non possit, quin duo illa testamenta sint correspectiva, & unumquodque ipsorum factum contemplatione alterius.* Müller. ad *Struv. exerc. ad π. 32. th. 43. lit. d.* & ex nostris B. Dn. Magirum, & Christophorum Besoldum, in *Consil. Tubing. part. 3. consil. 12. num. 7.* ibi: *Habentur namque duo isti correspectivi contractus seu Testamenta pro uno.* Quibus addi possunt ea, quæ tradit Amplissima, in hac alma Nicrina, Facultas Juridica, ap. Dn. Præsidem, in *Consil. vol. 3. cons. 44. num. 75.* & *volum. 4. consil. 54. num. 311.* & in modum haud obscuræ horum approbationis B. Dn. Bardili, *Diss. de revocat. ult. volunt. th. 31. in fin.* ibi: *Vide tamen Heeserum, Mevium &c. Joh. Heeserus, de acq. conjug. part. 2. Loco hodierno, cap. 4. §. 20.* & in ista materia (judice Franzkio, *cit. loc. num. 31.*) præ cæteris legendus Johannes Del Casillo, *rer. quotidian. part. 2. cap. 18. num. 22. cum sqq. & num. 67.* Mieres, de *mandat. Mindense, lib. 2. tit. 1. artic. 13.*

XIII. Neque hujus testamenti correspectivi patronos vel Juris nostri analogiæ, vel Ulus forensis autoritate, ceu duobus potentissimis rerum omnium fulcris, destitutos quis existimet. Nam ut unum vel alterum talium testamentorum stabilimentum ex testamentaria Jurisprudencia saltem digito tangamus, quid adeo invisum & exosum nostris LLbus, quam si suprema defuncti Voluntas, de qua vel ex verbis ipsius expressis, vel ex valde urgentibus & concludentibus conjecturis nobis liquet, effectum for-

fortiri impediatur? *L. 5. T. quemadm. aper. L. 1. Cod. de SS. Eccles. L. 35. Cod. de inoff. testam.* Sanè in testamentis voluntatem testatoris, sive illa expressa, sive tacita sit, eeu reginam dominari, & summo perè attendendam esse, txx. extant disertissimi in *L. 35. §. 3. ff. de hered. instit. L. 19. de condit. & demonstr. L. 3. Cod. de liber. prater. L. penult. Cod. de necessar. serv. hered. instit. L. 50. §. fin. de leg. 1. L. 23. in fin. princip. Cod. de legat.* Mantica, de *C. U. V. lib. 6. tit. 6. num. 19.* Pruckmann. *vol. 1. conf. 34. num. 85.* Josephus de Rosa, *consult. 24. num. 16. in med.* Quòd voluntas testatoris sit servanda instar Legis, rotunda sunt verba ipsius Augusti, in *Nov. 22. cap. 2.* Hercul. Marescott. *varr. resol. lib. 2. cap. 88. num. 5.* Quòd crudele sit & impium, manifestam mortuorum voluntatem negligere, inculcat *L. 7. Cod. de testam. manumiss.* & quæ plura his similia in simili congesit Herm. Vultejus, in *Conss. Marp. vol. 4. conf. 21. num. 7. cum. sqq.* & prolixius accumulatur August. Barbosa, in *axiomat. vocab. Volunt. axiom. 4.* Quis porò ignoret, Testatoris voluntati, in omnibus illis, quæ ipsius arbitrio atque dispositioni, tum in ordinatione, tum in revocatione supremi elogii, relicta sunt, nos præcisè & rigidè oportere insistere? per *L. 55. d. leg. 1. ibique notata.* M. A. Peregrin. de *fidei. comm. artic. 36. num. 72. in fin.* Frider. Pruckmann. *vol. 2. conf. 5. num. 248.* licet illa non explicita sed duntaxat præsumpta sit, modò ex necessariis vel valdè probabilibus conjecturis colligatur. Mantica, *d. tract. lib. 3. tit. 3. num. 10.* ubi Baldum, Socin. Alciat. & Curtium junior. allegat. Bruckmann. *d. consil. 34. num. 85.* Si verò in casibus inferius notatis vel omninò expressa, vel ex valdè urgentibus circumstantiis apparens jam pridem defuncti, vel mutationis ab altero factæ ignari Conjugis, vel alterius Contestatoris voluntas, quâ, in talem insperatum casum, etiam ipse testamentum cum illo conditum, vel explicitè, vel tacitè, modò verisimillimè, cassatum voluit, non attenderetur, annon omnes hæ regulæ prorsùs profigarentur?

constet, quod etiam Testator, tunc legato, quod ordinat, tunc & ipsi heredis institutioni, sicque omnibus illis, quæ vel caput testamenti, vel illius solummodo appendices constituunt, quamcumque lubuerit, modo illa per LL. & rerum naturam impleri valeat, Legem, Conditionem, itemque Modum, sive causam finalem adicere valeat, ita quidem, ut, illis deficientibus vel non impletis, ipsa etiam relicta, sive universalia, sive particularia, sicque haud insolenter totum etiam testamentum corruere oporteat: per *tot. tit. de condit. instit. tot. tit. Cod. de condit. insert. tot. tit. Cod. de his, qua sub modo.* Et dehinc quoque, Tertio, illa parietaria DDrum Regula, quod, Causa finali, quæ videlicet ab agente, in actu agendo, principaliter intenditur, & sine qua actus ille planè non fieret, deficiente, tota etiam dispositio omnimodò concidat, in testamentaria dispositione, æquè ac in legali, & qualibet aliâ, locum obtineat, sic, ut etiam Institutio, vel Substitutio, cessante finali illius causâ & ipsa cesset; per *L. fin. Cod. de instit. & substit. L. propenuli. Cod. de impuber. & al. substit. Cap. Cum cessante. 60. X. de appellat.* causâque voluntatis testatoris cessante ipsa etiam voluntas similiter exulet; post Baldum, Manz. de *T. val. & inval. tit. 14. Q. 2. n. 1.* Peck. de *T. C. lib. 1. cap. 44. n. 5.* latè Dn. Praeses, *vol. 2. consil. 19. num. 37. & sq.* Quare igitur in substrato diversum sentiamus? prout in individuo concludit Franzkius, *d. lib. 2. Resol. 11. num. 29.* in verbis: *Et nobis quoque, cum institutio conditionalis censetur, improbable videtur.* & David Mevius, ad *Jus Lub. d. tit. 1. artic. 10. num. 41.* ibi: *Cessante institutionis causâ cessat ipsa institutio & substitutio.* post Covarruv. Alciat. & Peckium, Amatus Dunozett. *Decis. 756. num. 8.* ibi: *Sive tanquam ratione correspectivitat. sive tanquam cessante causa, ob quam manavit.* Quarto, si verum est, quod Testamentum, à Marito non saltem de suis propriis; verum etiam de Uxor. suum desuper consensum accommodantis, & hoc subscriptione sua corroborantis, facultatibus con-

conditum, defuncto Marito ab illa non amplius mutari possit: per
L. 8. §. 11. ff. quib. mod. P. solv. id quod equidem extra dubium, &
 rerum constanter judicatarum autoritate firmatum dicit Dn. Joh.
 Burckardus Rösler, in *Specim. Dec. Saxo-Coburgicar. Sect. 1. Dec.*
14. num. 5. & per integr. & ipse Carpzovius, ex traditis Peckii,
 Covarruv. & Baldi, pro certo admittit, in *part. 3. C. 2. D. 13.*
 Stockmanns, *Decis. Brabant. 20. num. 1.* Berlich. *Decis. 92. num. 6.*
 & *sqq.* Müller. ad *Struv. exerc. ad π. 32. th. 43. lit. E.* Petr. Sala-
 zar, de *usu & consuetud. cap. 4. num. 27.* Andr. Schäffer, *pract.*
29. part. 3. Q. 49. num. 247. & sqq. ubi tamen expressum consen-
 sum requirit *num. 26.* Nicol. Everhard. *consil. 60.* Simon van Leu-
 wen, *Cens. for. lib. 3. cap. 11. num. 7.* ubi optimè de his differit, &
 doctrinam hanc pariter, ex Grotio, Coren. Christinæo, Deckero,
 Charonda, Bouvoto, in Praxi receptam dicit Joh. Del Castillo,
R. 2. part. 1. cap. 18. num. 38. & sqq. Quibus etiam Bb. Domi-
 ni Antec. hujus almi Lycæi gemina pronunciarunt ap. Befoldum,
consil. 94. num. 1. (Vide tamen Brünemann. *cent. 2. Dec. 24.*
num. 6. & ad L. 22. num. 3. de leg. 3. B. Dn. D. Bardili, de revocat.
U. Vol. th. 32. & hæc valdè ex aliis restringentem Peregrinum, de
fideicomm. artic. 44. num. 40. & sqq.) quanto magis admitten-
 dum erit, ut, si Conjux ejusmodi correspectivam dispositionem
 cum conjuge ordinaverit, licet Correspectivitas facultatem re-
 vocandi neutri Conjugi adimat, tamen, alterò testamentum ex
 suo latere revocante, illud etiam ab altero ex verisimillimâ ipsius
 voluntate revocatum credendum sit? Sanè enim, si Conjugi nihil
 tristius aut acerbius contingere potest, quam ea, post mortem
 suam, irrita fieri, quorum ipse perpetuâ firmitate fretus longè
 lætior, & quietior ex hac vitamigravit, quare ergo vel hoc, si
 omninò superstes testamentum suum revocet, ut tunc nec ipsius-
 met propriæ facultates ad extraneos deveniant, & ipse alienas
 successiones, contra regulam *Legis 30. in fin. Cod. de fideicomm.* &
 propriam voluntatem, suis propriis anteposuisse fingatur, mor-
 tali-

talitatis solatium ei indulgeamus? Et quæ, quæsumus, Quinto, solida diverſitatis inter Contractus & U. Voluntates adferri poſſit ratio, ut in illis quidem jura Correſpectivitatſis ſint attenda; non verò in hiſ? cùm tamen in omnibus humanis actionibus, atque diſpoſitionibus, vulgatiſſima illa clauſula, Rebus ſic ſtanti- bus, ſubintelligi debeat? jx. latè firmata Aug. Barboſæ, de *clauſul. uſu frequentiorib. Clauſ. 229.* Undè nihil, hac in parte, quoties quæritur de actibus correſpectivis, Teſtamenta à contractibus diſtare, pronunciat Anton. Faber, *d. errore 4. in fin.* Et rectiſſimè hiſ omnibus ab eodem Fabro additur, quòd hæc res habeat naturalem intellectum, ut, qui non erat ità teſtaturus, ſi vel con- teſtatozem nullum habuiſſet, vel conteſtatoris ſui voluntatem prævidiſſet, nunquàm credi debeat in ea voluntate perſtitiſſe, ſi alius teſtator in ſua non perſtiterit. *d. decad. 52. Err. 5. princip. pag. nob. 32.*

Denique quòd hæc doctrina de Teſtamentiſ correſpectivis etiam Uſus forenſis autoritate ſit conſtabilita, eluceſcit ex iis, quæ tradit Mevius, in *Dec. part. 5. Deciſ. 15.* ubi de illa ſpecie, quam ibi examinat, & nos infra producemus, notabiliter teſta- tur, quòd ità mos Ducatùs Pomeraniæ hodiè ſerveat; eidemque conformiter judicatum advertit. Eandemque ſenten- tiam Senatui Pedemontano probari, autor eſt Faber, in *Cod. Sa- baud. lib. 6. tit. 5. D. 18. & 19.* Et Rotæ Romanæ, Guilielmus Dunozetus, *d. Deciſ. 298.* Ex quo etiam juxta illam aliquoties reſponderunt celeberrimi illuſtriſſimæ hujus EBERHARDINÆ Domini Anteceſſores, apud Dn. Præſidem, *d. conſil. 44. num. 75. & conſil. ſq. 45. nec non conſil. 54. num. 311.* idemque in *Reſp. crimi- nal. & civil. vol. 2. conſil. 18. num. 71. & ſq.* Nec ab illa alieni ſunt Domini Francovadani Jureconſulti, ap. B. Dn. Brunne- man- num, in *venuſto conſil. 38.* Anno 1666. à num. 19. uſque ad finem, cujus plenum tenorem ſeriò hùc repetimus.

XIV. Neque aliquid adversæ sententiæ præsidii ex eo accedit, quòd suprema elogia, liberæ revocationis, ad extremum usque spiritum, objectum constituent. Sicut enim hoc ipsum largissimè largimur, ità illud è contra, quod infra prolixius statuminabimus, ex hoc planè non destruitur, quòd, si tale testamentum correspectivum ex. grat. à superflitè Conjuge, post alterius obitum, temèrè revocetur, etiam hujus præmortui, tanquam contemplatione illius confectum, simul, ex præsumpta, vel planè expressâ prædefuncti voluntate, pro revocato haberi debeat. Ex quo ità laudati Domini Francofurtenses: Zum vierten würde man nicht unbillich fragen/ wo es doch herkommen/ daß die selige Frau ihre liebe Eltern/ von denen sie doch wohl erzogen/ und herrlich aussestewet worden/ Sie auch ihre Eltern in allweege geliebet/ und keine einige Ursach gehabt/ ihren Herrn Vatter mit der blessen Legitima abzuweisen/ und zwar nicht ihren Ehehern allein/ sondern eventua-liter auch ihre Stieffinder/ in der übrigen Verlassenschaft/ zu erben einzusehen? Keine andere Ursach kan gegeben werden/ als daß Sie so stattlich in seinem Testament versehen worden; das ist eben die *Causa principalis*, oder *finalis*, wie die *JCi* reden. Aber diese *Causa finalis* hat gefehlet/ Testamentum mariti ist von dessen Herrn Söhnen impugniert worden/ und hat Sie/ per transactionem, ein gutes Theil dessen/ was Ihr vermacht/ fallen lassen müssen: *Causa autem finalis institutionis ubi corrui, ipsa institutio corrui.* Dann NB. ohne Zweifel/ daferne die selige Frau wissen sollen/ daß ihres Herrn Testament von den Söhnen umgestossen/ und das ihrige zum Theil zu Wasser gemacht werden sollte/ Sie dieselbe zu Erben einzusehen keine Ursach gehabt hätte. Zum sechsten ist bey uns kein Zweifel/ wann die selige Frau Erblasserin/ bey Aufriichtung des Testaments/ wäre befragt worden/ ob Sie dieses ihr Testament für gültig halten wolte/ obsehn ihres Ehehern unkräftig? Sie mit nein würde geantwortet haben. Hoc igitur pro expresso habendum. Und seynd die Söhne wohl versichert/ wann Parentis testamentum nicht vorher gegangen/ daß Novercæ

testamentum nicht also gefallen wäre. Zum neunten obſchon diese opinio, quod, si superstes Coniux testamentum pro parte sua revocet, defuncti tamen testamentum ipsius morte confirmatum maneat, von den meisten DDbus bejahet wird; so beruhet doch diese selbe auf schwachen Füßen, und wäre vielleicht die **contraria sententia** denen Rechten und dem letzten Willen des verstorbenen Testierers viel ähnlicher. Si enim defunctus suam ultimam voluntatem posset exprimere, utique, cum Vidua suum testamentum, cum amore conjugali, mutaverit, procul dubio mallet, si posset, suum testamentum etiam revocare, cum negari non possit, testamentum defuncti, contemplatione testamenti defuncto, reciprocum testam. mutando, spem tamen ejus frustratur & causam testamenti finalem evertit, & vult frui beneficentia mariti; sed contra voluntatem ejus praesumptam, quae aliqualis species injuriae dici potest. ap. Dn. Brunnem. *d. consil. 38. num. 20. 23. 26. 27. 29. & 30.*

Ad secundum, quod nomen testamenti correspectivi in nullo tx. expressum occurrat, brevissimè reponimus, quod in libris nostris talia non sint infrequentia; advertente Bachovio, ad *Treitl. vol. 1. D. 3. th. 4. lit. A.* ad verba: *Eaque vel juris, vel facti.* & B. Lauterbachio, in *Coll. 7. ad lit. de his, qui not. infam. th. 5.* Quam infirmum verò sit hoc argumentandi genus, pro alio testamento, quod vel Coniuges, vel alii, in unâ chartâ, vel actu conficiunt, nullum pariter in LLb. offendamus vestigium, & hoc tamen obstante illud universalis approbaverit Praxis. Vinn. ad *§. 13. num. 1. Inst. de testam. ordin.*

Tertium plus speciei habere videtur. Verùm etiam ad illud ita breviter respondemus, quod longè sit aliud, si Testator ejusmodi promissioni sui Coniugis, vel alterius Contestatoris, de non amplius revocando testamento confisus, reciprocum cum illo

illo testamentum conficiat, & aliud, si sine tali promissione, testamentum cum altero simultaneum ita condatur, ut verbis expressis, vel æquipollentibus, sui animi sententiam manifestè declaret, quòd, si alter testamentum suum, ipsò vivò, vel jam mortuò, revocare ausurus sit, etiam suum testamentum, quod ipse, rebus sic stantibus, confecit, ipse pro revocato habere velit, sicque prorsùs intestatus decedere malit. In priore namque casu testator nil aliud in oculis habet, quàm Contestatoris sui juratam vel simplicem promissionem de non amplius revocando illo mutuo testamento, atque ita, dum sibi ipse persuadet, illum suam voluntatem, vi istius promissi, præsertim jurati, revocare non posse, vel non revocaturum benignè confidit, vel in juris apertissimo errore hæret, vel sciens prudens, quòd talis promissio nullius momenti sit, ei tamen confidit, & proinde sibi ipsi imputare hoc debet, si non tam à suo contestatore, quàm à seipso, propriæque stultitiâ, (prout Juris ignorantiam appellat *Lex penult. §. 5. vers. Quod si dolo. ff. de jur. & facti ignor.*) vel in hætenus propenso; at nullatenus obligabili; sed ad ultimum usque spiritum ambulatorio sui Contestatoris erga ipsum affectu positâ nimia confidentiâ, postea decipiatur; non memor videl. illius tritissimi, & sæpè tristissimi, quòd facile credens facile decipiatur, & quòd nimia fiducia maximæ calamitati soleat esse. *Eccles. 19. vers. 4. Æmil. Probus, in Pelopida.* Ei verò, qui tali correspectivum testamentum confecit, sicque suam voluntatem vel explicitis planè verbis, vel tantundem valentibus significavit, quòd in casum, si alter voluntatem mutaverit, ipse prorsùs intestatus decedere malit, atque ita illos sibi successores ordinare, quos & ipsa Lex naturæ, & omnium prudentum responsa faciunt, verbo Impp. in *L. fin. Cod. quor. bonor.* neque aliquis error juris, neque nimia credulitas obverti potest; sed, ut ille, qui v. c. heredem sub conditione instituit, in casum illius deficientis, de ademptione hereditatis & testamenti revocatione cogitasse intelligitur, *L. 27. in fin. de*

condit. insit. ità etiam de talil correspectivi testamenti conditore planè idem iudicium ferendum venit.

XV. Restat ergò, ut dicamus, quòd etiam talium correspectivorum testamentorum *Causa efficiens remota* sit eadem, quæ etiam cuiuslibet alterius testamenti.

Causæ minùs principales, seu impulsivæ, quæ Testatores ad ordinandas tales correspectivas dispositiones impellunt & movent, possunt variæ esse. Communissima causa, quæ plerumque hujusm. dispositionibus ansam præbet, est mutua Contestatorum, sive illi sint Coniuges, sive Fratres, sive alii, affectio & dilectio, dùm videlicet illi, qui individuum vitæ consuetudinem, utriusque fortunæ, tum novercantis, tum faventis participem, per plura fortasse an lustra vel annos inter se aluerunt, vel arctissimo invicem Cognationis, aut impensæ amicitiae vinculo connexi, sua bona, quæ ipsi in morte deserunt, alter alteri potius quàm heredibus legitimis, primo loco & gradu, ac tum demùm, si etiam alteri supervivens suo tempore moriatur, utriusque Cognatis obvenire exoptat: Ex quo vulgo in mutuis Coniugum testamentis tali formula utuntur, daß Sie reifflich erwogen/was für grosse Lieb und Treu ein jeder Ehegatt/in Zeit fürs gewährten Ehestands/ von dem andern genossen/ derowegen sie hier mit &c. Prout etiam duos Fratres contestatores aliquando hæc formulâ, in suo testamento, iudicio contradictorio subjecto, usos vidimus: Als haben wir beyde Johannes, und Claudius, aus tragend herz-brüderlicher Liebe gegen einander uns entschlossen/ in uno actu ein mutuum testamentum aufzurichten; allermaßen ich Johannes, meinen lieben Bruder Claudium, so fern ich vor ihm dieses Zeitliche gesegnen würde/ zu meinem einigen und universal-Erben instituire / und hinwider auch ich Claudius &c. Conferat. Amat. Dunozettus, d. Decif. 756. num. 3. ibi: Ex mutua affectione.

Ubi tñ. seriò observari meretur, quòd hæc mutua affectio, seu propensio & dilectio, non tam eo respectu, talis Dispositionis, in

in quantum illa est **correspondiva**, quam eatenus tantum, quantum illa plerumque etiam **vicissitudinaria** seu **reciproca** est, vera causa impulsiva sit: Nisi enim aliunde de testatorum sententia & mente, quod ipsorum dispositio debeat correspondiva esse. ac proinde, eadem ab alterutro revocata, illa etiam quoad alterum pro revocata haberi debeat, satis clarè appareat, tunc illa **Ratio arctæ Cognationis**, vel **Connubialis dilectionis**, vel **fraternæ charitatis** potius **Correspondivitatē** excludit, quam stabilit; ita nempe, ut, licet testamentum reciprocum ab alterutro Fratre, Agnato, vel Coniuge, ex postfacto revocetur, illud tamen quoad alterum, præprimis ob tale arctissimum vinculum, pro similiter revocato reputari non debeat; ut in puncto advertit Amatus Dunozetus, *d. Decis. 756. num. 7. in verbis: Correspondivitatē ratio eo magis cessat inter Fratres, ob sanguinis conjunctionem, & inde resultantem presumptionem affectionis.* Guillielm. Dunozetus, *d. Decis. 298. ibi: Idque facilius dixerunt Domini procedere debere in dispositione duorum Fratrum, qui censendi sunt se instituisse vicissim ratione mutua affectionis, & ut Bona perpetuarent in agnatione: Quæ ratio affectionis erga Fratrem & Agnationem non pendet ab interesse vicissitudinaria institutionis; ita, revocata una, non potest dici sublata altera, Idem, Decis. 218. num. 25. & 26. in verbis: Non posse dici captatorias institutiones, quas similis affectio & mutua testantium voluntas, sine ulla calliditate, provocavit, & ita cessat prætensa Correspondivitas &c.*

De cætero varix incidere possunt Causæ ad ejusmodi correspondivam dispositionem specialiter moventes, verbi grat. **Bonorum in Familia Conservatio**, quæ ut obtineatur, sæpè Contestatores talem clausulam adjiciunt, quod, si alter ex illis voluntatem mutaverit, omnes institutiones & substitutiones ab ipsis factæ pro revocatis, imò ipso jure nullis haberi debeant: de quo Steph. Gratianus, *Discept. forens. cap. 908. Provisio Libero-*

forum, ex iisdem vel diversis nuptiis oriundorum: Qualem casum operosè exequitur Faber, *d. Errore 4. & 5. & in Cod. Sabaud. d. Def. 18. Flos & Splendor Familiæ per correspectivam Majoratus in illa inductionem*; de quâ Pelaez à Mieres, de *majoratu, part. 1. Q. 23. Joh. Del Castillo, quotid. controu. part. 2. cap. 18. num. 23. & aliæ confimiles.*

**XVI. Causa efficiens proxima est Voluntas vel pluri-
rum Personarum**, plerumque simul, sive uno eodemque actu testantium, legitimè declarata, & correspectiva.

Primò itaque requirimus **Voluntatem testantium**; quippe quæ universim cujuscunque Testamenti & supremi elogii causam efficientem notoriè constituit, sic, ut inde testamentum, quòd sit nostræ voluntatis iusta sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit, Modestinus definiat, in *L. 1. qui T. fac. poss.*

Et cum omne testamentum correspectivum, juxta ipsum nativum istius vocabuli significatum, inter duo testamenta, quæ in quolibet mutuo seu reciproco testamento revera continentur, *Mev. d. art. 10. num. 19. ibi: Idèd nec duorum unum; sed duplex testamentum est.* Marta Neapolit. *Dig. noviss. tom. 5. tit. Testamentum. cap. 5. Christinaus, Dec. Belgic. vol. 4. Dec. 12. num. 1. Fichard. vol. 2. conf. 76. ubi, ita DDres communiter tenere, scribit. Brunemann. consil. 38. num. 2. Faber, d. tit. 5. D. 18. n. 2. Merckelbach, apud Klock. tom. 2. conf. 10. num. 21. Addat. omninò Dn. Præses, d. conf. 54. num. 298. & sqq. sive duas morientium supremas Voluntates, reciprocum seu mutuum, & adèd arctè connexionem respectum alat, ut alterum alterius contemplatione, respectu, & causa fiat; quare ultrò hinc sequitur, quòd, **Secundò**, ad minimum **duæ Personæ** necessariæ sint, ut de illis prædicari queat, ipsas tale testamentum inter se condidisse. Ubi, siquidem illud, quod ut plurimum fit, in eadem membrana sive charta condatur, vel duo simul, mediante simultaneâ nuncupatione, sese invi-*

invicem heredes ex asse nuncupent, & post obitum ultimi, etiam alios substituunt, illa inter Nostrates vexatissima *Q. hic* vel verbo tangenda venit: **Utrum pluribus Personis suam ultimam voluntatem in unum codicem conferre liceat, seu suprema in unius chartæ volumine ordinare, septenariò eorundem testium numerò adhibito, eodemque contextu & Solennitate?** Quæ tametsi à Vinnio, Viglio, Hotomanno, Pichardo, aliisque compluribus negativè decidatur; ad §. 13. *Inst. de T. ord.* quorum etiam sententiæ plena manu subscribit Franc. Sarmiento, *select. interpr. lib. 2. cap. 4. num. 3.* tamen non solum speciosis ipsorum argumentis jam pridem satisfecit Bened. Pinellus, *select. Jur. interpr. lib. 1. cap. 10. §. 17. & mult. sqq.* & Petr. Peckius, de *T. C. lib. 1. cap. 19.* sed & omnes fatentur, quòd affirmativam tritura Fori amplexetur ubique. Vinn. ad *d. §. 13. num. 1.* Videat. Maynard, *Dec. Tholos. lib. 5. Dec. 97. num. 2.* Gail. 2. O. 117. Mev. *d. l. Befold. conf. 121.* Finckelthaus, *Obs. 90.* Ant. de Gamma, *Decis. 258.* Claud. de Mean, in *Dec. Leod. Obs. 47.* Christinaeus, *Dec. Belg. vol. 4. Dec. 12.* Brunnemann, *conf. 21.* Petr. Pacionus, in *Alleg. jur. Civ. & Canon. Allegat. 12. num. 21.* Joh. Del Castillo, *quotid. contrrov. part. 2. cap. 18. num. 6.* ubi scribit, hoc commune DDrum esse placitum. Alvar. Valascus, *consult. 7. num. 1.* ubi dicit, hoc in Praxi indubitanter receptum esse.

XVII. Possunt igitur duæ, vel tres Personæ, imò etiam plures simul testari. Fürstl. Würtemb. *L. N. part. 3. tit. 7. §.* Was nun also hie oben. in verbis: *Daß soll auch auf den Fall/ da von andern zweyen/ oder mehreren Persohnen.* Admissò n. hóc, quòd duæ Personæ in una charta testari possint, necessariò etiam plurium in eadem membrana testantium conjunctionem admittere cogimur; advertente Pinello, *cir. loc. §. 38.* Sive illi sint **Conjuges**; quibus iste testandi modus, præ aliis, solennis est. Land N. *d. tit. 7. princip.* in verbis: *Denen Eheleuthen frey gestellt/ daß Jeder jedes allein und absonderlich/ oder beyde zumahl/ mit einander in einem*

einem actu mündlich/ oder sämptlich in einer Schrift testiren mögen.
 Addat. L. I. in Cod. Theodos. de testam. qua de quadam reciproca
 Leontii & Jocundæ institutione cum elogio loquitur: post Peck.
 Connan. Valasc. à Gamma, Pinellus, d. l. §. 15. & 39. ubi dicit, in
 Conjugibus hoc tanto facilius admittendum ex eo, quòd ipsi sint
 duo in carne una, sociique divinæ domus. Besold d. consil. 121.
 Autor conf. Gailii, part. 3. consil. 28. num. 1. & innumeri passim
 alii. Sive duæ, vel plures, **Sorores**, aut **Fratres**; Besold. d.
 consil. 121. n. 22. ibi: *Quod & fit, cum Fratres*. Guil. Dunozett.
 Dec. 298. num. 10. ibi: *Quemlibet ex fratribus. & per tot. Gra-*
tian. D. F. cap. 908. num. 2. illic: Sumus in correspondivo duorum
Fratrium. Valquius, de success. resol. lib. 1. §. 1. num. 10. Sive
Frater & Soror; Amat. Dunozett. Decis: 756. Cardin. de Luca,
 Disc. de legat. 32. num. 4. Sive **Socii**; Besold. d. consil. 121. num.
 22. ibi: *Quod & fit, cum Fratres, vel Socii, duo pluresve*. Sive
 alii **Quicumque**. N. L. d. §. Was nun also. ibi: Das soll auch auf
 den Fall/ da von andern/ zweyen/ oder mehreren Personen/ die/
 auf vorgemeldte weis/ sämptlich testiren wolten/ verstanden werden.
 post Bartol. Bald. Salycet. Castres. Jason. Alciat. & alios, Peregr-
 rinus, de fideicomm. artic. 33. num. 62. Bened. Pinellus, d. cap. 10.
 §. 16. ibi: *Quod quilibet duo*. Qui tn. in §. 57. & 58. ferè periculo-
 sum putat, duorum pluriumve in eadem membrana vel charta
 testantium mutuas institutiones promiscuè admitti, & proinde
 hoc ad illos, quos inter vel sanguinis, vel amicitiaæ conjunctio
 intercedit, restringendum existimat. Sive item hujusmodi si-
 multanea testatio in eadem Scriptura, membrana, vel
Charta fiat, sive eadem Nuncupatione; N. L. d. §. Was nun
 also. ibi: In einem nuncupatio oder schriftlichen Testament. juncto
 princip. ejusd. tit. Addat. Vigl. ad d. §. 13. num. 2. F. de T. ordin.
 & ad §. Igitur. num. 2. F. de P. S. Pinell. d. l. §. 38. Quod Barco-
 lus dixit, in uno convocio, notante Peckio, d. cap. 19. num. 3. in
 fin. & Paciono, d. Alleg. num. 2. Nam quòd etiam pluribus simul
 testan-

testantibus una Ordinationis Solemnitas sufficiat, & de illa cujuslibet testatoris Dispositio in solidum participet; modò Testes ab utroque Contestatorum specialiter rogati, utriusque testamenti nomine subscribant & subsignent, plena manu deducit Ampliff. Facultas, apud Dn. Præsidentem, *consil. 54. num. 301. & mult. 199.*

Ex quo nec de eo quidquam dubii nos tenet, quòd ejusmodi Testam. correspectivum sub implicità æquè seu relativà, quàm in forma **explicitæ nuncupationis**, confici valeat. Quò faciunt tradita Ampliff. Facultatis apud Dn. Præsidentem, in *tract. academ. de succession. part. 2. pag. 134. num. 107. & sq.*

Hòc ipsò verò, quòd ad tale Testam. correspectivum duarum ad minimum personarum voluntatem necessariam dicimus, id ab eo cum primis testamento distinguimus, quod v. grat. Maritus solus non saltem de suis, verum etiam de Uxoris, specialiter consensum accommodantis, facultatibus ordinat: de quo supra in §. 15. ex DUbus plura jam prælibavimus. Et quid inter hæc duo (si omninò hunc ultimum testandi modum supponere fas est) differentia intercedat, benè annotat Samson Herzog, im Unterricht von Testamenten. tit. 3. §. 25. in verbis: *Multum autem refert, an Maritus de consensu uxoris (Quò casu unum est testamentum) testetur, vel an Uxor & Maritus simul (Quò casu duo sunt testamenta) testamentum condat: Quia primo in casu testamentum non potest per illum, qui semel consensit, revocari; sed in casu secundo potest per superstitem pro sua parte revocari. Idem quia, primo in casu, defuncto testatore, debetur ex integro Legatum per eum relictum, etiam eò, qui semel consensit, penitente, vel consensum revocante: Sed, secundo casu, unò decedente & superstite penitente, debetur solum medietas ejus, quod per ambos relictum fuit. Everhard. consil. 12. Quæ quotidie in Practica* occurrentia notanda. Hucusquè ille.

XVIII. Tertio oportet, ut ista Voluntas duorum plurimum

E

rium-

riumve simul testantium sit legitime delarata. Ubi illa communia, quæ tam ad Testamenti, quàm ad Codicillaris, vel alterius ultimæ Dispositionis legalitatem, tum in specie ratione ipsius Causæ efficientis, quòd videlicet requiratur Voluntas ab ipsis Contestatoribus præsentibus declarata, perfecta, libera, non erronea, solennis, puta ubi Solennia ad Formam testandi, quæ utuntur, requiruntur; tum quæ habilitatem Personarum testantium, tum respectu Subjecti, itemque Objecti, necessaria sunt, ceu ubi vis obvia, meritò præterimus. Illud saltem, ut in circo præsentis subtilissimæ materiæ maneamus, in illius requisiti examine tangendum: Si ejusmodi testam. correspondet. quoad alterum duntaxat Contestatorum legaliter ordinetur; quoad alterum vero defectus. Primò, ratione Causæ efficientis, quòd videlicet alter Conjux non habeat activam testamenti factionem, vel quòd ille vi metuque, tametsi ab alio, quàm Contestatore, compulsus fuerit; vel quòd suâ voluntate non perfectè, coram testibus, vel apud Acta Judicii declaratâ, fato abripiatur; vel 2do, Subjecti, quòd, ex causa, Pater suum ex primo thoro heredem præterierit, vel non ritè & legitime exheredaverit, vel alteruter Contestator, solenne cum altero testamentum facturus, omninò nullum instituerit heredem; vel, 3tio, Objecti, quòd, ex causa, Uxor suum Maritum in Dote profectiâ, & ad Patrem reversurâ, sicque realienâ heredem instituat; vel, 4to, Formæ, si vel non coram Judice, sed solummodò unò Scabinorum numero, vel absente, ubi ille per Loci Statuta præfens esse debuisset, Judicii Actuariò, supremæ voluntatis declaratio peragatur; vel denique Maritus quidem apud Acta Judicii ipsemet præfens, verùm Uxor è contrâ duntaxat per literas, mandatarium, vel nuncium, suæ mentis postremum judicium publicaverit, si, inquam, vel talis, vel alius consimilis, quoad unum Testatorem, defectus compareat, utrum totus complexus Testam.

Testam. huiusmodi correlative, ob eiusmodi defectum saltem unilateralem, nullitate laboret? Ita sanè in terminis, in tali casu, quo Coniux conjugem, in rebus alienis, heredem instituit, sensit inclita Facultas Francovadana, apud Dn. Brunnemann. *consil. 38. num. 21.* ubi ita: Und ob zwar nicht ohne/ daß die beyde Testamenta, ob sie schon in einem Papier beschrieben gesiegelt/ dennoch pro duobus testamentis zu halten seyn; *secundum quid tamen etiam pro uno testam. habenda. Nam pro uno habentur, quatenus de valore atque efficacia eorum igitur. Destruuntur enim valore omni, si quod vitium ex parte unius irrepsit, quò ipso jure Testamentum nullum aut inutile sit.* Ex quo etiam in casu, quò Comitibus eiusdem mariti testamentum, hanc de causa, quòd ipse, quoad suas facultates, pro parte testatus, pro parte verò intestatus decesserit, contra regulam *Legis 7. de R. Jur.* etiam de Uxoribus Comitissæ testamento, quæ de sua substantiâ ritè fuerat testata, ita indubitanter Fridericus Pruckmannus: *Nec oberit, inquit, etiamsi dixeris: Hunc defectum, in testamento mariti apparentem, testamento uxoris nil quicquam nocere posse. Testamenta enim mariti & uxoris, secundum quid, pro duobus; secundum quid rursus pro uno habentur. Et quidem pro uno, quatenus de valore & efficacia eorum agitur. Destruuntur enim effectu & valore omni, si quod vitium, ex parte unius, testamentum irrepsit; quò, ipso jure testamentum nullum & inutile sit; per tradita Bartoli, Castrensis, Baldi, Cumanii, Joh. de Imola. Jam verò (pergit ille) incertum non est, quòd pro parte testatum, pro parte verò intestatum quem decedere, tale sit vitium, per quòd testamentum ipso jure cadit. Mirandum itaque non erit, si istiusmodi defectus vires suas usque ad testamentum uxoris extendat, & illud simul optatò sine carere faciat. vol. 1. consil. l. n. 58. cum sqq.* Et tamen celeberrima huius Loci Facultas, regulariter hanc Pruckmanni & Brunnemanni sententiam haud sequatur, sed potius per Regulam adstruere non dubitet, quòd, tamen unius contestantis elo-

gium, quacunq; de causa, iniustum, nullum, vel irritum sit; tamen alterum valeat, ex doctrina Pinelli, *d. cap. 10. §. 23.* Alph. de Azevedo, *consf. 3. num. 3.* post Peccium, Mevii, ad *J. L. part. 2. tit. 1. art. 10. num. 23.* Ant. Gammæ, *Decis. Lusitan. 231. num. ult.* Marii Giurbæ, ad *Consuetud. Messanen. cap. 13. glossa 10. part. 1. num. 15.* Tuschii, *lit. T. concl. 138. num. 4.* Gailii, *part. 3. consf. 28. num. 4.* in verbis: *Das auch eines ohne das andere bestehen möge.* Besoldi, *consf. 121. num. 23.* B. Dn. D. Bardili, de *revocat. U. Vol. th. 30. ferè in med.* & per ea, quæ sollicitè in plurib. Respp. de his exhibet Magnificus Dn. Præses, *vol. 4. consf. 54. imprimis num. 312. & mult. sqq.* ubi etiam latè ad *evasio Cava.* nec non in *tract. Academ. de successon. part. 2. pag. 1309. th. 55.* Tamen aliud in casibus, si ejusmodi reciproca sive mutua testamenta etiam correspondiva sint, vel ex eo, dicendum esse nobis videtur, quòd, unò ex correspondivis sublato, etiam alterum corruat, tollatur & pereat: prout istam sententiam suam pariter fecerunt celeberrimi Domini Antecessores, apud Dn. Præsidentem, *d. consf. 54. num. 350. junctis ibi precedentibus.*

XIX. Quartò denique requiritur, ut ista Voluntas sit **correspondiva**; ita nempe, ut, quemadmodum in contractibus vel aliis negotiis inter vivos **Consensum correspondivitas**, dum videlicet unus consentit in hoc, contemplatione consensùs alterius in aliud negotium, inter duo hæc negotia, sive duos contractus, correspondivitatè inducere intelligitur; prout optimè de his differit Cœlius Bichius, in *Dec. Rotæ Rom. Decis. 410. num. 29.* ita etiam in proposito voluntates duorum non saltem vulgarem seu qualemqualem, sed tam artè connexum ad se invicem respectum habere debeat, ut vel ex disertis disponentium verbis, vel circumstantiis in ejusmodi simultaneo testamento concurrentibus, satis clarè pateat, conditores ejusmodi dispositionis eandem non aliter, hòc ipsò modò, quò eandem adornârunt, condituros fuisse, quam si illa utrinque inviolabiliter custodiretur, sicque al-

tera alterius intuitu, causâ atque contemplatione confecta fuerit. Anton. Faber, *d. Def. 18. num. 13.* ibi: *Negari non posse, quin alterum alterius contemplatione factum fuisset, & ut nostri loquuntur, quin correspectiva essent. Siquidem apertum est, neutrum ex conjugibus ita testaturum fuisse, si de bonis suis solus testatus fuisset.* Guil. Dunozett. *d. Decis. 298. num. 10.* in verbis: *Ut conjectura correspectivitatatis concludat, opus esset, constare, quemlibet ex Fratribus motum fuisse ad disponendum eâ solum ratione, quia vicissim ab alio fratre instituebatur, & num. 12. ibi: Ità deum defectus Causa facit cessare ultimam dispositionem, si probetur, Testatorem alias, sine illâ, dispositionem non fecisse.* Brunemann. *consil. 38. num. 29.* ibi: *Sed si defunctus posset suam voluntatem ultimam exprimere, utique, cum Vidua suum testamentum cum amore conjugali mutaverit, procul dubio mallet, si posset, suum testamentum etiam revocare.*

XX. Ista verò Voluntas, vel expressè declaratur, vel saltem tacitè, sive verbis vel expressis, vel æquipollentibus; ut in primis advertit Amatus Dunozettus, *d. Decis. 750. num. 8. & 9.* in verbis, cum in paucorum manibus sit, relatu haud indignis: *Nec visa fuit applicari limitatio hujus communis sententiæ, respectu Casus, quando ad tales institutiones devenitum fuerit per modum Pacti, unde colligitur, eas non processisse ex mutua affectione, sed correspectivè ad testamentum alterutrius, ità, ut unâ revocata evanescat altera, sive tanquam ratione correspectivitatatis, sive tanquam cessante causa, ob quam emanavit: quoniam nulla in presenti intercessit conventio ipsorum testamentum expressa &c. Prout neque meretur allegari Pactio saltem tacita, quam pariter existimarunt pro limitanda eadem communi sententiâ &c.*

Expressè declaratur hujusmodi Voluntas correspectiva, verbi grat. Primò, si Contestatores suo mutuo testamento talem Clausulam adjiciant, quòd, in casum, si alteruter, vel

superfite adhuc altero, vel jamjam defuncto, voluntatem mutaverit, etiam sua voluntas pro revocata haberi debeat: Vel quod idem est, si dixerint: Quod, in casum voluntatis ab alieutro mutatae, omnes institutiones & substitutiones ab ipsis jam factae, pro ipso jure nullis, vel revocatis haberi debeant: Qualem casum in terminis exequitur Gratianus, *Discept. forens. cap. 908. num. 5. & sqq.* ubi primo sententiam Cardin. Seraphini de Seraphinis, *Dec. 359. num. 22.* arbitrati, quod per Clausulam proximè relatam, quod, si per aliquem ex contestatoribus contigerit testamentum revocari vel mutari, tunc institutiones & substitutiones factae ad favorem filiorum & descendentium alterius sint ipso jure nullae, auferatur facultas pro lubitu testandi, eruditè retundit, & sub *num. 11.* rectissime addit, quod tali in casu nulla deceptio contingere possit, cum Partes, in eventum revocationis, sibi prospexerint, quod omnes institutiones & substitutiones essent ipso jure nullae.

Secundò, in casu, si Uxor, unicam Filiam habens, hanc quidem heredem ex asse instituat; sed unicum sui mariti Filium ex prioribus nuptiis eidem substituatur, eà lege, si Maritus suo etiam Filio, ipsius Filiam, in suis tabulis. pariter substituerit, wann ihr Ehemann hintvider auch ihre Tochter/ seinem einzigen Sohn/ in seinem Testament zum Aelter- Erben eingesetzt habe/ atque ita non sub verbis futuri temporis, wofern er meine Tochter gleichfalls einsetzen wird/ seu expressam pecuniae conjugalis captationem involventibus; (Jungant, DDR. ad L. 70. ff. de hered. instit.) verum temporis praeteriti: prout convenienter Legi 70. & 72. ff. de hered. instit. decisum Struvii bene accipi potest, exerc. ad π. 32. th. 42. ibi: *At si Conjux expressè adjecerit illam conditionem, tunc utique alterum illi stare debere* (intellige hypotheticè, nisi malit, etiam alterum simul corruiere) nos existimamus: junctis illis, quae tradit Peregrin. de fideic. artic. 33. num. 60. ubi idem & tunc obtinere pronunciat, si quis ita disponat: **Si Frater**

Frater meus in suo testamento, in favorem meorum Libb. fideicommissum constituit, ego etiam sic constituo in favorem liberorum mei fratris &c. Menoch. *conf.* 408. num. 2. Surdus, *Decis.* 98. num. 4. *ibique* Hodierna, *in addit.* Amat. Dunozett. *Decis.* 756. num. 4. Ant. Faber, in *Cod. Sabaud.* lib. 6. tit. 6. D. 11. *in fin.* Franc. de Barry, de *success. test. & intest.* lib. 2. tit. 5. num. 7.

Ad eandem classsem, Tertiò, etiam illud referimus, quòd, si vel Conjuges, vel alii Duo, inter se paciscantur, quòd alter alterum testamento heredem instituere debeat, alterò placita hujus pacti non adimplente, testamentum alterius, quoad illum, similiter pro non condito habendum sit: eo quòd in hunc casum illius voluntas omninò deficiat, & in ultimis voluntatibus, quæ reciprocationem habent, æquè ac in hujusmodi conventionibus, semper illa conditio censeatur adjuncta, nisi aliud acciderit alterius culpa; & talia testamenta correspectiva habeantur pro uno, hincque unò non secutò, vel non servatò, nec alterum servari æquitati conveniat; ut in puncto definiunt B. Magirus, & Christoph. Besoldus, in *Conss. Tubing.* part. 3. *conf.* 121. num. 5. cum *sqq.* & num. 28. ubi plures Rationes videri possunt. Heeser. *d. part.* 2. *Loco II.* num. 138. Addat. Peck. de *T. C.* lib. 1. *cap.* 44. n. 4. & *sqq.* post Baldum, Cumanum, & Jasonem, Gilkenius, ad *L. 19.* num. 4. & 5. *ibi:* *An in ipsa institutione hæc causa expressa sit, & tunc institutio alterius vitatur.* Nec his obstat *L. ult. Cod. de pact.* & ex illa notata à Roderico Suaresio, ad *L. Quoniam in prioribus, in declarat. Leg. Regni.* num. 11. *pag. nob.* 436.

Sed & si, Quartò, duo Conjuges, in una nuncupatione, sed relativâ, sive implicitâ, sub verbis præsentis temporis, se ipsos invicem, & in casum, si etiam ultimus moriatur, utriusque Cognatos, hoc modo instituant: Wann mein Ehegatt in seiner verschlossenen Scheda, mich zum Erben einsetzt, und auf beyder ableiben/ sein Vermögen auf unsere beyderseitige nächste Anverwandt

wandte fallen lassen will/ so will ich es auch mit meiner Verlassens-
schafft auf gleiche Weise gehalten haben / nulli sane dubitamus,
quin hæc dispositio, tum ob occultationem voluntatis Utriusque,
tum ob improprietatem hujus Conditionis, ceu in præsens, non
futurum tempus directæ, non captatoria, & ided valida; sed ta-
men & ipsa correspondiva sit, Jungat. L. 10. §. 1. de condit. instit. L. 3.
§. 13. de bon. libert. L. 120. d. V. obl. §. 6. F. cod. Barry, de success.
test. & intest. lib. 2. tit. 5. num. 7. in fin. ibi: Non sunt captatoria
institutiones, cum duo se invicem instituunt, vel iisdem tabulis,
vel diversis: Neque enim ulla harum dispositionum confertur in
futurum; sed utraque fit in præsentia.

Quintò nulli dubitamus, quin idem iudicium tunc quoque
ferendum sit, si Conjuges jamjam in Pactis dotalibus, ad modum
supremæ voluntatis confectis, sicque revocabilibus, sese invicem
heredes ex asse instituerint, & postmodò quilibet, multis lustris,
vel annis à se invicem separata, Testamenta conficiant, & dicant:
Wann mein Mann (wann mein Weib) bey deren/ in un-
serer Eheberedung längst-beliebten/ reciproca institutio-
ne es bewenden lassen wird/ so solle Er/ Sie/ in krafft die-
ses meines Testaments/ auch zu meinem universal Erben
nochnachmalen ernannt seyn.

Sextò idem dicendum, si Contestatores etiam aliâ Lege vel
Conditione expressâ, in casum voluntatis ab altero mutatae,
suis liberis, vel aliis heredibus prospexerint: prout ipse Carpzo-
vius lubenter admittit, F. F. part. 3. C. 7. D. 21. Quamvis enim
certum sit, quòd nemo, ad certum heredem scribendum, ullâ
conventionem adstringi valeat, nec facultas testatori suam volunta-
tem pro arbitrio mutandi auferri valeat, tamen non ambigen-
dum, quin uterque Contestator, in casum, si alter voluntatem
mutaverit, suam etiam voluntatem pro lubitu revocare, & quòd
illa pro revocata haberi debeat, ordinare, imò etiam fructus suæ
hereditatis, multis annis, à superstite conjugè perceptos
ei

ei rursus adimere, vel plenariam illorum restitutionem injungere valeat; prout plenè & benè hanc in rem commentatur Johann Del Castillo, *quotid. controu. part. 2. cap. 18. num. 24. 66. & 70.* ubi latè statuminat, quòd, si talis Dispositio, vel expressè, vel tacitè annexam habeat **Conditionem**, vel **Modum**, tunc illa, vel hòc, ex uno latere deficiente, dispositio etiam quoad alterum corruat. Faciunt, quæ tradit Alph. de Azevedo, *consil. 3. num. 5.*

XXI. Tacitè verò testamentum redditur correspectivum, si, Primò, duorum Conjugum Bona non diversim, seu seorsim; sed conjunctà & unicà dispositione, tanquam communia & non divisa Bona relinquuntur, sicut mutux Conjugum institutioni haud rarò hæc Clausula adjungi solet: **Und wollen wir/ daß nach dessen/ so von uns zum letzten sterben wird/ tödtlichem Hintritt/ unsere Freunde unsere Gütther unter sich theilen sollen.** Tunc enim prorsus indubitatum reputatur, Maritum non aliter, quàm contemplatione secum consentientis voluntatis uxoriæ, & vice versa etiam Uxorem non nisi intuitu voluntatis maritalis, suæ pariter consonæ, ità disposuisse, & dum utique non distincta; sed confusa Utriusque bone, Utriusque Propinquis relicta sunt, ei etiam non aliter, quàm sub hoc respectu, communi consensu relictum Fideicommissum placuisse, adeoque **Testamentum**, hoc in casu, **revera esse correspectivum.** Cui consequens esse dicunt, quòd tunc quidem neutri Conjugi libertas testamentum pro sua parte revocandi adempta sit, neque, morte ipsorum alterutrius insequente, etiam superviventis testamentum confirmetur: verum, si tamen alter, vel adhuc vivò alterò, vel jamjam defunctò, testamentum suum revocet, tunc etiam alterius testamentum in totum revocatum censendum sit; & proindè nullatenus existimandum, quasi Conjugis, testamentum pro sua parte revocantis, Consanguinei, ei, qui sine expressà sui etiam testamenti revocatione, prior fato concessit, cum hujus Propinquis nihilominus succedant;

F

dant; sed ejusmodi Testamentum in totum expiret, prout nempe juris est in omnibus actibus correspectivis, quorum unò corruente etiam corrui alter; per inferius allegata in §. 37. Idque tanto confirmatiùs asserendum ex eo, quia tunc unusquisque Conjux non solis suis, sed **utriusque heredibus**, nec de propriis tantum, sed de **communibus, confusis & commixtis bonis**, prospectum voluit. Undè satis dispalescere arbitrantur DDres, neutrum ipsorum hoc modo dispositurum fuisse, ut Heredes sui Conjugis de suis quoque bonis quicquam participarent, si non vicissim etiam sui Heredes de bonis alterius semissem habituri, atque ita eòdem planè jure censendi forent. Cessante verò causà institutionis, ejus etiam causatum, ipsam institutionem, vel substitutionem, tam fideicommissariam, quam directam cessare, juris est apertissimi. *L. ult. Cod. de instit. & substit. L. penult. Cod. de impub. & al. substit.* Tiraquell. *tract. cessante causa. num. 116.* Et quando Testator aliquid disponit, etiam ipse hoc velle existimatur, rebus sic stantibus, & hác correspectivà dispositione eodem in statu perseverante. Alciat. *tract. de presumpt. reg. 2. presumpt. 16.* Et his ipsis in terminis absque hæsitatione ità definit *παλαιστρινος* Mevius, ad *Jus Lub. d. part. 2. tit. 1. artic. 10. n. 37. cum sqq.* & cum illo decidit Supremum Vismariense Tribunal, in *Dec. part. 5. Dec. 15.* Joh. Heeserus, de *acq. conjug. part. 2. Loco 11. num. 141.* Idemque decisum etiam tali testamento, quo duo Conjuges ità disposuerunt, daß/ falls auch das leztlebende von Ihnen aus dieser Welt/ ohne Leibs- Erben/ oder eine in Diechten kräftige disposition inder die Verlassenschaft/ abscheiden würde/ solche/ nach Entrichtung der funeralien und passiv- Schulden/ in zwey gleiche Theil gescheiden/ und ihrer Beyder nächste Anverwandten/ jederseits zur Helffte/ abgefolget werden solle/ notabiliter applicuit celeberrima hujus Loci Facultas Juridica, apud Dn. Præsidem, *vol. 3. consil. 44. num. 87. & sqq.* Itemque in casu, quo duo nobiles Pomeraniæ Conjuges, westl. Herr Zaeharias

Charitas Friedrich von Gbhen/ und Frau N. von Salbern ita sese in-
 vicem instituerunt, daß je eines das andere/ so zu erst würde sterben/
 ex affe beerben/ und/ wann auch das andere ableiben würde/ das
 ganze Vermögen in eine Massam zusammen gestossen/
 und alsdann in zwey Theile/ zwischen beyderseits Erben/
 getheilt werden sollte/ in Dn. Præsidis Consil. 45. num. 8. & sqq.
 & denuò in alio, ubi ita cautum fuit: Daß/ auf des lebt = lebenden
 seeliges hinscheiden/ beyderseits nächste Anverwandte/ was
 von Ihrer beyder zusammen geschlagener Verlassenschaft
 noch übrig seyn werde/ in zween gleiche Theile vertheilen
 sollen/ ipse Dominus Præses, in suis Responsis criminal. & civil.
 vol. 2. Resp. 28. num. 71. junctis ibi præced. & subseqq. Vide tamen
 quæ tradit Sigismundus Finckelthaus, Obs. 90. num. 34. ibi =
 Nicht absonderlich von dem jenigen/ was einem jeden/ auf begeben-
 den Fall/ zuständig gewesen; sondern conjunctim und zugleich
 von den gesampten Güthern aufgerichtet. junctis porro seqq.
 Itam verò sententiam beati Mevii nostram facere malimus, quàm
 ut tali in casu, quando Duo, & præcipuè Maritus & Uxor, simul
 testantur, & alter alterum heredem instituit, sub ipso hoc onere
 sive conditione, ut omnia ea Bona, quæ, post decessum
 ultimè morientis, ex mutua ipforum hereditate, uyt
 haer beerber gemeenen Vordel/ supererunt, relinquuntur
 huic aut illi, superviventem, postquam præmorientis heredita-
 tem adivit, illam mutuam voluntatem, etiam pro sua parte, im-
 mutare non posse, dicamus cum aliis, eà maximè ratione, quòd
 mutuo quasi consensu utriusque Patrimonium consolidatum &
 ad unicam patrimonium redactum sit & unusquisque non sal-
 tem de suis, verùm etiam de alterius sui contestatoris bonis, cum
 alterius consensu, sive ambo de utriusque bonis, reciprochè dispo-
 fuerint; quam sententiam post alios operosè propugnat Simon
 van Leuwen, Cens. forens. lib. 3. cap. 11. num. 7. & sqq. Jacob.
 Cooren, in Obs. rer. judicat. Observ. 11. & ab illis laudati,

XXII. Secundò talis tacita Correspektivitas etiam illi testamento inesse censetur, si duo Conjuges, iisdem in tabulis, ità testentur, quòd ex Liberis communibus v. grat. foli Filii, in bonis paternis, & in bonis maternis etiam Filia solæ succedere debeant. Nam & tali in casu cuius quidem Conjugi libera suum testamentum, quantum ad ejus Bona, revocandi facultas verissimè competit; sed tamen, si postmodò illorum alteruter voluntatem mutaverit, etiam alterum testamentum idèò revocari seu pro tali haberi necesse est, quia vix dubitari potest, quin hæc duo testamenta sint correspektiva, & eorum unumquodque, alterius causa atque contemplatione, isto modo confectum, cum & Pater & Mater, si seorsim testati essent, sive quilibet solus de sua familia disposuisset, procul dubio longè aliter testaturi fuissent. Quis enim hoc mente concipere possit, vel Patrem hòc modò, ut Filias à suo patrimonio in totum, vel Matrem, ut Filios à suo excluderet, sine altero conjugè testatum fuisse? Annon facillimè fieri potest, ut Pater in tali simultaneo testamento, ei, quem inter liberos impensissimè diligebat, de suo patrimonio, idèò, sciens prudens nil quidquam relinquat, quia scit, ei magis consultum fore per institutionem à Matre factam, cujus bona suis propriis longè majoris scit æstimationis? Et ut Mater vicissim nihil ex suis bonis dederit uni liberorum, cui tamen meliorem eorum portionem datura fuisset, nisi illum à Patre longè opulentiore honoratam vidisset? Cum itaque amborum Parentum testamenta ità correspektivè se ad invicem habeant, ut alterum ab altero pendere videatur, aliter esse non potest, quàm ut unò mutato etiam alterum simul reputetur mutatum, licet nulla expressæ mutationis afferatur probatio. Rectè quippe Alexander, in unaquaque tali dispositione, vulgarem illam clausulam; Rebus sic stantibus, (De quâ multa notabilia, etiam quoad U. voluntates, nobis exhibet Joh. Del. Castillo, R. 2. part. 4. cap. 59. num. 11.) subintelligi scribit, ad L. 34. Cod. de transaction.

action. Videatur operose & per aliquot casuum considerationem hæc enucleans Faber, in *tract. de errorib. pragmaticor. decad. 52. Errore 4. 5. & 6.* & in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. Def. 18.* ubi tamen non omnia in utroque loco obvia nostra facere possumus.

XXIII. Tertio DDres talem correspectivitatem dispositionum etiam inde eliciunt, si duo Conjuges, vel alii duo Contestatores, non solum **simultaneâ**, uni chartæ inscriptâ, dispositione utantur, verum etiam mutuam suam institutionem **Conjunctim** faciant, sive ita, ut non Maritum primùm, & post illum etiam Uxor, suam dispositionem, legatis & institutionibus separatam declaret, sive alter tùm demùm, ex quo alter universa suæ ultimæ voluntatis capitula absolvit, quid etiam ipse post mortem suam fieri velit, disponat; sed verbi grat. sub ejusmodi formalibus sese mutuo instituunt: **So haben wir beyde Eheleuth uns/dergestalt/ eines dem andern/ zum Erben eingeseht/ daß das lebte lebende des zu erst sterbenden Güther/ als ein Erbe/ sich anmassen solle;** ut contendit David Mevius, *d. ar. 10. num. 36.* in verbis: **Secus verò NB. non potest non esse, si conjunctim, ut sapè fit, mutua institutio facta sit.** Joh. Heeserus, *d. num. 141.* Tralatitium enim est, quod conjuncta seu connexa habeantur pro uno; *Cap. Cùm singula. 22. princip. de præbend. in 6. L. 7. §. 2. de damno inf. eo quòd sint individua. Cravetta, consil. 102. num. 1.* Menoch. *de arbitr. jud. 29. lib. 2. casu 95. num. 5. & 9.* Scaccia, *de appellat. 2. 17. limit. 20. num. 26.* ubi dicit, connexa & individua pro iisdem reputari, & nihil contra unum ex individuis fieri posse, quin & fiat contra alterum.

XXIV. Quarto idem tunc quoque obtinere scribit Mevius, si unius Testamentum absque altero subsistere, sive suum effectum sortiri non possit, *cit. loc. num. 44.* ubi ita Statuto Hamburgensi cautum refert, ex *lib. 3. tit. 1. artic. 17.* adiens, etiam hanc, Rationi & Juri consentaneam functionem in aliis quoque foris admitti debere. Sed hanc traditionem non nisi cum

cum magno temperamento admittendam arbitramur, si nempe præmortui Conjugis voluntas, ne quidem pro parte, effectum fortiri queat; per ea, quæ tradit Johann Del Castillo, *d. cap. 18. num. 34.* ubi de Majoratû Conjugibus constituto agit, Ben. Pinellus, *select. Jur. interpr. lib. 1. cap. 10. §. 6.* ibi: *Qui non aliter sua bona illi tertio reliquisset, nisi copulata prædictis. & §. 33.* in verbis: *Et ità nullatenus firma manebit illa Majoratûs & Fidei commissi perpetui constitutio: eo quòd forsan unius Testatoris bona non sufficiant ad eas conditiones & onera, quæ ad celebritatem memoriæ regulariter imponantur; ex quo etiam voluntatis defectus in Testatore colligitur.* Vide plura *ibid. in §. 34. & 35.* Addantur omnino, quos porro collaudat Ludov. Didacus de Lima, in *addit. ad Ludov. Molina tract. de primogen. Hispaniar. lib. 4. cap. 2. num. 84. vers. Ampliatur secundo.* Fernand. Valsq. de *success. resol. lib. 1. §. 1. num. 10.*

Imò, Quintò, & tunc eidem doctrinæ de correspectivis locum aperiendum existimat Mevius, *d. loc. num. 43.* quando evidenter constat, duos Conjuges ideo reciprocum invicem testamentum condidisse, ut unus ab altero heres institueretur, sic, ut proindè, tali etiam in casu, Testamento ex alterutro latere revocatò, illud etiam ex alterò revocatum censetur. Subscribit Heeserus, *cit. loc. num. 140.* Berlich. *Dec. 92. num. 5.* Menoch. *tract. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 165. n. 20.* Düker, de *hodierno testandi jure, cap. 4. th. 19. & sqq.* Müller, ad *Struv. exerc. ad π. 32. th. 43. lit. i.* Quamvis enim Valascus, etiam talibus in casibus, quando np. ex ipsa institutionis præfatione, vel ex aliis verbis, aut conjecturis, haud obscure liquescit, prædefunctum non aliter ità dispositurum, vel non aliter fructus suæ hereditatis uxori suæ relicturum fuisse, quam si etiam illa, post ipsum superstes, promissa servaret, nihilominus præmortui dispositionem, ob superviventis revocationem, pro tacite revocatâ non habendam esse, adstruat; *consult. 7. num. ult.*

tamen

tamen latè hoc nomine ipsum refellit Joh. Del Castillo, *cap. 18. n. 67.* Pelaez à Mierez, de *majoratu, part. 1. Q. 23. num. 3.* & accuratissimus ex nostris Franzkius, *lib. 2. Resol. 11. num. 29.* ubi scribit, decisum laudati Valasci, vel ex eo, sibi planè improbable videri, quòd hujusmodi institutio sit conditionalis. Nam cum talibus in casibus negari vix possit, aliquod tacitum quasi Pactum, seu vicissitudinariam & reciprocam quandam conventionem de se, vel suis invicem instituendis, subesse: Mieres, de *major. part. 4. Q. 22. n. 14.* Joh. Del Castillo, *d. cap. 18. num. 23.* Schilter, *exerc. ad n. 39. §. 58.* in verbis: *Ultimæ conjugum voluntates reciproca in prævio consensu mutuo de sese invicem instituendo fundantur ac subsistunt*: utique etiam illud non improbabiler adstrui videtur, quòd & mutuae fidei sive taciti promissi observantia subsequi, ac proindè ejusm. reciproca institutio vel in suo utrinque valore relinqui, vel, si alter illorum, utròque adhuc in vivis agente, (Jungant. quæ habet Ant. Faber, *d. Err. 5. in fin.* & nos infra subnectimus §. 42.) voluntatem mutaverit, reciprocè ab altero facta institutio, evidenter cessante ejus causâ finali, pro similiter revocata haberi debeat. Peck. de *T. C. lib. 1. cap. 44. n. 6.* ibi: *Si apparet evidenter, causam finalem institutionis cessare, censetur & ipsam quoque institutionem extinguere. Neque enim circumveniri debent voluntates testantium. tx. notab. in L. 92. ferè in med. de condit. & demonstr.* Adde quòd satis expressum censeatur, quod ex præfatione, vel aliis contentis dispositionis, vel probatis & urgentibus conjecturis deducitur; cum & hæ evidenter voluntatem inducere passim dicantur. *L. 74. de leg. 1.* ubi vulgò DDres. Jungat. Castillo, *cit. loc. ubi num. 34.* his æquissimè addit, durissimum fore, ut, contra evidentem prædefuncti voluntatem, tali dispositioni non credamus inesse hanc Conditionem, **nisi aliud acciderit culpâ superviventis**; arg. *L. 54. §. 1. in fin. ff. locat. L. 21. Cod. de pact.* Quod etiam admittunt nostri Anetec. David Magirus, & Christ. Besoldus, *d. cons. 121. num. 29.* Facit etiam

L. 1. §. ult. cum LL. sqq. ff. de adim. leg. ubi etiam ex capite gravis inimicitiae Voluntas mutata, & legatum vel fideic. ademptum vel praesumitur. Peck. *d. l. num. 7.* Ex quo ita generaliter Bened. Pinellus: Hanc, inquit, resolutionem intellige non solum in institutionibus, verum & in legatis, & aliis quibusvis particularibus testamentariis dispositionibus, vel per viam majoratus, vel fideicommissi familiaris, aut cujusvis alterius perpetui. Nam quomodocunque constiterit, testatores non aliter relicturos, quàm si ab altero etiam certa bonorum pars conferatur, quae ab initio placuit, non retinebit relictum legatarius, aut fideicommissarius. *d. cap. 10. §. 30.*

XXV. Et tamen in proximè notato casu, itemque in illo, quem supra in §. 20. notavimus, quando nempe expressum inter Conjuges Pactum de ipsismet ab invicem instituendis praecessit, alia omnia, ex eo, adstruenda videantur, quòd hujusmodi Voluntas à nota captatoriae dispositionis (Quam etiam generaliter omnibus correspectivis testamentis inesse, existimat Faber, in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. Def. 18. n. 22.* ibi: *Quae sane alia etiam ratione videntur nullius esse momenti, eò quòd sint captatoria*) liberari non possint; Quà etiam de causa B. Dn. Brunnemannus, his ipsis in terminis, Dominos Francofurtanos talem dispositionem nullam pronuntiassè, disertè recenset, ad *L. 70. num. ult. ff. de hered. instit.* & in *Dec. cent. 2. Dec. 24. num. 4. cum sqq.* Addat. Peck. *d. cap. 44. n. 4.* tamen passim DDres eas potius mutuis Conjugum affectionibus provocatas, sicque non improbaras, quàm captatorias, dicendas existimant; per ipsam illam *L. 70. ff. de hered. instit.* ex Simone de Prætis, & Phil. Corneo, Alph. ab Azevedo, *consil. 3. num. 28.* maximè cùm captatio hereditatis dolum involvat, qui in dubio non praesumitur; praesertim inter Fratres; Guil. Dunozett. *Decis. 218. num. 27.* & inter Conjuges, tanquam socios divinae & humanae domus. Alvar. Valafcus, *Consult. 7. num. 6.* in verbis: *Inter conjuges in dubio praesumit Senatus institutio*

tionem ex mutua affectione factam &c. Jungat. Manz. de *T. val. & inval. tit. 6. §. 25. num. 8. & 19.* & sollicitè hæc examinans Johannes Del Castillo, *quotid. controv. part. 2. cap. 18. num. 25.* cum primis in casu, si Maritus & Uxor palàm & expressè ità in vicem convenerint. quòd ipsi seipsos, vel Suos, invicem heredes instituere velint: Ex quo hanc quoque formam, si duo, **in re præsentì**, testentur, & sese invicem heredes instituunt, haud improbatam omnes pronunciant; ex Baldo, Castrensi, Bart. Jaf. Salyc. Aleiatio, Peckio, Viglio, Peregrin. de *fideic. art. 33. num. 62.* Quia tamen inter Conjuges, pro ratione circumstantiarum, fraudes facillè præsumuntur, observante Pruckmanno, *vol. 2. conf. 1. num. 431. & sqq.* quocirca hæc omnia circumspecto prudentis judicis arbitrio committenda arbitramur; ut, in alio licet puncto, similiter sentit Dn. Schilterus, *exerc. ad tit. 30. §. 56. in fin. ibi: Tum Fetus atque judex &c.* & in terminis Castillo, *d. cap. 18. n. 23. in fin. ibi: Ideò cum casus se offerat, non ità de facili judicandum est, ut Valascus affirmat; sed inspectis verbis dispositionis, & voluntate testatoris consideratà, maturiùs hæc res diffinienda.* Bened. Pinellus, *select. Jur. interpr. lib. 1. cap. 10. §. 42. in fin.* ubi scribit, quòd, si unus ex conjugibus, post factam utrinque reciprocam institutionem in formà captatorià, occultè & dissimulatè, testamentum mutaverit, & institutionem in conjugem factam in alium transtulerit, tunc etiam corruiere debeat alterius conjugis institutio, quia tunc præcedens institutio appareat formaliter captatoria, ac propterea hòc in casu vitiosa sit & improba, & inter personas conjunctas plus detestanda, ex qua proindè nullum commodum debeat reportari. Et sub hâc ipsâ declaratione etiam illa, quæ suprâ à nobis sunt tradita, accepta volumus.

XXVI. De eo, num, **Sextò**, talis Correspectivitas, ex sola, quam dicunt, **Etcæteratura** colligi debeat? v. grat. si ità in testamento à Conjugibus, vel Fratribus simul confecto dispositum occurrat: Horatius instituit Marfiliam, suam germanam Sororem,

G præ-

præsentem, &c. & Marsilia vicissim instituit Horatium, præsentem, &c. sic, ut tali quoque casu unusquisque testantium intellexerit alligari in consequentiam alterius se æqualiter alligantis? egregie dispicit ita ipsemet quærens Amat. Dunozettus, *Decis. Rotæ Rom. 756. num. 9. & seqq.* ubi dicit, quòd, cum Etceteratura tantum ea, quæ sunt de substantiâ actûs, supplere soleat, per tradita Surdi, *conf. 359. num. 22.* Mantice, de *T. & A.C. lib. 2. tit. 10. num. 23.* Cencii, de *consib. Decis. 84. num. 7.* & addo, naturæ ipsius actûs, cui adjicitur, conformiter intelligi debeat, ideo illa hunc effectum, ut vel facultas testamenti mutandi propter ipsam excludatur, vel mutatio testamenti ab uno facta etiam alterius revocationem post se trahat, operari non possit.

XXVII. Nimirum, ut tandem hunc articulum claudamus, quemadmodum DDres generaliter tradunt, quòd Correspectivitas in dubio neutiquam præsumi debeat: arg. *L. 34. ff. de Ad. Ed. Philippus Castaldus, consult. for. 145. num. 3.* Steph. Gratian. *D. F. cap. 548. num. 22.* Amat. Dunozett. *Decis. Rotæ Rom. 649. num. 4.* Flamin. Paris. de *confidentius beneficialib. Q. 36. num. 56. in fin.* Hieron. Rocca, in *select. Jur. Diss. lib. 1. cap. 105. n. 42.* ita istam doctrinam etiam in reciprocis Conjugum, vel aliorum dispositionibus admittendam arbitramur, ut, nisi evidenter constet, unam institutionem sive dispositionem alterius causa & intuitu factam esse, jura de testamentis correspectivis nullum locum obtineant. Ex quo ita præ aliis eruditè hæc exaltians Johann Del Castillo: *Constituo*, inquit, *in casu dubio, morte premortui Testamentum ipsius adeò confirmari, ut, quamvis supervivens, pro sua parte immutaverit, adhuc alterari non debeat dispositio pro sua parte, nec etiam Fructuum alteriusve commodi restitutioni obnoxius sit supervivens. Et in hoc casu libenter adhareo resolutioni Valasci. d. conf. 7. n. 7. cujus rationes verae sunt, & concludunt, & coadjuvantur omninò ex supraddictis, ubi plenè annotavimus, ex revocatione hujusmodi non resul-
tare*

rare deceptionem defuncti, sibi que imputare debere, qui tutio-
rem viam non elegit, atque remediis opportunis sibi met consulere
non studuit, nec naturam ultimarum voluntatum revocabilem
esse scivit &c. d. cap. 18. num. 68. Addantur, quae tradit Simon
van Leuwen, Cens. forens. lib. 3. cap. 11. ibi: Ut & in alio minimo.

XXVIII. Quoad Subiectum nihil, circa cuiusmodi corre-
spectivas Dispositiones, singulare occurrit: Nisi illud quis hic aste-
risco notare velit, quod talis dispositio correspectiva aliquando
ad solos Contestatores, sive illi sint Fratres, Agnati, Conjuges,
Socii, vel Alii, sese invicem heredes instituentes, restringatur;
aliquando verò etiam ad Liberos utriusque Testatoris, vel solum
alterutrius, (Conferatur inferius §. 39.) omniumque frequen-
tissime ad reciproce testantium Conjugum Cognatos, tandem-
que etiam ad piam causam, aliosve quoscunque, sese extendat.
Illud autem silentio non praterendum, quod si ex. grat. Conju-
ges neque invicem seipso, neque Liberos utriusque; sed
cum solus Maritus liberos haberet, tum ipse, tum etiam illorum
Noverca, hosce liberos, respectivè privignos, instituant, quod
hujusmodi Testam. in sensu latiori mutuuum quidem vocari que-
at, sed, propriè loquendo, neque nomen reciproci, neque cor-
respectivi (Nisi sc. aliundè ista qualitas accedat) testamenti me-
reatur. Illud, quod nomen mutui in sensu solummodò latiore
ei competat, nomen verò reciproci in stricto & proprio signifi-
catu ei non adaptari queat, per bello responso illustrat Schilterus,
exerc. ad w. 39. §. 58. quò B. L. cum nobis non de reciproci testa-
mentis, sed de correspectivis quaestio sit, remissum volumus.
Quòd verò eidem nec correspectivi praedicatum applicari queat,
elucescit ex haecenus satis deductis.

XXIX. Circa Obiectum illud unicum submonemus,
quòd, siquidem de Testamento strictè sic dicto, quaestio sit,
correspectivitatè materiam, circa quam, tum Heredis insti-
tutio, tum Substitutio, eademque tam directa (tamen non
sem-

semper & indifferenter) quàm fideicommissaria, & hæc quidem frequentius, quàm alia ulla; nec non **Legata, & particularia Fideicommissa**, itemque **mortis causa Donationes** constituent. Conferatur de tali **correspondiva & reciproca Conjugum institutione**, David Mevius, *part. 2. tit. 1. artic. 10. num. 36.* Müller. ad Struv. *exerc. ad π. 32. th. 43.* Anton. Faber, in *Cod. Sab. lib. 6. tit. 5. D. 18.* & de *error. pragmat. decad. 52. Err. 4. 5. & 6.* Heefer. de *acq. conjug. part. 2. Loco 11. num. 138. & sqq.* De fideicommissaria utriusque **Cognatorum substitutione**, Dn. Præses, *consil. 44. & 45.* nec non *Consil. 54.* Guilielm. Dunozett. *d. Decif. 208.* Amat. Dunozett. *d. Decif. 756.* Mevius, *d. loc. num. 37. cum sqq.* Heefer. *d. l. num. 141.* De **Legatis & aliis particularibus Relictis**, Bened. Pinellus, *select. Jur. interpr. lib. 1. cap. 10. §. 31. & sqq.* Menoch. de *presumption. lib. 4. presumpt. 172. n. ult.*

Si verò quaratur de **Codicillo correspondivo**, tunc, cum notoriè in Codicillis hereditas neque dari, neque adimi valeat, quòd ejusmodi Dispositio non nisi **Legata & fideicommissa**, sed tam universalis, quam particularia, pro objecto agnoscat, juris est tratatitii; per *L. 7. Cod. de codicill.* Adeatur de reciproco, sed non correspondivo **Conjugum Codicillo**, Nicol. Everhardus, *consil. 167. per integr.* Et de tali Legato ad pias causas correspondivo, Joh. Bapt. Cardin de Luca, *disc. de legat. 32. num. 4.* De **Pactis successoris correspondivis** vide infra §. 55.

XXX. Forma hujus Testamenti propriè sic dicti consistit in Heredis institutione correspondivâ. Heredes institutio ut in quolibet alio, ità etiam in tali, tanquam basis & anima cujuslibet testamenti, procul dubio requiritur, ceu per quam testamentum omni alii supremæ morientium Voluntati contradistinguitur. De quo plura modò addere non est nostri instituti. In eo verò, quòd Institutio, vel Substitutio, aliave dispositio debeat **correspondiva esse**, differentia, ut ità loquamur, specifica consistit,

sistit, quâ hujusmodi Dispositio tum à mutuo, seu reciproco, tum & à simultaneo, sive duplici testamento, seu dispositione, notabiliter distinguitur. Nam nec omne reciprocum est corresponsivum. Neque etiam è contrâ omne corresponsivum reciprocum est. Neque omne simultaneum sive duplex testamentum etiam Corresponsivum est. Neque etiam vice versa omne corresponsivum est simultaneum.

Nempe corresponsivum à reciproco testamento, in eo, differt, quòd accurratè & propriè loquendo, illud solum mereatur appellari reciprocum, quando Conjuges ipsi, itemque Fratres, Sorores, vel Alii, sese invicem ipsos reciprocè & mutuo heredes instituunt. Graveus, lib. 2. concl. 117. n. 4. Belsold. consil. 121. n. 20. æquè scilicet ac reciproca appellatur Substitutio, quando invicem illi ipsi, qui heredes instituti sunt, etiam substituantur §. 1. Inst. de vulg. subst. L. 37. §. 1. ff. de hered. instit. L. 4. §. 1. de V. & P. subst. L. 64. de leg. 2. Vincent. Fularius, de fideicom. subst. L. 254. prout hujus antiquissimæ Eberhardinæ Domini Antecessores, Anno 1661. die 6. Decembr. an Herrn Raths Estermann von Ottenberg, zu Hanau in Volum. Resp. illius Anni, pronuntiasse leguntur. Verùm corresponsivum etiam tale esse potest, ut Conjuges seipso non instituunt heredes; sed verbi grat. quosdam ex suis Liberis in solo paterno, & alios è contrâ in solo materno patrimonio instituunt: De cujusmodi notabili contingentia latè dispicit Faber, d. decad. 52. Err. 4. cum sq. & in Cod. Sabaud. d. Def. 18.

Ità, cum duo Conjuges ità disposuissent: Im Fall wir beyde/ ohne Leibs = Erben/ nacheinander verstürben/ daß alsdann unsere nächste Blutsfreund/ beederseits/ all unsere Haab und Nahrung nichts ausgenommen/ haben/ dieselbe in zwey gleiche Theil abtheilen/ und das eine Theil des Manns/ das andere aber des Weibs nächste Blutsfreund zu sich nehmen sollen: gestalten wir dann unsere beyderseits nächste Blutsfreund hiemit zu Erben eingesetzt und ernannt haben wollen

Ab. Domini Antec. à proximè laudato Esternanno de Ottenberg, super facto consulti ita pronunciarunt, quòd hoc ipsum Testamentum, tametsi simul & in una charta conditum, tamen non sit reciprocum, eo quòd isti duo Contestatores non se invicem ipsos, sed suos Cognatos, in casum, si ambo decesserint improles, ad suam successionem vocaverint. Interim nulli dubitamus, quin hoc ipsum testamentum fuerit correspectivum, cum Cognati utriusque ad communia & confusa amborum Bona, ex æqualibus Semilibus, vocati fuerint, ac proinde, si illud ab altero pro revocato habendum fuisset; de quo tamen nulla respondendi occasio ipsis suppeditata. Et ut maximè concedamus, quòd & illa testamenta, quibus Coniuges non seipsos, sed tamen suos, seu Cognatos, seu Liberos, np. Uxor mariti, & maritus uxoris ex priore thoro Liberos, heredes instituunt, reciproca sint, cum Dn. Schiltero, *exerc. ad x. 39. §. 58. pag. 837.* ibi: *Wann aber ein Ehegatt den andern einsetzt/ und hinwider das andere das erste/ oder/ da solches nicht üblich/ eines des andern Erben/ und dieses jenes Erben hinwiderumb instituiert/ das ist ein reciproce mutuum testamentum, seu, ut loquitur in verbis mox subsequenti- bus, von einer reciprocirlichen oder vergeltenten Erbeinsetzung; & in verbis præcedentibus: Da ist eine Reciprocatio, Vicifitudo, oder Segen- und gleichgültige Bezeugung/ Segen- Wohlthat und Vergeltung &c.* Tamen manet, quòd in terminis formati à Fabro, testamentum correspectivum habeamus, sed haudquaquam reciprocum,

Ex quo etiam illud profluit, quòd reciprocum seu mutuam inter coniuges testamentum nunquam privilegiatum, sed semper solenne: verum correspectivum modò privilegiiarium, modò etiam solenne sit. Si enim ponamus, quòd Pater & Mater, in eodem testamento, inter Lib. disponant, eò modò, quem proximè repetimus ex Fabro, nihil suppetit dubii, quin, tametsi
omissa

omissa sit omnis Solennitas, modò Forma *Novellæ 107.* observata proberetur, tamen illud testamentum, licet minùs solenne, in vim correspectivi validissimum sit. Quia verò neque Mater communium liberorum à patre eorum, neque Pater à matre in ejusmodi testamento privilegario instituti potest, sed ad hoc omnibus numeris absolutum Testamentum notoriè requiritur; Jungat. latè Dn. Præses, in *tract. academ. de success. part. 2. pag. 1149.* & *sqq.* quare ultrò hinc liquet, quòd & hætenùs reciprocum à correspectivo insigniter differat.

XXX. A **simultaneo**, sive, ut illud etiam appellat Schilterus, *d. §. 58. pag. 837.* **duplici** testamento, hoc correspectivum, in eo, differt, quòd sæpè tùm **Conjuges**, tùm alii Duo, simul in una charta testentur, & vel ità, ut quilibet suam peculiarem, eumque tertium, heredem instituat, vel ut ipsi se mutuo ad successionem vocent, ità, ut in priore casu Testamentum tantùm **simultaneum** sit; sed **non reciprocum, nec semper correspectivum**, in secundo verò casu non solùm **simultaneum**, seu simul à duobus uno actu ordinatum; verùm etiam **reciprocum**; & tamen haudquaquàm **correspectivum**, ac proinde liberrimæ (ità nempe, ut proptereà alterum non corruat; sed in suo valore plenissimo permaneat) revocationi, etiam mortuò jam alterò contestatore, obnoxium habeamus; juxta suprà præmissa in §. 4. & *sqq.* Sed & si, tertio, Maritus & Uxor nec se invicem ipsos, nec diversas Personas, sed eandem, vel easdem personas instituant, ut in casu, quem refert Dn. Schilterus, da zwey Eheleute ein testamentum nuncupativum miteinander gemacht, und darinnen ein jedes, so wohl der Kinder leiblicher Vatter, als auch die Stieffmutter, des Ehemanns Kinder aus erster Ehe zu jedes Erben eingesetzt; cum expressò & sæpiùs per codicillos repetitò jure aliter testandi, tunc iterum Testamentum **simultaneum** quidem foret; sed, ob deficientem essentialem reciprocae testationis characterem, **nec reciprocum**, sive mutuum, propriè

præ loquendo, neque correspectivum, ac proinde similiter liberrimæ mutationi obnoxium; ut in puncto definit Dn. Schilterus, d. §. 58. verbis: Ist also duplex testamentum in unis tabulis, & duplex; sed eorundem heredum institutio, neque reciproca. Und ist die Ratio movens, ex parte Uxoris, ad institucidos Privignos, nicht der Ihr vom Mann verschaffte ususfructus universalis; sondern wie auch seyn sollen die affection erga Maritum & Privignos; derowegen ist auf ihrer Seiten ein à part Testament und auf Seiten des Mariti ein gleichmäßiges/ von einerley Einsetzung/ nicht von einer reciprocirlichen oder vergeltenden Einsetzung. Wannhero zu recht erkannt: Daß das von Klägern productete Testamentum inter Conjuges, vor kein reciprocum, noch irrevocabile zu erkennen/ und daher von dem letztern zu recht revocirt sey.

XXXII. Sed & illud silentio præterire non decet, quomodo correspectiva Dispositio differat à **conditionali**? Nam & supra in §. 20. notavimus, quod ultima Voluntas haud infrequenter, ex Conditionis adjectione, correspectiva efficiatur. Scendum autem paucis, quod Correspectivitas cum Conditione in eò conveniat, quod nec dispositio correspectiva, nec conditionalis, aliter exitum sortiatur, quàm si quidem ibi etiam correspectivatum suum robur retineat; hinc verò Conditiò, per formale suum implementum vel existentiam ad effectum perducatur. In hoc verò cum primis à se invicem differunt, quod & Correspectivitas latius pateat, quàm ut per solam Conditionis adjectionem inducatur; ut ex pluribus præmissis exemplis patescit. Et quod etiam Conditiò angustum illum circum Correspectivitatis infinites excedat. Quod utrumque cum ipsa evidentia commonstret, supervacuum ducimus istis pluribus immorari.

XXXIII. De cætero ad hoc, ut Testamentum sit correspectivum, non præcisè requiritur, ut v. gr. uterque Conjux simul in eadem membrana seu charta, vel in actu simultanæ nuncupationis, suæ mentis postremum judicium publicent; sed, quemad-

madmodum & alii actus correspectivi nostratibus dicuntur, hōc
 infūper habitō, quōd invicem separati sive discreti sint; modō
 actus posterior **expressam prioris mentionem** contineat &
 sic etiam expressē ad illum reflectat; ut videre est apud Philipp.
 Castaldum, *consult. for. 145. num. 11.* ibi: *Locatio, que facta in
 penitus separata Scriptura, absque præcedentis societatis
 mentione, excludit quamlibet correspectivitatem:* ubi consen-
 tientes laudat Surdum & Bellonum. Stephan. Gratianum, *D. F.*
cap. 897. num. 13. ibi: *Non obstat, quod contractus non fuerint fa-
 cti eodem loco & coram eisdem testibus, quia non ex hoc tolli-
 tur Correspectivitas.* & *cap. 924. num. 1.* ibi: *Quamvis habe-
 rent causam separatam. & per tot.* (Nec obstantibus, quæ passim
 de his actibus leguntur, quōd debeant fieri **in continenti**, quip-
 pe quæ saltem pertinent ad correspectibilitatem **conjecturan-
 dam**, seu ex præsumptionibus eliciendam; Undē dicunt, quōd
 actus in continenti facti correspectivi **NB. judicentur**; ut ex Ripa
 & Curtio Sen. pronunciat, Flamin. Parisius, *de resignat. benefis.*
lib. 14. §. 9. num. 13. Aymo Cravetta, *cons. 153. num. 8. & 9.* Car-
 din. Tusch. *lit. C. concl. 1043. num. 10.* in verbis: *Declaro, nisi ex
 longo intervallo; quia non præsumitur Correspectivitas. &
 concl. 1044.* Franc. Niger Cyriacus, *contr. for. 691. num. 95.* Jofe-
 phus de Sesse, *Decis. 19. n. 8. & sqq.*) itā nec dubitandum, quin &
 talia Testamenta, quæ, quantum ad actum ordinationis,
 à se invicem separata sunt, tamen non solum reciproca, sed &
 correspectiva esse possint; ut nonnulla in §. 20. & sqq. præmissa
 Exempla testatum faciunt. Jungant. quæ tradit Jac. Menochius,
cons. 201. num. 176. verbis: *Imō actus dicuntur correspectivi, etiam
 si diversa Istrumenta consecrata fuerint.*) Quibus omnibus
 congruenter verissimum arbitramur, quōd, siquidem Testamen-
 tum in una charta, vel nuncupatione; à duobus se mutuo insti-
 tuentibus, & in casum, si etiam ultimo moriens decesserit, ad
 Bonam utriusque confusa & communia, ambōrum Cognatos æqua-
 liter

liter vocantibus, testamentum condatur, illud & **simultaneum**, & **correspondivum**, & **reciprocum** sit: Si verò illi duo, alter post alterum, actibus planè separatis, imò etiam sub diverso testandi modo, verbi grat. alter per **nuncupationem**, alter **verò in scriptis** (Jungat. *L. 20. §. 1. de V. & P. subst. ibique DDres*) sese invicem instituant, adjectà hâc clausulâ, quòd, si alter ex ipsis voluntatem mutaverit, tunc etiam alterius dispositio, quoad illum, omnimodò revocata ceneri debeat, tunc testamentum licet non **simultaneum**, attamen **reciprocum & correspondivum** sit. Et si porrò duo Conjuges, in diversis testamentis, nec seipsos, nec suos, invicem instituant, sed tamen, ex prævia conventionè, in Dynastiâ communiter acquisitâ, Majoratum constituant, sub apertâ voluntatis declaratione, quòd illum non aliter, quàm in totâ Dynastiâ, consequenter utròque in voluntate sua perseverante, constituere velint, tunc Testam. licet neque **simultaneum**, neque **reciprocum**, tamen **correspondivum** sit.

Illud nihil alit dubii, quòd, si tale Testam. in una eademque membranâ ordinetur, utriusque Voluntas vel una continuâ serie perferri, vel unius Dispositio, ab alterius voluntate, **peculiaritè** hinc **trajectò** constricta obsignari, insimulque caveri queat, quòd, alterutrò decedente, alterius tabulæ non debeant publicari; sed illarum publicatio ad ipsius quoque obitum differri debeat; argum. eorum, quæ in simili legimus in *§. 3. Inst. de pupill. subst.* ubi Vinnius, & cæteri *L. 8. testam. quemadm. aperiant. Cod. eod.* in terminis Pinellus, *sel. Jur. interpr. lib. 1. cap. 10. §. 20.*

XXXIV. Antequàm hinc abeamus, illud unicum adhuc observari meretur, quòd nonnulla, rigorosius & strictius loquendo, etiam inter Testamentum **correspondivum & respectivum** differentiâ intercedat. Nam si quidem Paulus Christianum absolucè, & absque ulla contemplatione testamenti ab hoc vel jam **ordinati**, vel **adhuc ordinandi**, heredem instituat; Christianus

nus verò postea vicissim etiam Paulum; sed sub conditione, si Paulus suum testamentum, in quo ipsum heredem scripsit, immutatum reliquerit, wann Paulus bey seinem aufgerichteten Testamentes/ bisß an sein Ende/ ungedändert beywenden lasse/ heredem instituat, hoc testamentum erit quidem **respectivum**, sive tale, quod ad illam præcedaneam Pauli dispositionem respectum habeat: Sed, cum è converso illa Pauli dispositio absoluta & pura sit, nullum ad Christiani subsequutum testamentum respectum annexum habens, quare id non poterimus, servatâ vocabuli proprietate, **correspectivum** appellare: Cum hoc nomen illis solis propriè competat, quorum quodlibet reciprocum ad alterum respectum habet; ut pleraque Exempla præmissa evincunt.

XXXV. **Esse** Trus hujusmodi Dispositionis **correspectivæ** (si per remotionem eos primò expendere velimus) non in eo est positus, ut illius conditores **facultate eandem, si velint, mutandi**, ob hanc **correspectivam** ejus indolem, **priventur**. Suprà enim jam diximus, quòd, juxta indubia Romani Juris placita, (quicquid alii ineptiant, in hoc quoque articulo, usu Fori receptissima, fatente novissimè Dn. Schiltero, *d. exerc. ad π. 39. §. 59. ibi: Jure tamen Romano in Foro nostro utimur, adeoque & hoc illius principio. Testamenti factioni regulariter valide renunciari non posse*) nulla revocationis, ceu apprime favorabilis, observante Gratiano, *D. F. cap. 48. num. 23.* præclusiva conventio ullatenus valeat, ne quidem jurata: de qua optimè Linglois, in *commentar. ad 50. Dec. Justinian. Decis. 24. num. 1.* ubi benè advertit, facile fieri posse, ut ille, qui revocat suam voluntatem, eo loco & angustia temporis constitutus sit, undè contestatorem suum de hac mutatione commonere non valeat: Vel cum præjudicio piæ Causæ conjuncta. Cardin. de Lugo, de *F. & J. Disp. 24. §. 2. num. 45.* Azavedo, *consil. 3. num. 4.* Addat. Sarmiento, *select. Jur. interpr. lib. 2. cap. 4. num. 2.* Paul. Christinæus, *Dec. Belg. vol. 4. Dec. 12.* Cyriacus, *contr. for. 300. num. 5.* Quod effectum

quoddam etiam ad correspectiva testamenta pertineat, dubitandum non est cum Anton. Fabro, in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. D. 18. num. 15.* ubi ita: An ergo fatendum erit, licere superstiti Coniugi voluntatem pramortui conjugis circumvenire, revocato testamento eo tempore, quod suum revocare nequeat is, qui jam est defunctus? Utique. Id enim tolerabilius est, quam ut adimatur superstiti libera testandi facultas, quam sibi adimere nemo potest. & in *tract. de error. pragmatic. decad. 52. Err. 4. pag. nob. 29.* in verbis: *Certum est, nullam penitus pactione, nulloque remedio posse fieri, ut sibi quisquam praecripat testandi facultatem, aut ejus facultatis libertatem constringat, quoniam id contra LL. sententia & traditio est, superstitem conjugem jus habere revocandi quandocumque sui testamenti.* Peckius, de *T. C. lib. 1. cap. 44. per totum*, ubi vide omnino. Nempe licet, alterutro illorum defuncto, hujus quidem voluntatem supervivens nullo modo mutare queat, sed eandem, ceu jamjam per obitum sui conditoris confirmatam, illibatam & intactam relinquere cogatur: *Mevius, part. 9. Dec. 148. num. 2.* & ad *Jus Lub. part. 1. tit. 10. artic. 1. num. 27. cum sqq.* Brunnemann, *consil. 23. num. 15. & sqq.* ubi elegans hanc in rem Praejudicium recitat. Cardinal. de Luca, de *legat. Disc. 32. num. 4.* tamen suam voluntatem, quod licet respectu illa correspectiva cum altera sit, pro suo arbitrio mutare potest hoc nullatenus obstante, quod solennis conventio de non revocanda tali correspectiva dispositione inter ejus autores inita fuerit & haec haud infrequenter nostris obligatoria appellitur; cum hoc non aliud, nisi illud respectu, fiat, quod plura in libris nostris necessaria dicuntur, ad quae quis pariter non absolute, sed duntaxat hypothetice, nisi aliud commodum carere malit, obstrictus dicitur. Ut proinde non obstant ea, quae de contractibus correspectivis ex *DDbus* tradit *Joh. Petrus Actolinus, Resol. Jur. 88. num. 17. & sqq.*

XXXVI. Multo minùs, secundò, talis correspectivi Testamenti effectus in eo consistit, **ut, ex causa hujusmodi correspectivitatis, utrumque sit nullum:** prout equidem, si subtilius rem intueamur, sentiendum existimat Antonius Faber, *d. Def. 18. num. 19. & sqq.* tùm (1.) ex eo, quòd eorum validitas ex alieno dependeat arbitrio, contra regulam *Legis 32. ff. de hered. instit.* tùm quòd illa (2do) etiam ab alterius, quàm testatoris, sive proprii autoris, morte dependeat; cùm ante decessum etiam alterius contestatoris certi esse nequeamus, quid de priùs defuncti testamento futurum sit: contra illud perpetuum jus testamentorum, quò per mortem cujusvis & solius testatoris testamentum confirmatur. *L. 1. L. 12. Qui T. fac. poss. L. 28. de V. & P. S. tùm & (3.)* ex eo, quòd sint captatoria, cùm ut plurimum alter conjugum alterius voluntatem & hereditatem captare soleat: Tale vero commercium seu mercimonium ultimarum voluntatum, ubi scilicet dispositio expressà bonorum relatione & contestatorum pactione firmatur, LLb. summè exosum esse, tradit Fabro consentiens Franc. Sarmiento, *sel. interpr. lib. 2. cap. 4. num. 2.* Nam quòd talia Testamenta haud invalida sint, mox plenius firmabimus: & patescit id vel ex sola horum fundamentorum Fabrianæ hæreseos destructione. Quantum enim ad primum, certè si quidquam roboris eidem inesset, oporteret, ut idem, quòd de correspectivis, etiam de omnibus conditionalibus dispositionibus, sub potestativa seu arbitraria conditione confectis, iudicium feramus: quòd haud dubiè ἀπορον. Nempe, licet revera prædefuncti Arbitrium tùm demùm, si etiam novissimè decedens, absque revocatione suæ dispositionis, diem obierit, suam quasi plenissimam capiat confirmationem, atque ità quoad antenùs ab arbitrio istius superviventis intereà temporis pendere videatur; tamen ipsæ prædefunctus nihil aliud, quàm hoc ipsum voluisse censerì debet & potest, quòd ipsius dispositio tùm demùm, si alter suam non revocaverit, suo robori relicta intelligi debeat:

debeat: Et hæc ab ipsomet præmoriante, expressè, vel tacitè, istà conditione circumscripta voluntas per mortem ipsius illicò confirmatur; licet sub illà ipsà, quam præmoriens intendit, Conditione.

Secundum similiter nullius est pretii: Neque enim futurus contrarius eventus, si nimirum supervivens testamentum suum revocet, obstaculo esse potest, quò minus præmortui Conjugis testamentum ipsius morte confirmatum dicatur, non magis, quam si quis sub conditione heres fuerit institutus, quam an ille implere velit, necne? à liberrimo ipsius, si sit arbitraria, vel si planè institutio in factum Tertii collata fuerit, v. c. si Titius Capitolium ascenderit, Antoninus heres esto, etiam ab huius Tertii arbitrio dependet. Jungat. *L. 23. §. 1. & 2. L. 68. ff. de hered. instit.* eleganter Casp. Manzius, de *T. val. & inval. tit. 6. §. 24. num. 4. & sqq.* Brunnem. ad *L. 32. num. 1. ff. de H. instit.* Philibert. Bruffelius, *tract. de condition. tit. 2. num. 3.* Nimirum hæc omnia ex ipsius testatoris voluntate dependent, qui, in casum, si postmodò alter aliter disponat, etiam suam voluntatem, vel expressè pro revocata haberi iussit, vel tacitè iussisse iustissime præsumitur. Rectè quippe tunc dicimus, quòd in talibus terminis, quales supra exhibuimus, ex ipso tenore & modo disponendi, etiam in vità colligatur præsumptio voluntatis mutatae, si postea quid ei contrarium fiat. Bened. Pinellus, *select. Jur. interpret. lib. 1. cap. 10. §. 32. in fin.*

Ad tertium omnes DDres respondent ex ipsa *L. 70. ibi: Mutuis affectionibus. ff. de hered. instit.* Repetantur supra tradd. §. 20. & 25. Quibus addi merentur, quæ eandem in rem venustissime commentatur laudatus Pinellus, *d. cap. 10. §. 42.* ubi ità signanter: Licet, inquit, inter Conjuges mutua illa institutio facta esset in forma captatoriae, adhuc inter illos facta institutio non vitaretur; quod comprobo ex eadem *L. 70.* dum inquit: *Captratorias institutiones non eas Senatus improbat, quæ mutuis affe-*

affectionibus iudicia provocaverunt; *sed* quarum conditio confertur in secretum alienæ voluntatis; ubi Jstissimus Papinianus decidit, eas captatorias non improbari, quæ mutuo amore provocarunt: Ergò supponit, eas esse conceptas in forma captatoriarum, h. e. si me institueris, te instituo. Sentit ibid. Glossa n. Quia tamen non ipsa verba materialiter captantia; sed mutua affectio immediatè & principaliter provocat ad reciprocam institutionem, dicit Jctus, non eas improbari; sed quarum conditio penetrat, & sola rumpit secretum alienæ voluntatis, hoc est, quæ immediatè & principaliter ab altero extorquet institutionem; non verò Affectio, aut quilibet alius respectus voluntatis liberæ ac simplicis: Quod amplius denotat illud verbum, alienæ voluntatis, id est multum remotæ à reciproca institutione, nisi captaretur præviâ illâ Conditione; ut innuit etiam Glossa, *ibid.* ad verb. *Aliena*. Atque ita explicoj relata verba: Quorum conditio confertur in secretum alienæ voluntatis; cum ad reciprocam institutionem solum & immediatè moveatur ac provocetur à mutuâ affectione. Hucusque Pinellus. Hincque ipsemet Faber, hõc jure nos uti, scribit, ut talia testamenta, non obstantibus his dubiis, tamen valida sint. *d. tit. Def. 19. n. 1.*

XXXVII. Denique omnium minime subscribere possumus laudato Pinello, qui non saltè in casu, quando alter Contestator dolo inductus fuit ad alterum in eadem charta, quâ & ipse ab illo vicissim institutus est, heredem scribendum; verum etiam tunc, quando, prævio consensu seu conventionè, alter alterum instituit, testamentò hõc postea à superflite mutato, Hereditatem præmortui Fisco, ex eo adjudicat, quia heres institutus planè deficiatur voluntate defuncti, per *L. 12. ff. & L. 4. Cod. de his, quib. ut indigni*. Primò enim illi demum, qui, tanquam indigni, voluntate defuncti deficiuntur, isti dispositioni de bonis ereptiis, sive Titulo de indignis, reputantur obnoxii. *d. l. 12.*

*L. 12. ibi: Heredibus tamen, ut indignis, qui non habuerunt super-
mam voluntatem, abstulit hereditatem. d. L. 4. verbis: Quia te-
statrix, voluntatem suam non mereri unum ex heredibus suis,
declaravit. Secundò indignus nemo quisquam dicendus, nisi
LL. expressè eum talem declarent. Mantica, de C. U. V. lib. 12.
tit. 1. Dn. Lauterbach, de cancellat. ejusque in jure effect. cap. 4.
th. 47. num. 12. Undè indignitatis causas LLbus adeò definitas
dicunt, ut ejusmodi lege privativà cessante ipsa etiam privatio
cessare debeat. Peregrin. de jure fisci, lib. 2. tit. 2. num. 2. Carp-
zov. p. 1. Dec. 18. num. 7. & Dec. 43. num. 19. Tertio omnes in hoc
concorditer consonant, quòd ad confiscationem ex capite in-
dignitatis fundandam requiratur Testamentum ipso jure subsi-
stens, ex quo indignus hereditatem primùm acquirere, & postea
Fiscus eam ità acquisitam ipsi rursùs auferre queat. Ant. Faber, de
error. pragmat. decad. 35. Err. 3. num. 5. in fin. Ubi verò Testa-
tor ipse hereditatem, in certum casum, vel expressè ademit, vel
adimere, & ipsemet suam institutionem pro revocata haberi de-
bere, voluisse præsumitur, ibi deficit testamentum, ex quo por-
tò Hereditas acquisita dici valeat: Rectè enim tunc dicitur, te-
statorum ab universo priore judicio recessisse videri, ut in simili
Paulus in *L. 10. de his, quæ ut indign. aufer.* Facitque insigniter
tùm illud, quòd, si Testator ipse testamentum cancellaverit, vel
nomina scriptorum heredum induxerit, hereditas non saltem eo
in casu, quando constat apertè, istam cancellationem vel indu-
ctionem eò fine factam esse, ut ipse intestati exitum faceret; arg.
L. ult. ff. de his, quæ in T. del. L. 1. §. 8. Si tab. T. nulle extab. ve-
rùm etiam in dubio, quando np. de mente testatoris non constat,
haudquaquam Fisco, sed heredibus legitimis sit adjudicanda; per
doctè deducta à Dn. Lauterbachio, cit. loc. th. 45. & 47. Tùm &
illud, quòd Legata & Fideic. quæ ex capite gravissimæ inimicitie,
pro præsumptivè ademptis habentur, Fisco pariter, ex capite in-
dignitatis, (Dissentiat licet, cum aliis, David Mevius, part. 5.
*Dec.**

Dec. 152.) nullatenus cedant ; sed apud heredem omnino remaneant ; per notata Brunnem. & DDrum commr. ad L. 9. ff. de his, que ut indign. Coll. Jur. Arg. ad eund. tit. th. 4. in fin. Hahn. ad Wesemb. eod. tit. num. 3. Zoesl. d. tit. num. 13. Carpz. p. 4. C. 21. D. 6. Dn. Præsidis, in Differ. J. C. & Marchio-Bad. pag. 119. & 120. Tùm etiam generale Modestini effatum in L. 10. de jure fife. Nihil aliud ergò restat, quàm ut, talibus in casibus, suffragante vel ipsa apertissima Æquitate, locum indulgeamus heredibus legitimis.

XXXVIII. Sed, ut tandem id quod est verorum Correspective effectuum in Testamentis exhibeamus, breviter ita habendum, quòd, si Testamentum correspectivum ab alterutro illius conditore, verbaliter vel realiter revocetur, tunc hæc ipsa voluntatis duorum vel plurium Contestatorum correspectivitas hoc operetur, ut si nò ul etiam alterius testamentum, seu in quantum illud correspectivum est, pro expressò, vel tacitè revocatò habendum sit : fatente vel ipso Anton. Fabro, d. Def. 13. his verbis finalibus : *Ut premortui conjugis testamentum, hoc ipso, revocetur, quod superstes suum revocat.* & Brunnem. consil. 38. num. 19. & sqq. Quibus gemina tradit Menoch. lib. 4. præsumpt. 165. num. 20. Peck. de T. C. lib. 1. cap. 44. num. 6. & 7. Frantz. lib. 2. Resol. 11. num. 29. Mevius, ad J. L. part. 2. tit. 1. art. 10. num. 36. & sqq. & part. 5. Dec. 15. Menoch. tract. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 165. num. 20. & præsumpt. 172. n. 5. omniumque plenissimè Joh. Del Castillo, R. 2. part. 2. cap. 18. num. 23. 67. & sqq. Dn. Præses, vol. 3. Consil. 44. num. 86. & sqq. & vol. 4. consil. 54. num. 345. & sqq. nec non in Resp. criminal. & civil. vol. 2. Resp. 18. n. 71. & sqq. Ea namque omnium actuum correspectivorum atque correlativorum natura & conditio est, ut, si confirmato uno, si destructo, etiam alterum confirmari, vel destrui necesse sit : per L. 6. Cod. de pact. int. empt. & vendit.

*vendit. L. 1. Cod. de cypress. (11. 77.) L. 30. §. 3. L. 31. §. Mutua.
 de adm. leg. L. 21. §. 1. de minor. L. 5. de resc. vend. L. ult. de
 acceptil. ibique notata à Gothofr. & DD. b. commr. Menoch. con-
 sil. 201. num. 175. Imò ut nec unum absque altero tolli valeat;
 post Cravett. Marcabrun. Eugen. Pedroch. & all. Mar. Giurba,
 Dec. 85. num. 20. Faber, de err. pragm. decad. 52. Err. 4. pag. 29.
 Cyriac. contr. for. 535. num. 3. Cravetta, conf. 393. num. 2. Cy-
 riac. contr. for. 599. num. 75. Cardin. Cerrus, Decis. 264. num. 6.
 Decianus, vol. 3. Resp. 1. num. 38. eo quòd tales actus à se invicem
 dependeant; Faber, d. Err. 4. in fin. Actolin. Resol. 10. num. 71.
 uterque relationem ad alterum habeat, cujus scil. gratia & re-
 spectu ille fit; ex Crav. & Menoch. Cyriac. contr. for. 146.
 num. 36. & inter se ita connexi censeantur, ut planè pro uno
 eodemque habeantur; Honded. vol. 1. conf. 32. num. 14. Giurba,
 Decis. 86. num. 18. Verallius, Dec. 307. num. 2. cum Rota Rom.
 Joh. Paulus Melius, Decis. 59. num. 26. Klock. vol. 2. conf. 69.
 num. 61. unusque actus alterius pars, & ipsi proindè individui
 censeantur; Cyriac. contr. 689. num. 97. Cravetta, conf. 356.
 num. 3. Corn vol. 2. conf. 36. num. 14. Riminald. Jun. conf. 663.
 num. 18. sive duo tales actus pro unò, eòque individuò repu-
 tentur, sic, ut parte annullatà, totus actus infirmetur; prout
 ex Tiraq. Cravetta, Menochio, loquitur Steph. Gratianus, D. F.
 cap. 698. num. 38. Mantica, de T. & A. C. lib. 2. tit. 3. num. 22.
 Cyriac. contr. for. 689. num. 96. neque prius, vel posterius
 inter tales duos actus dari existimentur; Cardin. Seraphin. De-
 cis. 359. num. 14. & Decis. 541. num. 4. post Tiraquell. Felin. &
 Rotam, Gratianus, cap. 853. num. 31. neque unus ab altero va-
 leat separari; ex Cravettea, & Corn. Flaminus Parisius, de
 resignat. benefic. lib. 8. Q. 4. num. 93. post Bald. Roland. Socin.
 & alios, J. B. Hodierna, in addit. ad Decis. Surdi 68. num. 16. &
 sqq. ac proindè quoque idem de utroque judicium ferendum ve-
 niat; cum Menoch. Giurba, & aliis, Gratian. D. F. cap. 924.
 num.*

num. 2. cum unum ex altero etiam interpretationem recipiat
l. 7. §. ult. de reb. dub. Ant. Faber, in Cod. Sab. lib. 6. tit. 5.
D. 18. num. 14. neque illi diverso censendi sint jure; post plures
Gratian. cap. 327. num. 21. & 22. Actolin. Resol. 41. num. 38.
neque unum capitulum correspectivum approbare, & alterum
improbare LL. indulgeant; Surd. conf. 217. num. 20. Tusch. lit. C.
concl. 1043. num. 5. nec diutius unum correspectivorum duret,
quam correspectivatum, sive illud, ejus gratia alter quoque
actus factus, vel dispositio sequuta est, durat; unò verò cessante
cesset etiam alterum; post plures, Vultej. in Conf. Marp.
vol. 2. conf. 21. num. 73. Riminald. Jun. conf. 404. num. 2. Goed-
daus, vol. 4. conf. 42. num. 90. Heeser. de acq. conjug. part. 2.
Loco 4. num. 98. cum sqq. & quod uni ex correspectivis inest,
etiam alteri inesse intelligatur: Tiraquell. de retr. convent. §. 1.
gloss. 5. num. 1. vers. Et quod uni. Heeser. d. l. num. 101. Gratian.
D. F. cap. 14. num. 4. & cap. 692. num. 41. cum sqq. Meli-
us, Obs. for. 147. num. 25. cum alterum alterius causa finalis
esse existimetur. Decian. vol. 2. conf. 32. num. 116. Caroc. de de-
posito, part. 2. §. 185. Cyriac. contr. for. 691. num. 101. Actolin.
d. l. Dn. Praeses, vol. 5. conf. 73. num. 90. cum sqq. & vol. 2.
conf. 18. num. 33. inò alterum alteri legem dare censetur, Me-
nochius, consil. 201. num. 169. Nempe, sicuti omnium actuum
correspectivorum ea indoles est, ut, nisi alter id, quod ego
intendo & desidero, fecisset, ego etiam illud, quod à me fa-
ctum est, non fuisset facturus; Tiraquell. de retr. consanguini-
ti. §. 23. gloss. 1. num. 3. & sqq. ubi num. 8. dicit, in hoc ne-
minem contradicere, Tusch. in pract. concl. lit. C. concl. 1043.
num. 3. ex Bart. Decio, Corneo, Felino, Mohedano, Peregr.
Farinae. & aliis, Giurba, Decis. 85. num. 20. cum Glossa, Me-
noch. Pedrocha, Cravetta, Cyriac. contro. for. 312. num. 101.
Actolin. Resol. 10. num. 71. ac proinde, si alter, ex suo latere,
contra proprium factum veniat, jam nec mea voluntas in pro-

missorum præstationem ferri intelligatur: ita, si etiam duo Contestatores, ab initio quidem, ad quid certi reflexerint, ad quod nisi contestator suam dispositionem direxisset, alter etiam suam dispositionem planè aliter concepisset, hæc ipsa se invicem respiciente dispositione ab alterutrò illorum ex postfacto revocata illa etiam ab altero intelligitur revocata. Prout enim hujusmodi dispositiones, in ipsa sua ordinatione sive **constitutione**, se invicem respiciunt, & altera, alterius contemplatione seu respectu, conficitur; ita non dubitandum, quia etiam in illarum **resolutione** eadem obtineat **correspondentia**, & jura ex illa proficiscentia pariformiter obtineant. arg. *Leg. 35. de R. Jur.* Ex quo optimè Faber: Habet, inquit, hæc res naturalem intellectum, ut qui non erat ita testaturus, si vel contestatorem nullum habuisset, vel diversam contestatoris sui voluntatem prævidisset, nunquam credi debeat in ea voluntate persistisse, si alius testator in sua voluntate non pariter persistit; ut jam supra retulimus ex *dicta decade 52. Err. 5. pag. nob. 32.* Et Magirus ac Besoldus: Fatemur, inquit quod in contractibus & U. voluntatibus, quæ reciprocationem habent, semper tacita hæc conditio inesse videatur, nisi aliquid acciderit alterius culpa. *L. 54. §. 1. in fin. ff. locat. d. consil. 121. num. 29.* Undè etiam hanc ipsam **revocationem correspondentem** vocat Amatus Dunozettus, *Decis. Rotæ Rom. 756. num. 6.* Et incassum eandem impugnat Barry, *de success. test. & intest. lib. 10. tit. 1. num. 41.*

XXXIX. Hæc ipsa traditio, quod, in consequentiam actus correspondentis, Testamentò ab alterutro testantium revocato etiam alterum revocatum censi debeat, **ampliat**, **ur**, **Primò**, nihil prorsus interfit, sive alter Contestator suam dispositionem **verbaliter** saltem **revocet**, quoad usque nimirum etiam talis revocatio vel Jure Romano, vel moderno, agnoscitur; sive **realiter**; & hoc iterum promiscuè, tum per talis
Testa-

Testamenti cancellationem, inductionem, deletionem, signorumque in illo turbationem, avulsionem, tum per novi testamenti ordinationem : Jungat. B. Dn. D. Bardili, in *eleg. Diss. de revocat. ult. volunt. per integr.* Modò tale testamentum revocatorium, ratione tum voluntatis, tum solemnitatis, perfectum sit : Neque enim alterius v. grat. Conjugis, seu adhucdum superstitis, seu pramortui Testamentum, in consequentiam actuum correspectivitatis, per posterius, aliter revocatum intelligitur, quam si revocatorium de jure subsistat. Igitur, si suus heres in hoc ultimo prateritus, vel non ritè & legitimè exheredatus sit ; vel de Solemnitatibus aliquid deficiat ; vel, antequàm Conjux talis novi testamenti ordinationem absolverit, fato abripiatur, & sic deinceps, fieri planè non potest, ut præcedens Testam. correspectivum, solenniter ordinatum, etiam quoad ipsiusmet propriam dispositionem, nedùm quoad alterius, ullam mutationem patiatur vel capiat ; per generalitatem §. 7. *Inst. quib. mod. T. infirm. L. 25. L. 29. Qui T. fac. poss. L. II. §. I. de leg. 3. L. 7. ff. de lib. & posthum. L. 2. de injusto, rupto, irr. T. & ca.*, quæ tradunt Fontanella, *Decis. 50. num. 17.* Molina, de *J. & J. Diss. 153. num. 2.* Dn. Præses, in *tract. academ. de succession. part. 2. pag. 1307. th. 51.* Dan. Moller, *semestr. lib. 5. differ. 33. num. 1.* & his ipsis in terminis Anton. Faber, in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. D. 19.* Mevius, ad *J. L. part. 2. tit. 1. art. 10. num. 45.* ibi : *Oportet justè contractum esse ; quod revocet, & id revocatorium valere. & in sectum esse, quod revocet, & id revocatorium valere. & in Dec. part. 5. Dec. 15. num. 4.* ibi : *Tum quia hoc non subsistit.* Dn. Præses, in *Consf. vol. 3. conf. 44. num. 75.*

XL. Quid ergò dicendum, si hujusmodi Testamento revocatorio, ex. grat. propter sui heredis præteritionem, vel Solemnitatum defectum nulli, adjecta sit **Clausula codicillaris** ? An nec ista testamentum tale revocatorium statuminabit, atque ita simul illud correspectivum, priùs conditum, testamentum omnimodò

modò subruet? Equidem, extra tales terminos, Clausula codicillaris, posteriori testamento adjecta, hunc habet effectum, ut heredis institutio in priori testamento scripta in Fideicommissum convertatur, *L. ult. Cod. de codicill. L. pen. §. ult. de leg. 2. L. 5. 4. princ. de leg. 1.* ita n. p. ut heredes in priore testam. scripti retentâ Quartâ Trebellianicâ, hereditatem in postremo testam. institutis heredibus restituere rogati intelligantur: Pantschmann. *pract. 29. lib. 4. Q. 15.* Turret. *de claus. codicill. Q. 69.* Mantica, *de C. U. Vol. lib. 6. tit. 4. num. 16. in fin.* Struv. *ex. ad p. 34. hb. 64.* Jungant. quæ in genere de hac Clausula tradit Ludov. Baitellus, *de U. volunt. Decis. 13. num. 13. §. sqq.* Verùm ille effectus in proposito obtineri, ex eo non potest, quia, licet superstes Coniux, quoad proprias facultates, etiam correspectivum Testam. mutare, sicque, in consequentiam actuum correspectivitatis, efficere valeat, ut etiam præmortui conjugis dispositio, ipsius præmortui expressæ, vel tacite voluntati conformiter, simul revocetur: tamen nullum Codicillum, per quem illi præcedaneo correspectivo Testam. aliquid adjiciatur vel detrahatur, ei condere fas est; eo quòd, subsistente priore testamento, utriusque Testatoris voluntatem distinctè servari oporteat, nec ab altero, citra alterius consentum, Codicillos porro adjici ipsa Equitas patiatur; eùm utique præmortui conjugis voluntas non circumveniri, & superstes de se ipso conqueri debeat, quare aliud testamentum, pro ut potuit, non fecerit. Neque tanta in præmortuum injuria redundat, si superstes, in totum, testamentum suum revocet, & per consequens etiam præmortui dispositio, ipsòmet, in casum talis revocationis, expressè vel tacitè hoc intendente, unà cum illo corruat, quàm ut, illà in eodem statu perseverante, superstes, pro lubitu, quoad suas facultates disposita inamutet. Itaque, licet aliàs tratatitii juris sit, quòd ille, qui testamentum, multo magis codicillos conficere valeat: *L. 6. §. 3. l. 8.*

10570

f. 2. ff. de jure codicill. tamen hic ista regula officium perdit ; ut signanter observat Ant. Faber , d. Def. 18. Cui etiam Mevius accedere non dubitat , cit. loc. & Amplif. Facultas , cum Dn. Præsiede , d. consil. 44. num. 75. Facit etiam doctrina H. Piætoris , lib. 1. Q. 2. num. 24. Frider. Pruckmanni , vol. 2. cons. 1. num. 191.

XLI. Secundò doctrina hæc de illa Specie testamenta rumpendi , quæ fit per contrariæ voluntatis declarationem , circa correspondiva Testamenta ampliatur , ut nihil interesse , sive alter Contestator , jam mortuò alterò , sive illò adhuc superssiste & vivo ; sed ignorante hanc revocationem , testamentum suum revocet ; sed utròque in casu , ex causa sæpe dictæ correspondivitatæ , simul etiam alterius dispositio revocata intelligi debet. Quoad primum quidem membrum , si jam alter contestantium fato concesserit , res tanto minus dubii habet , eo quòd res non amplius sit integra , & præmortuus testamentum non perindè mutare queat ; quomodo utique posset , si adhuc superssisset ; neque ipsi ex eo , quare suum testamentum , ob hanc incertitudinem futuri eventus , utrum supervicturus cum eadem voluntate decessurus sit , necne ? ante obitum non mutaverit , imputari possit quidquam. Hæc ipsa namque , quæ intercedit , actuum correspondivitas non aliam admittit interpretationem , quàm quòd præmortuus , in casu testamenti à superssiste revocati , suam etiam voluntatem voluntati alterius correspondivam , revocatam voluerit , cum præsumpta hæc revotatio in ipsa naturali (ut egregiè Modestinus ; in L. 13. §. 7. ff. de excus. tut.) funderetur iudiciò , & hoc ipsum , quòd ille , qui nullatenus hòc modò , ut in correspondivo testamento disposuit , testaturus fuisset , si contestatoris sui diversam voluntatem prævidere potuisset , suum quoque testamentum in talem casum , pro revocato haberi velit , naturalem intellectum verissimè , à Fabro , habere dicatur. d. Err. 5.

De

De secundò verò membro, si nimirum Revocatio ab alterutrò contestantium, adhuc vivò quidem alterò; sed illius ignorò, fiat, duobus in locis non una, sed duæ diversissimæ sententiæ proponuntur à Fabro; dùm in *capite s. dist. a decadis s2.* generaliter ità sentire videtur, quòd, si revocatio, ab altero conjugum fiat vivò adhuc Conjuge, sive illò sciente, sive etiam ignorante hanc revocationem, tamen idem jus obtineat, ut scilicet etiam alterius testamentum revocatum censendum sit, tametsi nulla expressa mutatio voluntatis probetur. *pag. nob. 37.* E contrà verò in *Cap. 6.* etiam illò in casu, quòd superstes ab altero factam revocationem omninò ignorat, discretè pronunciat, quòd unius revocatio etiam revocationem testamenti alterius haudquaquàm operetur. Licet autem hæc duo Fabriana effata sine difficultate conciliari possint, ità np. ut prius ad solum Casum, qui in *cap. 5.* & in *Cod. Sabaud. lib. 6. tit. 5. Def. 18.* ubi scil. Pater quosdam ex suis liberis, in solis paternis, & alios Mater, in solis maternis, heredes instituit, notabiliter proponitur; posterius autem ad tales terminos, ubi Uxor maritum, & Maritus uxorem heredem reciproce instituit, restringatur: tamen quoad secundum Casum viro eruditissimo & ingeniosissimo subscribere non possumus: Demus enim, quòd in primo casu, Rationes pro totali correspectivæ dispositionis revocatione, & numero & pondere ampliores concurrant, & quòd Pater, qui certos duntaxat liberos in paternis instituit, & cæteros præterit, hoc modò testari nec voluerit, nec etiam debuerit, nisi quia eodem modo etiam Conjugem suum testari videbat; quod urget Faber, *d. cap. 6. pag. 35.* tamen hinc in æternum non efficitur, quòd in altero casu, quòd alteruter Conjux probabiliter ignoravit, correspectivum ipsorum testamentum ab altero revocari, & in ipsà hac justà ignorantia decessit, idem illud testamentum, quoad ipsum similiter pro revocato haberi non debeat. Nam & hæc-

hactenus militat ratio corresponsivitatatis, quæ, altero destructo, non patitur, alterum ulterius durare. Clemens Merlinus, *Decis. 555. num. 1.* Neque Conjugi, qui forsitan studio occultatum & clancularium sui conjugis factum probabiliter ignoravit, veritas facti alieni, sive revocationis à conjugæ factæ, debet esse præjudicio. arg. *L. 5. §. 5. de N. O. N.* Neque solidam aliquam diversijuris rationem videmus, cur in casu, quo Conjugæ jam fato concessit, subsequente alterius revocatione Testamentum in totum revocatum habendum sit; & in casu, quò alter adhuc quidem superat, sed ab altero factam revocationem ignorat, testamentum quoad ipsum pro non revocato haberi debeat. Ex quo etiam hanc sententiam, quòd ejusmodi testamentum ab uno revocatum etiam quoad alterum pro revocato haberi debeat, generaliter approbat David Mevius, ad *Jus Lubec. cit. loco, num. 39.* Struv. Müllerus, Castillo, Mieres, Franzkius, & cæteri, *loco supra adductis.* Planè si Contestator istam mutationem facile experiri potuisset, tunc Fabro subscribere non dubitaremus, jx. ea, quæ tradit Ludov. Molina, de *J. & F. tract. 2. D. 152. num. 3.*

XLII. Addamus his etiam hoc **tertium Membrum**, si alteruter contestantium, non saltem vivente, verum etiam **sciente contestatore**, tale corresponsivum Testamentum revocaverit. Anton. Faber, etiam quoad hoc membrum, illum Casum, quò Pater quosdam liberos ad suum, & ad suum patrimonium Mater quosdam vocavit, ab isto, si Conjugæ suum conjugem instituerit, sollicitè separat, ut in primo quidem casu revocatio Testam. corresponsivi non solum voluntatem ipsius revocantis, verum etiam alterius, quantumvis scientis, corrumpere faciat: *sepe d. Err. 5. princip.* in verbis: *Sed tamen tum queque, cum revocatio facta est ab altero conjugum, vivò adhuc conjugæ, sive sciente, sive ignorante revocationem, idem juris esse arbitror. &c. pag. 31.* in 2do verò casu hæc ipsa unilateralis revocatio, quoad alterum scientem, idèd, nullum prorsus effectum pariat, quia nulla in

consensum hujus revocationis injuriâ redundet, ceu in cujus potestate est, ad exemplum & in poenam voluntatis ab altero conjugem mutata, etiam suam mutare, & alium sibi heredem scribere: id quod si intermittat, ipsum non tam de Conjuge, suo contestatore, quam de seipso potius conqueri debere, quod, cum aliud testamentum condere posset & deberet, cum priore nihilominus, ceu ab ipso expressè non revocato, decedere maluerit. *d. Err. 6. pag. 33. & pag. sq.* Et omninò hæc sententia evidentem videretur rationem habere, cum ex illâ scientis perseverantiâ haud exigua voluntatis conjectura exurgat, quod ipse conjugem non tam intuitu & contemplatione mutæ institutionis ab altero conjugem vicissim factæ, quam ex abundantia affectionis, de qua nec quidem alterius conjugis imminuta affectio imminuere potuerit, heredem instituerit. Quandocumque enim aliquis amplissimam commodè testamentum mutandi habuit occasionem, eò non immutato, cum eodem decedere voluisse intelligitur; per *L. 3. de probat. L. 3. Cod. de inoff. T. L. 14. de test. mil. Cyriac. contr. for. 475. num. 15. Alvar. Valasc. consult. 169. num. 5.* Ex quo etiam apud Gallos, in quibusvis reciprocis inter Conjuges testamentis, id juris servatur, ut, licet, post obitum alterutrius conjugis, superstes, ne quidem pro suo semisse, aliter testandi licentiam habeat, tamen aliud obtineat, si talis mutatio, alterò adhuc superstitè, fiat; eò quod tùm, rebus omnibus integris, necdùm ullò cuiquam jure quæsità, libera sit alteri arbitrii mutatio, & libera reciproci legati ademptio. Renat. Choppin. de *LL. And. lib. 3. tit. 4. §. 13.* ubi addit Præjudicium. Maynard. *Dec. Tholosan. lib. 5. Dec. 97.* Eademque præsumptio tanto fortior, ex eo, procul dubio redditur, si alter Conjux, vel Contestator, ex quo revocatio ab altero facta ipsi innotuit, **adhuc diu supervixerit**: prout his congruenter Rota Romana, in casu Testam. corresponsivi à Fratibus conditi, & postea ab uno illorum revocati, post quam revocationem superstes per integrum **Quinquennium** acquievit, ita pronuntiavit, **auto-**

autore celebri ejusdem Auditore Guil. Dunozetto, d. Decif. 298. n. 13. ibi: *Ponderarunt Domini, quod Mandricardus praeceffit, neque Isidorus, per quinque annos, quibus super vixit, propriam voluntatem curavit revocare: NB. Signum evidens, quod voluit cum illa decedere, quamvis Mandricardus propriam voluntatem mutasset.* Fac. L. 5. Cod. famil. erofc. Non obstante L. penult. §. 2. de adim. leg. Quodsi verò inter talem ab alterutro contestantium factam revocationem, & alterius obitum, breve tempus intercefferit, & alia praeterea circumstantiae concurrant, tunc merito diversum placuit Dominis Francovadanis, ap. Brunnemann. *confil. 38. num. 23. ibi: Und obfchen die selige Frau / nach ihres seligen Herrn tode / ezliche Monath noch gelebt / und doch ihren letzten Willen nicht geändert / so ist ohne Zweifel die Ursach / daß Sie eben die contenta nicht mehr im Gedächtnus gehabt ic.*

XLIII. Illud serè supervacuum ducimus monere, quòd, si vel duo Conjuges, vel Fratres, vel Socii, vel alii, in ejusmodi Testamento correspectivo nihil aliud ordinaverint, quàm **ut ipsi se invicem heredes instituerint**, tunc, si alter illorum fato concedat, **supervivens** sine dubio licentiam habeat de sua substantia de novo testandi; eo quòd illud ipsum correspectivè ordinatum T. per mortem unius, quoad hujus Bona, confirmetur, & è contrà, quoad alterum, ipso jure infirmetur, dùm pramortui institutio, vivente adhuc alterò, non potest non prorsus caduca evadere; per §. 2. *J. quib. mod. T. infirm.* Quamvis enim institutio ista mutua fuerit, tamen illa non tam spe mutui lucri, quod in utroque obtentu impossibile, quàm potius vi mutuae affectionis facta existimatur. Et cum utique uterque ab initio praevidere potuerit & debuerit, alterum pramortiturum, vel ex hoc tanto magis istius decisi veritas elucescit. Jungat. Faber, *d. Err. 5. in fin.* Addantur, quæ habet Bened. Pinellus, *sel. Jur. Diss. lib. 1. cap. 10. §. 7. Barry, de success. test. & intest. lib. 10. tit. 1. num. 41. ibi: Nam si quid pramortuo relictum esset.*

K 2

XLIV.

XLIV. Tertiò dicta doctrina ampliatur, ut per revocationem ab alterutro factam tum ipsiusmet propria, tum alterius præmortui, vel superstitis quidem, sed ignorantis dispositio corrumpatur, tamen ex tali revocatorio testamento hereditas postmodò non adeatur; sed Heres in illo, v. gr. à superstite conjuge institutus, ante hunc moriatur, vel hereditatem adire recuset, atque ita **testamentum quòcunque modo destituatur**: eo quòd notoriè per posterius testamentum jure perfectum prius rumpatur, idque sine discrimine, sive aliquis ex hoc heres existat, sive non *s. 2. F. quib. mod. T. infirm.* Neque enim testamenti vis & substantia ab aditione hereditatis dependet, sed ab institutione: *L. 1. princ. de H. instit. s. 34. F. de legat. Joh. Harpprecht. ad d. s. 2. num. 5. Pantfchm. 29. Jur. lib. 2. 2. 10. num. 18. & sq. & satis est, tabulas talis revocatorii ita esse ordinatas, ut ex iis hereditas adiri potuerit. Undè, licet hereditas ex illo postmodò non adeatur; tamen tabule illius correlative Dispositionis, ceu semel ruptæ, non restituantur. Bachov. & Vinn. ad d. s. num. 8. Richter. Dec. 49. num. 7. Gratian. D. F. cap. 201. num. 16. Mynsing. decad. 12. Resp. 5. 2. 4. num. 12. & his ipsis in terminis Dn. Præses, vol. 3. Resp. 44. num. 79.* Quid verò dicendum, si Conjuges, in tali reciproco & correlative Testam. sic disponant: **Daß / wann auch das lebende / ohne Leibs- Erben / oder eine in Rechten kräftige und beständige Disposition über die Verlassenschaft / absterben würde / alsdann die ganze Erb- und Verlassenschaft / nach Abrichtung der Leichkosten und Passivorum in zwey gleiche Theil scheiden / und Ihrer beyder nächsten Anverwandten / jederseits zur Helffte / abgefolget werden solle / si deinde Testam. à superstite conditum destituatur?** plena manu disquirat Dn. Præses, *modo d. Conf. 44.* quod, ceu in omnium manibus existens, huc integrum repetimus.

XLV. Quartò illa, quæ hactenus de unilaterali talis correlative testamenti revocatione prolixius tradidimus, quòd id **vel**

vel in totum, vel in quantum unius testantis voluntas alteri corresponsiva est, per eandem revocetur, sub hac distinctione exaudienda arbitramur, ut, si quidem ipsa Heredis institutio, altera alterius intuitu sit facta, tunc per revocatorium superstitis testamentum etiam totum testamentum ab altero conditum, sicque non solum Institutio, verum etiam Legata & reliqua capitula simul revocata censi debeant. arg. *L. 9. ff. de testam. tut. L. 1. §. fin. de vulg. & pupill. subst. L. 3. de his, quæ in T. del. §. 2. de L. Falc. §. 34. F. de legat. L. 14. Cod. de fideic. L. 2. Cod. si quis ommissa causa testamenti. L. 17. ff. cod. L. 181. de R. Jur.* Nisi ex Æquitate diversum sentiendum; arg. eorum, quæ in simili tradit B. Dn. Lauterbach, de *cancellat. ejusque in jure effect. cap. 4. hb. 45.* Si verò non ipsa Heredis institutio; sed tantummodò, in casum, si v. grat. cujuslibet Conjugis proprii Filii, à quolibet Parente, ex partibus imparibus, heredes scripti, absque Liberis decesserint, aliquod Fideicommissum, seu universale, seu particulare, in favorem Utriusque Cognatorum ordinatum, ista corresponsivitate qualitate imbutum sit, hic sanè, si postmodò superstes Pater, quoad suas facultates, novum faciat testamentum, tamen Filios illius prædefuncti Parentis inæquales illas Partes admittere cogi, neque revocationem inæqualis hujus institutionis prætextentes audiendos; sed, per revocatorium superstitis testamentum, solam fideicommissariam illam Substitutionem, vel particulare Fideicommissum utriusque Cognatis promiscuè relictum, revocatum censendum esse, vel ex eo videtur, quòd Revocatio dispositionis corresponsivæ non ulterius operari queat, quam pro adæquati illius Objecti, quod ipsa & sola corresponsiva dispositio constituit, receptivitate. Neque hæc Regula *Legis 7. ff. de R. J. aliquid parit obstaculi, cum ademptio Legati, & cujuscunque Fideicommissi, salvâ Institutione, bene fieri valeat.* Et hæc spectant, quæ tradit Dn. Præses, *d. Cons. 44. num. 85. cum sqq. & in Resp. criminal. & civil. vol. 2. Resp. 18. num.*

num. 71. & sqq. Quodsi tale testamentum, tantum quoad ali-
quod particulare Relictum, v. gr. Legatum, aut Fideicom-
missum, correspectivum sit, tunc in thesi hâc tradita tanto planius
& apertius, quoad talem saltem Partem, verificari queunt. Con-
ferat. Pinellus, *sel. Fur. interpr. lib. 1. cap. 10. §. 31. & sq.* Menoch.
tract. de presumpt. lib. 4. presumpt. 172. num. 4. ubi scribit, quodd,
si Maritus legaverit Uxori ob id, quodd & ipsa Uxor reliquit mari-
to, & maritus deinceps revocet legatum, præsumatur, quodd &
uxor marito relictum revocare voluerit.

XLVI. Ponamus verò, Petrum & Christophorum, Fratres,
unicum commune testamentum ordinasse, in quò, facta recipro-
câ institutione ad favorem superstitis, & si etiam ille diem obie-
rit, utriusque Propinquorum substitutione, etiam aliquot millia
ad *pias causas* ab ipsis relicta, eorumque executio demandata
Leopoldo, legatò C. scutatorum honorato: Si postea Christopho-
rus, post obitum Petri, mortì vicinus novum ordinet testamen-
tum, in quo, denuò approbatis illis piis legatis, illorum curam
atque executionem à se scripto heredi Valentino mandat; anne
hîc, propter *Oneris Leopoldo injuncti ademptionem* in
hoc revocatorio Testam, factam, ipsum etiam Legatum ei-
dem relictum ademptum censi debet? Hanc Q. de testa-
mento duorum Fratrum reciproco quidem, sed non correspecti-
vo, in quo alter alterum heredem instituit, sine fideicommissaria
utriusque Cognatorum substitutione, ita resolvit Cardinalis de
Luca, quodd per Christophorum revocari non potest, eâ maxime
ratione, cedere debeat, quia, licet legatum hoc sit correspecti-
vum ad executionem piorum operum ab utroque injunctorum;
tamen Oneris ademptio non provenerit ex iudicio ejusdem Te-
statoris, nec Christophorus Petri heres, in præjudicium legata-
rij Leopoldi, onus ei injunctum, ad hunc effectum, ut legatum
intereat, adimere possit. Quoad alteram verò dimidiam partem
arbitratur, hanc facti seu voluntatis questionem esse, ex eo pen-
den-

1578.

dentem, utrum Onus injunctum fuerit causa finalis & præcisa legati, sine qua n.p. illud non fuisset relictum? arg. *L. 32. ff. de excus. tutor. in suo theatro Verit. & Jusf. tom. 2. Dist. de legat. 32. num. 4.*
 Sed si tale testam. etiam correspectivum, & à Christophoro quidem revocatum; veruntamen denuò illa pia legata sint confirmata, sed, ut dictum, executio Valentino demandata, annon, quia Testam. illud correspectivum, etiam quoad præmortuum, in consequentiam actuum correspectivitatis, est revocatum, etiam illa Legata ad Pp. Cc. unà cum legato Leopoldo relicto, insuper habità Christophori nova confirmatione illorum legatorum ad Pp. Cc. revocata censenda? Vel an nova hæc confirmatio etiam legatum illud executorium rursus convalidabit? Nobis s. m. ità videtur, quòd tùm legata ad Pp. Cc. valida sint, tùm etiam legatum pro eorundem executione Leopoldo assignatum, quoad medietatem ex Petri hereditate petendam, tam ex eo, quòd Christophorus, quoad ista legata, testam. præcedens, inspecto effectu non revocaverit, sicquæ hæctenus non sublata sit voluntatis utriusque correspectivitas, quàm ex hoc, quòd secundum receptissimam sententiam legata pia, etiam in casu testam. destituti, nihilominus debeantur; tradente Fufario, *de fid. subst. 2. 566. num. 23. Riccio, collect. Dec. 1146. vers. nonò. Tiraquello, privil. P. C. 33. & 76. Videat. Jus Prov. Wurtemb. p. 3. tit. 6. §. Sie beneben. & tit. sq. 24. §. Wam abet. Dn. Lauterbach, de T. destit. th. 18.*
 Verùm cum Leopoldus, in istorum legatorum executione, cum Christophori herede Valentino concurrat, indè æquum arbitramur, ut dimidia legati pro ipsa hac executione relicti apud Christophori heredem remaneat.

XLVII. Cùm verò Testamenta legitime condita, præter mutationem voluntatis testantium, etiam aliis modis, ex postfacto infirmentur, n.p. sui heredis agnatione, naturali, vel civili, itemque status mutatione: Jungantur DDres, ad *tit. de injusto, rupto, irrito facto I. & ad tit. J. quib. mod. testam. infirm.* Quare

Quare porro hęc Qr. Utrum correspectiva hujusm. testamenti natura & indoles etiam hactenus operetur, ut, si alteri Fratri & testatori, suus heres, naturaliter vel civiliter adnascatur, vel unus ex illis maximam, mediam, aut minimam capitis diminutionem patiatur, etiam tale testamentum, quoad alterum, rumpatur vel irritum fiat? Nos etiam hactenus regulari nature correspectivorum inhærendum arbitramur: Prout etiam supra diximus de nullitate hujusmodi testamenti ex unius saltem latere; in §. Semper enim recurrit correspectivorum hæc perpetua natura, quod unum sine altero non possit consistere, sed uno sublato seu deficiente etiam alterum corruat: eo quod tales actus adeo inter se connexi sint, ut nullam recipiant divisionem, sed unus sit propter alterum, unôque cessante cesset etiam alter. Müller. ad *Struv. ex. ad x. 32, th. 34. lit. d.* prolixè *Wesembec. consil. 51. num. 49.* *Cyriac. contror. for. 689. num. 95. & sqq.* *Clem. Merlin. Dec. 555. num. 1.* plenissimè *Gceddæus, in Consf. Marp. vol. 4. consf. 42. num. 90. & sqq.* *Amat. Dunozett, Dec. Rot. & Rom. 761. num. 3.* *Franc. Sarmiento, sel. interpr. lib. 2. cap. 4. n. 2.* *Tiber. Decian. vol. 3. Resp. 1. num. 33.*

XLVIII. Sed & Testam. tale correspectivum, Officio judicis, mediante Querelâ inofficiosi, vel bonorum possessione contra tabb. petita, ex uno latere rescindatur, nulli sanè dubitamus, quin idem judicium ferendum veniat. Denique, si etiam duo Pagani, in Hofico sic testati fuerint, ut alter alterum heredem instituerit, & in casum, si etiam supervivens decesserit, universa sua Bona, in unam massam quasi consolidata, inter suos Cognatos in duos Semisses distribui jusserint, eâ lege adjectâ, quod, si alterius testamentum deficiat, etiam alterum, cum illo, deficere debeat, ac postea alter in illo præsentaneo periculo decedat; alter verò evadat, numne etiam hęc prædefuncti Testamentum, eò ipsò, quod alter ex isto periculo incolumis evasit, suas vires amittet? Sanè quidem, si illam generalem nostri Juris dispo-

dispositionem, quod Pagani ex Hostico feliciter eluctati testamen-
 tum, hoc ipsò, quod exindè eluctatus sit, omne robur amittat,
 per latissimè deducta à Domino Præside, in *tract. academic. de
 succession. part. 1. pag. 680. usque ad pag. 698.* in oculis habeamus.
 Sed, cum, tali in casu, alia contestatorum mens esse videatur, im-
 presentiarum nihil volumus definitum. Dictis addi possunt ea,
 quæ de omnibus individuís & correspectivis eleganter firmat Sur-
 dus, *Decis. 7. num. 33. Et sqq.* ubi scribit, tales actus non posse
 pro parte tantum valere, & pro aliâ parte irritari, vel pro parte
 acceptari, & pro parte improbari. Hondedæus, *part. 1. consult.
 82. num. 56.* Cyriacus, *controv. for. 335. num. 1.* Carolus Cardin.
 Cerrus, in *Dec. Rotæ Rom. Decis. 740. num. 10.* Pruckmann. *vol. 2.
 cons. 1. num. 447.* Castaldus, *Decis. 145.* Carpz. *lib. 5. Resp. 6. num.
 10.* Klockius, *tom. 3. cons. 150. num. 100. & tom. 1. cons. 12. n. 43.*

XLVIII. Ultra ea, quæ hæctenus de Correspectivitatís effe-
 ctibus diximus, observandum est porro, quod hæc ipsa supremarum
 voluntatum correspectivitas, in ejusmodi terminis, quales
 supra in §. 27. retulimus, etiam **confusionem** utriusque Conte-
 stantis **patrimoniorum** inducat, &, quod huic porro conse-
 quens, etiam hoc operetur, ut, in casum, si ultimus Contestan-
 tium decesserit, **utriusque Consanguinei** fideicommissariè
 substituti, **Bona** ita confusa atque communia inter se partientes,
 ut **iusque Heredes** indè efficiantur. De quo ita celeberrima
 hujus Loci Facultas ap. Dn. Præsidem: **Wann ein solcher zulezt ab-
 leibender / und mit einem dergleichen Fideicommissio, quoad
 hereditatem à præmortuo relictam, oneritèr Ehegatt / de suis
 propriis, ab istâ præmortui Conjugis hereditate separatis facultatibus
 sein in Nechten beständiges Testament ordinirt / werden
 beyderley Patrimonia in eine Massam hereditariam dergestalten ge-
 stossen / und untereinander confundirt / daß des Manns und
 Weibs Freunde / sive proximi Utriusque, vel ab illis nominatim
 designati Cognati, auch beyder Eheleute promiscui here-
 des,**

L

des, atque ita perinde, acsi unica Hereditas ipsis esset delata, inter se Coheredes werden/ heißen/ und bleiben. *vol. 3. consil. 44. no. 88. & sqq.* Quibus consequens est, ut Cognati utriusque etiam utrumque Contestatorem representent, tanquam una & eadem cum utroque Persona, & dehinc quoque omnes in aliis Heredibus, vel cum, vel sine beneficio Inventarii, adita hereditate, obtinentes Effectus etiam in ipsis, pro Rata cujuslibet hereditaria, potentissimè obtineant, sicque etiam actiones hereditarias intendere possint, & excipere teneantur. De quo ita in *d. vol. 3. cons. 45. num. 12.* Quò supposito dieses/ daß Herr von Busseck/ und Herr von Saldern nicht nur ihrer Frau Wuhme/ des Herrn von Göhen erster Eheitebsten; sondern auch und nicht weniger Eum des Herrn von Göhen veri heredes, folglich seines hinterlassenen unmündigen Herrn Sohns ungezweifelte Coheredes seyen/ sich von selbst hervor thut/ und mithin auch dieses/ daß Sie/ als Erben des Herrn von Göhen/ die von ihm eigenhändig unterschriebene Quittung/ und darinnen enthaltene Confessionè dotis sibi verè & realiter illata keines wegs impugniren können/ extra omnem omnino controversiam gesetzt wird; per regulam *Legis 14. Cod. de rei vindic. L. 3. ff. de serv. export. & deducta Carpz. p. 1. C. 28. D. 17. Richter. de jure & privil. cred. cap. 3. sect. 1. num. 30. Dominici Gait. tr. de credito, cap. 4. Q. 11. num. 1721.*

XLIX. Isti verò Effectus non ulterius obtinent, quam pro Rata cujuslibet hereditaria, quam à quolibet Conjugum, vel aliorum Contestatorum, unusquisque consequitur, so weit jedes Eheils Befreundte an ihme erben. *arg. L. 1. Cod. si cert. pet. L. 1. Cod. de except. L. 6. Cod. famil. ercisc. L. 1. L. 6. Cod. de heredit. action. L. 7. Cod. de N. gest. L. 14. Cod. ad L. Falc. L. 1. Cod. de bon. autor. jud. possid. L. 14. Cod. de R. vindic. L. ult. Cod. de contr. tut. judic. & eorum, quæ in simili docet Dn. Lauterbach, de Confus. th. 17. Ubi tamen non illud attendendum arbitramur, quæ, qualia, quanta, ab unoquoque Contestante provenerint? ita nō ut,*

ut, si v. grat. Maritus valde amplis facultatibus & Uxor è contra longè tenuioribus instructa fuerit, Consanguinei mariti Creditoribus uxoris tantum eatenus satisfacere teneantur, in quantum ad ipsos ab uxore pervenit, & Propinqui Uxoris creditoribus mariti, juxta proportionem ab ipso revera obtentæ majoris bonorum portionis, in tanto majorem Summam teneantur, quo minorem è contra Consanguinei Mariti, propter confusionem utriusque facultatum, ab hoc suo Cognato, partem hereditariam adepti fuere; sed, ob confusionem utriusque Patrimonii, per quam utraque Hereditas, ex consensu utriusque Testatoris, confusa, unita, & ut loquitur *Lex 10. §. 2. de V. & R. S.* & in simili *Lex 23. ibi: Hereditas patris & filii una est. ff. de reb. autor. jud. possid.* juncta & unica effecta est, utriusque Cognatorum unusquisque pro ratâ totius suæ Partis hereditariæ, quam ex illa communi & commixtâ bonorum massâ obtinuit, satisfacere teneatur; eo quod Bona utriusque Conjugis sic confusa & unita unius patrimonii vicem sustineant, neque ulla distinctio, quæ Mariti vel Uxoris, post obitum cujuslibet, reliqua fuerint, ulterius spectetur; quippe quam illa **correspective contemplatio & quasi compensatio sustulit.** arg. *L. 12. ad L. Falcid. L. 77. §. propenult. de leg. 2.* Id quod ex eleganti more recensenda Decisione Meviana luculentius dispalescet.

L. Nempè, cum duo Conjuges reciprocum seu mutuum testamentum condidissent, hac dispositione, ut ultimo superstes præmortui bona, quoadusque in vivis mansurus esset, retineret, ipso vero decedente utriusque **proximi heredes simul in communibus bonis succederent, eademque æqualiter, tanquam unam & communem hereditatem,** æquis portionibus inter se partirentur; & Uxore præmortuâ Viduus, ex lege istius testamenti, omnium bonorum, etiam quæ prædefunctæ Uxoris fuerant, possessor mansisset; sed à dispositione testamenti recessisset, alium in suis bonis heredem instituens; sed testa-

stamento minu' solenni, sicque ipso jure nullò & ideo proxima ipsius Consanguinea, hòc impugnatò, ipsius hereditatem ab intestato petiisset; mox verò cum nulliter instituto herede non ipsa tantum, sed & unà cum illa, etiam præmortuæ Uxoris consanguinei, eo pacto transegissent, quòd illa, acceptis 4000. florenis desistere, & utriusque Conjugis heredes bona hereditaria, secundum prioris testamenti tenorem, partiri deberent; post hæc omnia verò Mariti Creditrix ejus proximam Cognatam solitarie convenisset, & in prima instantia, non attentà, quam hæc rectissime objecerat, exceptione divisionis inter plures heredes, illius condemnationem in solidum impetrasset, Appellatione interposità, meritò visum fuit, quòd ipsa audiri, & Mariti Creditrici, ut simul utriusque contestantium heredes, si omninò ulterius agere æquè np. ac juris est, cum plures sunt unius heredes, quorum unus in solidum conveniri non potest. Quamvis enim, ex illis, alii Mariti, alii verò Uxoris proximi fuerint consanguinei, & proinde, si Hereditas separata mansisset, non iidem ejusdem, sed quilibet sui duntaxat Cognati heredes fuissent; attamen, **ex quo confusa fuit utraque Hereditas, & Bona utriusque conjugis ita communia ex complacitò & testamento reddita, ut nequaquam separari; sed Cognati utriusque etiam utriusque ipsorum Heredes esse deberent,** eo loco & jure censeri res debet, acsi una eademque Hereditas esset, iidemque utriusque Testatoris heredes: Sic, ut magis hic spectandum sit, quid Conjuges voluerint, quam quod fuit ab initio. Neque hic creditrici ad separationem proficere potuit à Viduo conditum, illius prioris & correspondivi revocatorium testamentum, tum ob ejus nullitatem, tum ex eo, quòd Heres in eodem institutus id desituerit, tum & maxime ideo, quòd Cognati utriusque, priori testamento se insistere velle, novo pacto declaraverint, & hereditatem ex illo adiverint, sicque illud

illud suum robur & validitatem vel nunquam amiserit, vel recuperaverit. Ita optime Supremum Vismariæ Tribunal, apud Mevium, *part. 5. Decis. 15.* ubi vide omnino.

LI. Præmissis & illud consequens est, ut, si tale testamentum ex uno latere revocetur, vel ex alia causa suas vires amittat, etiam alterum usque aded omni suo valore inde destituatur, ut, si v. causa, Conjux alteri superstes præmortui facultatibus, per plures annos, **usus fructus** fuerit, vel alia exinde **commoda** **perceperit**, ipse, tali in casu, **ista omnia** perinde **restituere** teneatur, acsi tale Testamentum nunquam conditum fuisset. Quamvis enim in casibus, ubi Conjuges reciprocum, & non simul etiam correspectivum testamentum condiderunt, diversum ob- tineat, hoc nimirum, ut, tametsi superstes Conjux tale mutuum testamentum, quoad suas facultates, totaliter revocet, nihilominus alterius præmortui dispositio, ob id, planè non alteretur, ac proinde nec superstes ulli Fructuum interea perceptorum restitu- tioni obnoxius sit: eo quòd tunc **in dubio** versetur, neque certam, & vel specialiter expressam, vel ex præfatione, vel etiam aliunde evidentem defuncti voluntatem habeamus, quòd, in ca- sum testamenti ab altero revocati, sua quoque dispositio revo- cata intelligi, & proinde supervivens ad fructuum interea per- ceptorum restitutionem obligatus esse debeat: Undè, talibus in casibus, nullus dubitat Castillo, cum Valasco & aliis, hanc sen- tentiam propugnare, quòd, quantum ad conjugis prædefuncti testamentum, omnia in suo statu immota remaneant, adedque de fructibus nihil restituendum sit. *R. Q. part. 2. cap. 18. num. 68.* Quibus gemina tradit Alph, de Azevedo, *consil. 3. num. 7.* in ver- bis: *Ex quo infertur, quòd, etiamsi revocans fuerit potitus fru- ctibus bonorum, à defuncto ei relictorum, quòd nihil erit in cau- sa, quin testamentum ex parte sua revocare possit; neque tenebi- tur restituere fructus perceptos: Et sic in Jure & Praxi receptum dicit Valascus, consult. 7. num. 7. vers. Si sextum dubium.* & Bur- gos

gos de Paz, *consil. 2. num. 22. cum plurib. seq.* Dn. Praefes, *consil. 44. num. 31.* Tamen aliud in casibus, si de correspectivo testamento quaeratur, dicendum venire, quod np. superstes, testamentum ejusmodi ex sua parte revocans, etiam praemortui dispositionem una faciat corruiere, & per consequens semetipsum in hunc statum conjiciat, ut omnes fructus intermedii temporis teneatur restituere, plena manu exequitur laudatus Castillo, *d. cap. 18. num. 66. & 67.* ubi ita inter alia: *Ex quibus in hoc casu dici posset, morte praemortui dispositionem non confirmari, nec pro sua parte, ut servetur ad eum modum, ad quem uterque disposuit, nec etiam ut supervivens lucrari posset fructus, quando ex contentis in dispositione aperte deprehendi posset, non aliis relicturum fructus praemortuum, aut non aliis dispositurum, quam si, ut dixi, servaretur in totum dispositio, resve in eodem statu permaneret, in quo tunc erat. d. num. 67.*

LII. Ad hoc verò, ut palmarius, qui ex revocatione testam. ejusmodi correspectivi proficiscitur, effectus, nempe etiam revocatio alterius testamenti, effectivè obtineri possit, oportet, ut etiam de **Remediis juris** isto nomine competentibus breviter dispiciamus. Quod si igitur, v. causa, post obitum Mariti superstes conjux testamentum ejusmodi, ex sua parte, quocunque modo revocet, & in possessione bonorum mariti sit constituta, sub obtentu, quòd ipsa à suo Marito heres ex affe sit instituta, vel omnium bonorum usufructu honorata, nulli equidem dubitamus, quin mariti heredibus ab intestato **directa hereditatis petitio**, contra ipsam, ceu tantum pro herede possidentem, competat, ad hoc, ut Judex declaret, hereditatem defuncti mariti, tq. sui cognati, ipsis ab intestato esse delatam, Reamque, condemnet ad illam sibi, cum omni causa, & in universale hoc judicium venientibus praestationibus personalibus, restituendam; per *tot. tit. ff. & Cod. de hered. petit. juncto princip.* in verbis: *Intestatus decedit, cujus testamentum ruptum, in ritumve factum est.*

J. de

J. de hered. ab intest. & L. 1. princip. ibi: Sed & is, cujus ruptum vel irritum est testamentum, intestatus non improprie dicitur decessisse. ff. de suis & legit. Idemque dicendum de **Interdicto quorum bonorum**, quod & illud in tali casu locum obtineat; per *rot. tit. quor. bonor.* Et si Vidua e contra, in possessione bonorum mariti non constituta, ex ejusmodi testamento a se revocato, sub eodem pretextu, quod id morte Mariti, quantum ad ejus Bona, sit confirmatum, mediante vel hereditatis petitione, vel alia actione, illa audeat pretendere, pariter non ambigendum, quin Heredibus mariti ab intestato **Exceptio Doli**, vel pro re nata, **in factum** competat. arg. *L. 1. §. 4. de superfic. L. 156. §. 1. de R. Fur.* in terminis Domini Francofurtani ap. Brunemann. *d. consil. 38. num. 26. ibi: Per exceptionem doli, vel in factum abjulehnen.* Denique nec dubitandum, quin Heredis legitimi, infirmato tali testamento, vacantem adhuc & a nemine apprehensam rerum hereditariarum possessionem **propria auctoritate** apprehendere valeant; per ea, quae tradit. *Wesemb. conf. 294. num. 25. Caesar Argelus, de legit. contradict. 2. g. artic. 2. num. 47. & passim Alii.*

LIII. Quod si tale Testamentum, tantum quoad aliquod **Particulare relictum**, Legatum videlicet vel Fideicommissum, correspectivum sit, tunc, si illud ab uno Contestantium revocetur, & in casum hunc **expressè**, quod id etiam **ex altero Contestantium latere pro adempto habendum sit**, in ipsomet Testam. correspectivo provisum fuerit, tunc Heres in eodem testamento institutus, ceu satis probata alterius poenitentia, turus erit per **viam Exceptionis, doli scil. mali**, ut quae omnibus obstat, qui, contra defuncti voluntatem, quidquam ex testamento petunt. *L. 4. §. 10. de doli mali except. L. 36. §. 3. de testam. mil. juncta L. 27. Cod. de fideic. & L. 3. §. fin. de adim. legat.* Quod si illud jam praestitum, tunc **indebiti Condictio** indulgetur a Pinello, *sel. Fur. interpr. lib. 1. cap.*

cap. 10. §. 31. Si verò in ipsa tali dispositione correspectiva, in casum unilateralis ejus revocationis, disertè nihil cautum occurrat, tunc Heredi, rem legatam adhuc retinenti, sine dubio sæpe dicta Exceptio proderit; per *dd. txx.* & si tempore legati præstationis Cautionem exegerit de re legatâ, in casum testamenti revocati, reddendâ, etiam Actio ex illâ, vel hypothecaria, vel ex stipulatu, prout scilicet cautum vel datis pignoribus, vel fidejussoribus, omisâ verò Cautione, **Condictio sine causa** æquissimè conceditur à laudato Pinello, *d. cap. 10. §. 32.* ubi plura videri possunt. Quo minùs verò etiam in tali casu **Condictio indebiti** locum fortiatur, dicta *Lex 3. §. fin. de adim. leg. juncta L. 51. de condict. indeb.* nihil parit obstaculi, ut existimat Pinellus, *cit. loc.*

LIV. Ad **Contraria**, Primò, illa spectant, quæ hujusmodi Testam. correspectivum ab initio nullum reddunt, quæ ex supra deductis nullo negotio addisci possunt. Quò & illud referendum, si Maritus, cum uxore tale testamentum condens, in quo alter alterum heredem instituit, suâ ipsemet manu, seipsum heredem scribat: qualem Casum operosè discussum videre est apud Dn. Præsid. in *tract. academ. de success. part. 1. à pag. 1003. usque ad pag. 1051.* Alvar. Valascum, *consult. 177. per tot.* Sed & sua ratione huc pertinet Dolus sive Calliditas, ab alterutro Conjuge, vel Contestatore, in condendo tali correspectivo Testamento, adhibita; de qua supra jam diximus, in §. 8. Addat. *Besold. consult. 121. n. 28.* post Bald. Fulgos. Purpurat. Aretin. Corn. Jason. Alexandr. Angel. Cynum, Decium, Dilectum, Alvarus Valascus, *consult. 7. num. 7. in fin.* Molina, de *J. & F. tract. 2. D. 152. n. 4.* Ex postfacto verò illud tum per **mutuam utriusque Contestatoris Revocationem**, tum & aliis Modis, de quibus jamjam, occasione Effectuum talium Testamentorum, abundè dispeximus, non minùs ac alia testamenta, infirmatur: De eo, si Mar

fi Mariti ex priore thoro liberi testamentum ejusmodi corre-
spectivum, cum secunda uxore ordinatum, impugnent & Trans-
actionem Novercæ extorqueant, si deindè Noverca, sine no-
vi testamenti ordinatione, decesserit, an Privigni quicquam
ex illo correſpectivo, in sui favore[m] ordinato testamento præ-
tendere valeant? videatur Brunnemannus, *conſil.* 38.

LV. Ad Affinia pertinet, Primò, Pactum futuræ
ſucceſſionis correſpectivum; de quo Hieron. Gabrielius,
lib. 1. conſil. 36. n. 1. Steph. Gratianus, *Diſc. for.* 692. n. 37. &
ſqq. Secundò omnia dotalia Pacta, de hereditaria quidem
& univerſali ſucceſſione agentia, ſed irrevocabilia; ad de
quibus ſolicite Magnificus Dn. Præſes, Præceptor & Fautor
noſter devenerandus in *tract. Academ. part. 1. pag.* 809. *us-*
que pag. 915. & *vol. 2. conſil.* 18. num. 103. cum ſqq. Tertio
reciproca Conjugum Testamenta, præcipuè illa, queis
in caſum, ſi etiam noviffimus deceſſerit, utriusque Con-
ſanguinei, jure univerſalis Fideiſſimilli, ad ſucceſſionem
Teſtatorum vocantur: de quibus elegantia & non ubivis ob-
via deciſa videri poſſunt apud B. Dn. Textorem, in *Dec. Pa-*
lat. Dec. 45. ubi contra Carpzov. in *p. 3. C. 2. D. 20. & 21.* ju-
dicatum recenſet, & Mariti Conſanguineos ad ſola Mariti, &
Uxoris Conſanguineos ad ſola Uxoris; non verò promiſcuè
utriusque Conſanguineos ad bona utriusque admittendos exi-
ſtimat. Pro cuius ſententiâ etiam faciunt, quæ ea aliis re-
fert Alph. de Azevedo, *conſil.* 3. num. 14. *verſ.* Quartò ex
doctrina Baldi. ibi: *Videri maritum, pro parte ſua, vocaſſe*
conſanguineas ſuas, & ex parte Uxoris ſuas per dimidiam,
& ſic pluralitatem illam, vocantem conſanguineas, reſolvi in
ſingularitates, ita, ut conſanguineæ uxoris habeant bona ejus
per ſortes, Conſanguineæ mariti bona ejus &c. Vide tamen,
quæ

M

quæ

quæ ab ipso in contrarium deciduntur, *num. 19. & sqq.* ubi optimè Carpzovii sententiam corroborat, & contraria deluit. Ludolph. Schraderum, *consl. 49.* ubi latè de hoc disputat: Si proximi utriusque Conjugis Cognati, jure fideicommissi, vocati fuerint, & ex parte Mariti, v. grat. unica Soror; ex parte Uxoris verò duo Fratres concurrant, quomodo Conjugum hereditas tunc dividi debeat? De quo etiam Richter. *Decis. 37. num. 13. 15. & sqq. plurib.* Herm. Vultej. in *Consl. Marp. vol. 4. consl. 21.* ubi Casum, quò conjuges testatores ita disposuerunt: *Das/ was nach Abrihtung solcher Legaten/ Donation und Vermachung/ von unser seits Testatorn anerbhet und miteinander in stehender Ehe erworbenen Gùthern/ nach unser beyder absterben noch übrig/ das alles solle zum halben Theil an meiner Hauffrauen Freunde und Erben/ als nemlich an meines Bettern Josts/ und an meine halbe Brüder und Schwestern/ vertheilet und erblich gefolget werden; &* cum post obitum mariti ejus Vidua adhuc amplissimam hereditatem adeptæ fuisset, de qua ipsa, mortì proxima, in alio peculiari testamento specialiter disposuit, lite desuper obortâ, ita decidit, quòd præcedens reciprocum utriusque testamentum ad Bona post obitum primò mortui acquisita haudquaquam pertineat, ac proindè tum primum, tum secundum testamentum validum sit. Hieron. Pantzschmannum, *practic. 29. lib. 2. Q. 5.* ubi latè disquirat: Utrum Uxor Marito, testamentum eodenti, in præjudicium Portionis statutarie, etiam absque Curatore, validè consentire possit. Quartò Testamentum, quod Conjux non de suis tantum, verum etiam de Conjugis in hoc consentientis facultatibus conficit: de quo, ultra superius in §. 13. à nobis laudatos, videri possunt ea, quæ solictè ex aliis refert Simon van Leeuwen, *Consl. for. lib. 3. cap. 2. n. 15. cum sqq. & cap. 11. num. 7. pag. nob. 228.*
 & 229.

Et 229. Christ. Beföldus, *consil.* 288. num. 6. Berlich. *Decis.* 92.
 Mevius, ad *Jus Lub. part.* 2. tit. 1. art. 10. num. 56. Roderic.
 Suares, ad *L. Quoniam in prioribus, in declarat. Legis Regni.*
num. 13. *Cod. de inoff. T.* Molina, Spino, Mieres, Alvaradus,
 Gutierrez, in locis, quos exhibet Alphonfus de Azevedo,
consil. 3. num. 11. Et 12. Hieron. Cavallos, in *Spec. commun.*
opin. tom. 1. *Q.* 310. num. 8. Et *sqq.* post Baldum, Everhar-
 dum, & Guilielm. Benedictum, Peckius, de *T. C. lib.* 1. *cap.*
27. num. 13. Heeser. de *acq. conjug. part.* 2. *Loco* 11. num. 142.
 Renat. Choppinus, de *morib. Parisior. lib.* 2. *tit.* 4. num. 10.
 Paulus Christinaeus, *Dec. Belg. vol.* 4. *Dec.* 12. num. 2. ubi ali-
 quot Judicatis irrevocabilitatem hujusm. Testamenti, quoad con-
 sentientem Uxorem statuminat. & *vol.* 6. *Decis.* 58. ubi etiam de
 bonis feudalibus quærit.

LVI. Coronidis loco adhuc illud subjungimus: Utrum ul-
 la Cautela detur, per quam desultoria reciproci tum
 Conjugum, tum etiam aliorum testamenti Revoca-
 tio, ignorante, vel invito, vel jam mortuo altero,
 excludi queat? De quo conferri meretur Faber, in *tract. de*
error. pragmatic. decad. 52. *Errore* 4. Jacobus Andr. Crusius,
 ad *Jus Statutar. Mindense, pag.* 221. ibi: *Wß nicht Contractß*
weise ein anders cavivet und versehen wäre. & pag. sq. Paul.
 Christinaeus, ad *LL. Mechlin. tit.* 17. *artic.* 2. *in addit. pag.* 558.
 Renat. Choppinus, de *LLb. Andium, lib.* 3. *tit.* 4. num. 13. ubi
 agit de Clausula testamento duorum, inter Libb. testantium
 Conjugum inserta: Quod posteriores tabulæ non aliter ratæ
 sive validæ esse debeant, quam utriusque consensu conditæ.
 De quo etiam Maynardus, *Dec. Tholosan. lib.* 5. *Dec.* 97. Ve-
 rissimum videtur Domini Hoppii judicium, quod consultius
 sit, ut Pacta dotalia, intellige etiam universalem atque here-
 dita-

ditariam successionem pro objecto habentia, per modum **contractus** inter Conjuges condantur, ut quæ, alterâ Parte non consentiente, sunt immutabilia: Vel si omninò Maritus & Uxor, per modum Testamenti, de sua familia disponere velint, ut alter quidem alteri sua Bona relinquat; sed illum, in casum, si & ipse moriatur, **universali** gravet **Fideicommissio**, sicque illa, post mortem, suis Agnatis restituere jubeat. ad §. 13. *Inst. de testam. ordin.* Et, si talem in casum suæ Cognationi plenius & pinguius prospicere velit, etiam deductionem **Quartæ Trebellianicæ** interdicere poterit.

ULB Halle
006 380 859

3

vd 18

1587
20
COMMENTATIO JURIDICA INAUGURATA

De
TESTAMENTI
CORRESPECTIVIS;

Quam,

DEO favente,

Indultu

Amplissimi JCTORUM Ordinis,

In Illustrissima EBERHARDINA,

PRÆSIDE

Magnifico ejusdem Rectore,

D^N. FERDINANDO CHRISTOPHORO HA

PRECHTO, J^Cto & Antecessore,

PRO LICENTIA

Supremos in Jure honores legitimè
capeffendi,

Die 18. Octobris

IN AVLA NOVA,

Solenni Eruditorum examini
submittet

ADAMVS CHRISTIANVS WACHS.

TVBINGÆ,

Literis GREGORII KERNERI,

Anno 78 λόγος ἐνσαρκος M DCC II.

H. Wachs

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Farbkarte #13

B.I.G.

Centimetres

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19